

Årsrapport
2022

Norad

Norads årsrapport 2022

ISBN: 978-82-8369-156-6

[norad.no](https://www.norad.no)

Innholdsfortegnelse

Del I Leders beretning	3
Del II: Introduksjon til Norad og hovedtall	5
Del III: Årets aktiviteter og resultater	7
1. Hovedprioriteringer og satsingsområder - overordnet vurdering	7
2. Delegerte tilskuddsmidler	11
3. Norads hovedoppgaver - interne prioriteringer og effekt	28
3.1. Innledning	28
3.2. Forvalte tilskudd på utviklingsfeltet	29
3.3. Sektorfaglige, bistandsfaglige og forvaltningsfaglige råd	30
3.4. Utvikle og drifte forvaltningssystemene for bistand	34
3.5. Dele norsk kompetanse med utviklingsland gjennom bruk av norske fagmiljø	35
3.6. Initiere og gjennomføre uavhengige evalueringer av utviklings-samarbeidet og klima- og skogsatsingen	36
3.7. Kommunisere om langsiktig utviklingsamarbeid og resultater	37
4. Klima- og skogsatsingen	39
4.1. Bidrag til bærekraftig utvikling og bærekraftsmålene	39
4.2. Utvalgte overordnede resultater	41
4.3. Effektiv forvaltning og rådgivning	43
4.4. Evaluering	45
4.5. Synliggjøring av resultater og kommunikasjon	45
5. Større oppdrag - 2022	47
6. Kort redegjørelse for større avvik mellom tildelt beløp og regnskapsført beløp	49
Del IV: Styring og kontroll i virksomheten	50
Del V: Framtidsutsikter	57
Del VI: Regnskap	58
Oversikter	66
Vedlegg:	73

Del I Leders beretning

Russlands angrepskrig på Ukraina og ettervirkningene av covid-19 pandemien har preget utviklingsagendaen i hele 2022. Konsekvensene av disse krisene har vært særlig alvorlige i det globale sør. UNDP Human Development Report, som kom ut i andre halvdel av året, slo fast at ni av ti land opplever at det går feil vei. Det antas at pandemien skapte mellom 100 og 150 millioner flere ekstremfattige. Priser på mat, energi og gjødsel er mangedoblet og antallet mennesker som opplever sult og matusikkerhet har steget til mellom 702 og 828 millioner mennesker, en økning fra årene før. Samtidig ser vi at konsekvensene av klimaendringene undergraver partnerlandenes evne til å levere på bærekraftsmålene.

Dette bakteppet preget selvsagt utviklingssamarbeidet og Norads arbeid i året som gikk. Mye av den fleksibiliteten som sivilsamfunnsaktører fikk under pandemien har blitt videreført. Det har vært viktig for å levere godt i en fortsatt omskiftelig verden.

Foreløpige evalueringer av FNs innsats under covid-19, viser at bruk av kjernestøtte og andre former for fleksibel finansiering har vært helt avgjørende for at det multilaterale systemet har kunnet respondere raskt på krisen med svært gode resultater. Norad har jobbet systematisk for å følge opp målsettingen om å begrense bruken av sterkt øremerket støtte til organisasjoner i FN-systemet.

Verdenssituasjonen tilsier at innsatsen mot sult og matusikkerhet trappes opp. Norad har jobbet for å oppfylle regjeringens satsing på landbruk og matsikkerhet, blant annet gjennom å utforme en helhetlig portefølje som skal bidra til økt resultatoppnåelse, og ved å utvikle programmet 'Landbruk for utvikling'. Å mobilisere privat kapital for å nå bærekraftsmålene blir stadig viktigere. Norad har derfor hatt et sterkt fokus i 2022 på arbeid med å mobilisere privat kapital gjennom ulike tiltak og kanaler. Likeså har viktigheten av å øke innsatsen på klimatilpasning fått mye oppmerksomhet. Også på dette punktet har Norad utarbeidet en helhetlig innsats for å øke måloppnåelsen og støtte opp under regjeringens mål om en dobling av klimafinansiering innen 2026, herunder minst en tredobling av bidrag til klimatilpasning.

De store krisene i verden fører også til press på statlige budsjetter i de fleste OECD-land. Det medfører et ekstra ansvar for å bruke hver eneste bistandskrone godt. Norad har i 2022 hatt oppmerksomhet på å styrke det faglige fundamentet for bistanden i egen virksomhet og i Norads rådgiving til Klima- og miljødepartementet, Utenriksdepartementet og ambassadene.

Kunnskapssatsingen til Norad handler om å gjøre kunnskapsbaserte prioriteringer av satsinger, tiltak og partnere innenfor rammene satt av Stortinget og departementene. Det innebærer et arbeid for å styrke vår egen evne til å gi faglige råd og innspill til politikkutvikling som bidrar til bedre kvalitet i bistanden. God og innovativ bruk av data og evaluering blir viktig, inkludert mer utstrakt bruk av effektevaluering, der og når det er hensiktsmessig. Vi jobber systematisk for at kunnskap skal være et styringsverktøy i tilskuddsforvaltningen og for mer systematisk læring fra de tiltak og innsatser som finansieres. Arbeid med en digital løsning for kunnskap og resultater vil understøtte kunnskapssatsingen. Dette er igangsatt i 2022.

Norad innfører systematisk porteføljestyling på alle viktige tematiske områder. I 2022 ble det utviklet åtte tematiske porteføljer, med endringsteorier og kunnskapsplaner. Dette er en viktig del av Norads kunnskapssatsing og skal bidra til at støtten Norad forvalter bidrar best mulig til å nå utviklingspolitiske mål. Evalueringer av norsk bistand fortsetter å være en avgjørende del av kunnskapsutvikling og læring. I løpet av året ble åtte evalueringer og studier ferdigstilt.

Norad har fortsatt å forvalte tilskuddsmidler med god kvalitet og full utnyttelse av tildelte midler. En usikker verden fører også til usikre budsjetter. Dette har påvirket Norads arbeid, men til tross for en midlertidig avtale- og utbetalingsfrys og enkelte endringer i budsjettene i løpet av året, utbetalte Norad 99, 96 prosent av tildelte midler over Utenriksdepartementets budsjett og 99, 87 prosent av midler tildelt fra Klima- og miljødepartementet. Utbetalingstakten ble også sterkt forbedret. 71 prosent av tilskuddsmidler tildelt fra Utenriksdepartementet og 55 prosent av tildeling fra KLD var utbetalt allerede i august. Dette er resultat av en systematisk og tett budsjettstyring gjennom året.

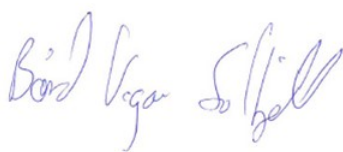
Norad har siden 2020 jobbet målrettet med å effektivisere og forbedre vår tilskuddsforvaltning. Dette er nødvendig for å kunne levere på oppdraget innenfor den gitte ressursrammen. Det er også viktig for å levere på regjeringens tillitsreform. Tillitsreformen i bistanden handler om å redusere detaljstyring, unødvendig rapportering og overdreven kontroll, og å øke tilliten til våre partners og egne medarbeideres kompetanse og skjønnsutøvelse. I 2022 har Norad utviklet en rekke løsninger som bidrar til effektivisering og til å oppnå tillitsreformen. Det er blant annet lagt vekt på hvordan vi i framtiden kan samhandle med sivilsamfunnsorganisasjoner som fyller særlige krav til gode forvaltnings- og administrasjonssystemer (Plusspartnermodellen), samt å utvikle en ny og sterkt forenklet forvaltningsmodell for vår samhandling med norske statlige aktører.

Norad har levert faglige råd på regjeringens satsingsområder, samt forvaltningsfaglige råd til 29 ambassader gjennom året. For å forbedre og forenkle dialogen med ambassader, utviklet Norad nytt informasjonsmateriale som sendes til ambassadene, samt innførte en landkontaktordning for partnerland. Dette har blitt godt mottatt av ambassadene.

Å kommunisere om Norges utviklingssamarbeid er en viktig oppgave for Norad. I en verden hvor krisene er store, men kampen om oppmerksomheten er hard, blir innsatsen for å øke kunnskap og sikre åpenhet om hva Norges bistand går til og sikre legitimitet til norsk utviklingssamarbeid, enda viktigere. Norad bruker en rekke virkemidler for å bidra til kunnskapsformidling og debatt. Vi har skapt flere fysiske og digitale møteplasser for kunnskapsutveksling og debatt som jevnt over får god oppslutning på tvers av miljøer og geografi, i Norge og internasjonalt. Mediene benytter seg ofte av Norads fagekspertise. Vi opplevde spesielt bred pressedekning rundt økning i ekstremfattigdommen (ny rapport lansert på Norad-konferansen), globale konsekvenser av Ukraina-krigen, pandemi og klimaendringer, fornybar energi og kontantbistand. Vi ser at Norads informasjonsfilmer fra samarbeidsland ses av mange. Informasjonskampanjen Mateffekten, inkludert et undervisningsopplegg for grunnskolen, nådde bredt ut i befolkningen.

Til tross for en usikker verden som preges av store pågående kriser, har Norad i sum levert godt på sitt oppdrag i 2022. Krisene vil uten tvil også prege de kommende årene. Norad vil derfor fortsette å styrke kvaliteten og effektiviteten i egen tilskuddsforvaltning. Vi vil forbedre kunnskapsforvaltningen, til nytte for hele bistandsforvaltningen, samt jobbe for størst mulig effekt av bistandsmidlene gjennom å fortsette innføring av systematisk porteføljestyling for de midlene Norad forvalter.

Oslo, 15. mars 2022

Bård Vegar Solhjell, direktør

Del II: Introduksjon til Norad og hovedtall

Hovedoppgaver og organisasjon

Norads oppgaver var i 2022 forankret i Instruks for Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad) gitt ved kongelig resolusjon av 31. januar 2020 som trådte i kraft 1. februar 2020.

Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad) er administrativt underlagt Utenriksdepartementet (UD). I saker som gjelder klima- og skogsatsingen, er Norad underlagt Klima- og miljødepartementet (KLD).

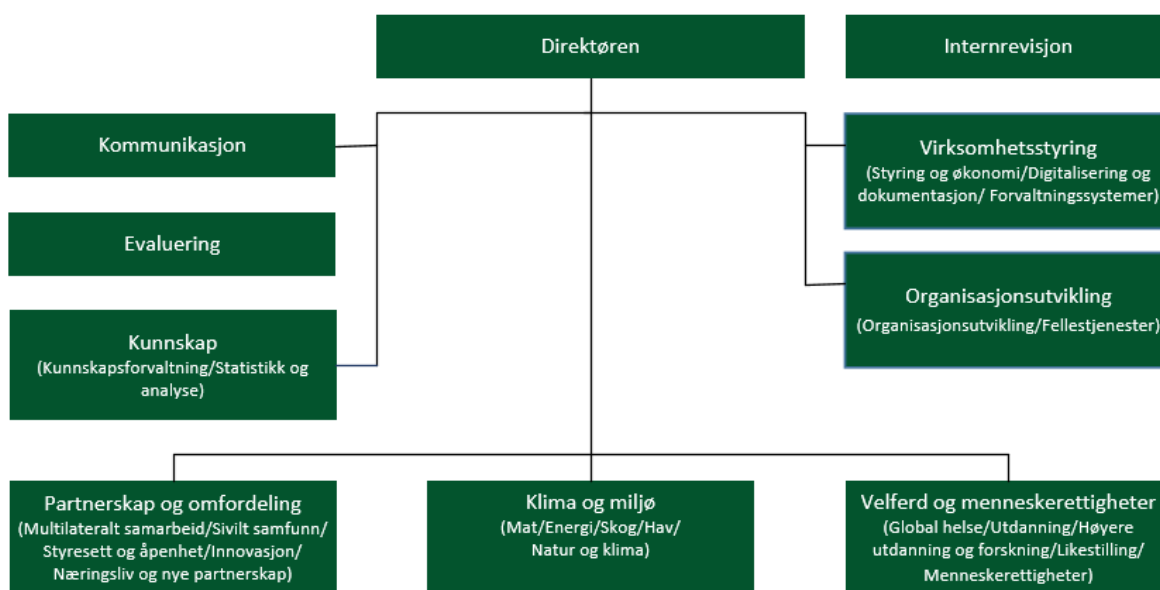
Norad har som hovedoppgave å:

- forvalte tilskudd på utviklingsfeltet i henhold til årlig tildeling fra Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet
- gi bistandsfaglige og forvaltningsfaglige råd til Utenriksdepartementet, utenriksstasjonene og Klima- og miljødepartementet
- utvikle og drifte forvaltningssystemene for bistand
- dele norsk kompetanse med utviklingsland gjennom bruk av norske fagmiljø
- initiere og gjennomføre uavhengige evalueringer av utviklingssamarbeidet og klima- og skogsatsingen
- kommunisere om langsiktig utviklingssamarbeid og resultater

Norad disponerer årlige tildelinger fra Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Tildelinger og føringer gis i tildelingsbrev. Norad mottok i 2022 sju tildelingsbrev fra UD og to fra KLD.

Norad ledes av direktør Bård Vegar Solhjell. I tillegg til direktøren besto ledergruppen per 31. desember 2022 av Stig Traavik, Per Fr. Pharo, Rannveig Rajendram, Lisa Sivertsen, Liv Sigurdsson, Martha Haukaas og Håvard Nygård. Norad er lokalisert i Bygdøy Allé 2 i Oslo.

Organisasjonskart

Utvalgte hovedtall

Beløp i 1000 kroner				
Samlet tildeling post 01-99	2021	2022		
		UD	KLD	Total
Samlet tildeling post 01-99	20 430 849	17 207 338	891 250	18 098 588
Driftsmidler				
Samlet tildeling ordinær driftspost 141.01 og 1482.01*	338 980	318 143	36 250	354 393
Driftsutgifter/kostnader 141.01 og 1482.01	324 001	309 565	34 807	344 372
Utnyttelsesgrad samlet tildeling post 141.01 og 1482.01	95,6 %	97,3 %	96,0 %	97,2 %
Driftsmidler 141.01 og 1482.01, andel av tilskuddsmidler	1,7 %	1,9 %	4,2 %	2,0 %
Lønnsandel av driftsutgifter 141.01 og 1482.01	80,1 %	79,4 %	59,9 %	77,5 %
Lønnsutgifter inkl. sosiale kostnader pr årsverk	1 008	1 035	966	1 029
Antall årsverk per 31. desember	257,5	237,7	21,6	259,3
Tilskuddsmidler				
Tildeling, tilskuddsposter	20 001 384	16 799 060	855 000	17 654 060
Antall budsjettposter	31	30	1	31
Utnyttelsesgrad tilskuddsposter samlet, i prosent	99,80 %	100,0 %	99,8 %	100,0 %

*omfatter ikke 140.21 og 141.21

Del III: Årets aktiviteter og resultater

Norad gir under punkt 1 vår vurdering av Norads bidrag til måloppnåelse på regjeringens hovedprioriteringer og satsingsområder i henhold til tildelingsbrev 2022 og supplerende tildelingsbrev. Enkelte satsingsområder omtales under relevant budsjettpost. Under punkt 2 omtaler vi hvordan Norad har arbeidet med tildelte tilskuddsmidler for å sikre så effektiv bruk som mulig for å oppnå bærekraftsmålene. Under punkt 3 redegjør vi for interne prioriteringer innenfor våre hovedoppgaver og effektene av disse. Klima- og skogsatsingen omtales under punkt 4. Større oppdrag omtales under punkt 5 og redegjørelse for større avvik mellom tildelt og regnskapsført beløp under punkt 6.

1. Hovedprioriteringer og satsingsområder - overordnet vurdering

Klimafinansiering og klimatilpasning

Konsekvensene av klimaendringene undergraver våre partnerlands evne til å levere på bærekraftsmålene. Den fortsatte ødeleggelsen av økosystemer forverrer konsekvensene av klimaendringene og truer menneskeheten og naturens evne til å tilpasse seg.

Norad bidrar til regjeringens mål om dobling av klimafinansiering innen 2026, herunder minst en tredobling av bidrag til klimatilpasning. En vesentlig del av den økte innsatsen skjer over Kap. 163, post 70 *Miljø og klima*, men satsingen følges også opp gjennom andre budsjettposter, spesielt postene for matsikkerhet, skog og havforvaltning. Dessuten integreres klima innenfor øvrige tematiske områder.

For å følge opp brede klimaføringer fra regjeringen og departementene, og i tråd med Norads strategi, pågår det et kontinuerlig arbeid med å styrke klima- og miljøhensyn i tilskuddsmidler Norad forvalter ('*Grønnere bistand*'). Dette innebærer blant annet at utvalgte partnere følges opp spesielt med tanke på hvordan de integrerer miljø i arbeidet sitt og at alle seksjoner skal etablere miljøopsatser, det vil si økte bidrag til klimatilpasning, lavutslippsutvikling eller naturbevaring. Arbeidet med å styrke integreringen av klima og miljø i både bistanden og i Norads egen virksomhet er beskrevet nærmere i Del IV Styring og kontroll.

Klimafinansieringen skal bidra til lavutslippsutvikling og klimatilpasning i mottakerlandene. For å samordne og styrke satsingen i utvalgte enkeltland tok Norad i 2022 initiativ til en satsing på bilaterale klimapartnerskap. Se nærmere omtale av dette under Kap 163 *Klima, miljø og hav*, post 70 *Miljø og klima*.

Klimatilpasning er kostnadseffektivt for å redusere eksponering og sårbarhet for klimaendringer, og det er vanskelig å mobilisere finansiering fra privat sektor til dette – derfor må bistanden spille en større rolle. Gapet mellom utviklingslandenes behov og finansiering øker i takt med at kostnadene til tilpasning øker, spesielt innen landbruk, infrastruktur, vann og katastrofehandtering.

Utfordringer knyttet til tilpasning er blant annet sprikende insentiver på tvers av aktører, maktulikheter, usikkerhet knyttet til klimascenarioer og konsekvenser av klimaendringer, begrenset kunnskap om avbøtende tiltak, svakheter i beredskapssystemer og mangelfullt inkluderende

prosesser. Tilpasning er heller ikke tilstrekkelig budsjettert for. Myndighetene mangler ofte tilstrekkelig kapasitet til å tilpasse seg klimaendringene og prioriterer kortsiktige tiltak i stedet for langsiktig forebygging.

For å møte disse utfordringene har Norad etablert en portefølje for klimatilpasning med fire innsatsområder: 1) Varslingssystemer og klimatjenester, 2) Investeringer for å forebygge og adressere tap og skade, 3) Naturbaserte løsninger for klimatilpasning, og 4) Klimarobust matproduksjon. Innovativ finansiering er et virkemiddel for resultatoppnåelse innen disse områdene. Mange av tiltakene innen de tre første skjer over Kap 163 *Klima, miljø og hav*, post 70 *Miljø og klima*, og er derfor nærmere omtalt der, mens det fjerde skjer hovedsakelig gjennom Kap. 162 *Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi*, post 71 *Matsikkerhet, fisk og landbruk*.

Under første innsatsområde gjennomførte Norad en ekstern utlysning i 2022 for å bygge opp partnerskap om varslingssystemer og klimatjenester både bilateralt og multilateralt. Innen innsatsområde nummer to, om tap og skade, har Norad avtaler innen katastroforebygging og risikoreduksjon. På klimakonferansen i Sharm-el-Sheik (COP 27) ble det vedtatt et nytt fond for tap og skade som vil være en kanal for innsatsen her framover. Innen tredje innsatsområde, naturbaserte løsninger, skjedde mye av innsatsen i 2022 multilateralt, men Norad vil framover også arbeide for å styrke innsatsen bilateralt. Mye her skjer også innen havforvaltning og regjeringens klima- og skoginitiativ. Gjennom arbeidet med kunnskapsplanen i klimatilpasningsporteføljen søker Norad å identifisere kunnskapshull slik at vi kan se hvor vi bør styrke innsatsen slik at den samlede måloppnåelsen blir best mulig.

Støtte fra Norad til klimaformål identifiseres med The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)s Rio-markører for klimatilpasning og utslippsreduksjon. Kvalitetssikret statistikk vil først foreligge til våren. Kjernestøtte til multilaterale organisasjoner, som helt eller delvis arbeider med klima, kan imidlertid ikke registreres med OECDs Rio-markører. For måling og rapportering av samlet norsk klimafinansiering brukes derfor OECD offisielle estimater på norsk multilateral kjernestøtte til klimaformål.

Matsikkerhet, klimasmart landbruk og kamp mot sult

Kampen mot sult er høyt prioritert i regjeringens bistandsinnsats og i 2022 har Norad fokusert på å bygge opp en relevant og treffsikker innsats for å forsterke satsningen. Da vi gikk inn i 2022 var det med svært dystre tall på sultsituasjonen i verden. Som følge av klimaendringer, krig, konflikt og pandemi var mellom 702 og 828 millioner mennesker matusikre, en økning fra årene før. Russlands angrep på Ukraina i februar 2022 forverret situasjonen dramatisk, spesielt i sårbare land, gjennom økte priser på matvarer, gjødsel, drivstoff og andre innsatsfaktorer. Norads innsats i løpet året ble derfor preget av en rekke hastetiltak for å avbøte den akutte matkrisen, basert på føringer fra Utenriksdepartementet (UD) om å støtte multilaterale krisemekanismer som ivaretar landbruksutvikling, styrking av sosiale sikkerhetsnett som skolematordninger, samt å kompensere for økte priser på innsatsvarer som såfrø og gjødsel i landbruksprosjekter.

Parallelt bidro Norad med faglig innhold i utviklingen av regjeringens strategi for matsikkerhet i utviklingspolitikken '*Kraftsamling mot svolt*', og bygget opp en plan for å kunne levere på strategiens målsetninger. Planen legger opp til å skape en helhetlig portefølje av innsatser for å redusere sult gjennom økt lokal klimarobust matproduksjon, økt lokal verdiskaping og økt inntekt for

matprodusenter, redusert feil- og underernæring og forebygging av sultkatastrofer. Norad legger opp til å fortsette og styrke samarbeidet med helt sentrale partnere, som FAO, FNs fond for landbruksutvikling (IFAD), Verdens matvareprogram (WFP) og Verdensbanken, samt sivilsamfunnsorganisasjoner, samtidig som vi vurderer behovet for nye partnere for å levere på strategien.

Matproduserende sektor er svært utsatt for effekten av klimaendringer, og behovet for å klimatilpasning og styrking av robustheten til sektoren er stort. Klimatilpasset matproduksjon er derfor sentralt i regjeringens ambisjon om å tredoble finansieringen til klimatilpasning og dette har vært retningsgivende når Norad har identifisert nye tiltak. Videre er det høyt prioritert å øke matsikkerhet gjennom bedre utnyttelse av ressurser fra hav og vann, og vi bygger opp en bredere portefølje på dette, der kunnskapsprogrammet Fisk for utvikling er sentralt.

I 2022 begynte Norad å utforske nye måter å støtte privat sektor innen landbruk og matsikkerhet på. Vi ser bl.a. et behov for å samarbeide med partnere med et større nedslagsfelt enn det vi klarer gjennom enkeltstående samarbeid med bedrifter innen utvalgte verdikjeder. Vi fikk blant annet anledning til å inngå i et veletablert samarbeid med andre givere (USA, EU, Nederland, Sverige og Tyskland) om et innovasjonsfond som bidrar til oppskalering av lovende privat sektor initiativer innen koblingen vann, energi og mat.

Bekjempe ulikhet og fremme likestilling

Ulikhet er et økende globalt problem og en problemstilling som er relevant for store deler av norsk utviklingssamarbeid. I tråd med føringer har Norad lagt vekt på tiltak som bidrar til å bygge og styrke velferdssystemer gjennom økte inntekter og bedre omfordeling. Norad har etablert to porteføljer, hhv. 'Styresett og offentlig finans' og 'Sosiale sikkerhetsnett' og er i etableringsfasen for en tredje portefølje 'Jobbskaping og anstendig arbeid'. Disse vil samlet bidra til å øke Norges innsats mot redusert ulikhet. I tillegg har Norad satt i gang et arbeid for å styrke offentlige helsesystemer, se omtale under Kap 160 *Global helse*, post 70 *Global helse*.

Porteføljen 'Styresett og offentlig finans' inkluderer Skatt for utvikling, og vektlegger sammenhengen mellom økte offentlige inntekter og ansvarlig forvaltning av offentlige inntekter. Gjennom Addis Tax Initiative (ATI) har Norge forpliktet seg til å doble skatterelatert bistand fra 2015 nivå. I 2022 ble målet overskredet gjennom et voksende partnernetverk og strategisk samarbeid. Norad støtter arbeidet med å styrke mer progressive og rettferdige skattesystemer både på landnivå og gjennom internasjonalt samarbeid på skatteområdet.

Sosiale sikkerhetsnett (SSN) er et effektivt virkemiddel for å bidra til redusert fattigdom, ulikhet og sult, og bedret helsetilstand og utdanning. I oppbyggingen av porteføljen for SSN har Norad prioritert tiltak som støtter opp under myndighetenes egne systemer. Dette omfatter i 2022 blant annet digital offentlig infrastruktur og forlenget samarbeidet med WFP om lokalprodusert skolemat. Det er elementer av sosiale sikkerhetsnett på mange budsjettposter.

Arbeidet med å etablere portefølje for anstendig arbeid og jobbskaping pågår, og bygger på samarbeid med den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) og partene i arbeidslivet.

Kvinneres rettigheter/SRHR

Norad arbeider hovedsakelig med kvinners rettigheter gjennom målrettede tiltak. Kvinners rettigheter skal også integreres i øvrig arbeid. Data fra PTA 14. februar 2023¹ viser at Norad i 2022 har fulgt opp føring om at minst halvparten av all bilateral bistand skal ha likestilling som hoved- eller delmål. Utbetalinger på avtaler som har likestilling som hoved- eller delmål utgjorde 5,0 mrd. kroner i 2022 over UD sitt budsjett. Dette utgjør 52 prosent av den øremerkede bistanden forvaltet av Norad. Se utvidet informasjon under 'statistikk' nedenfor. Å integrere likestilling og andre tverrgående hensyn i tiltak er et ansvar som tillegges hele virksomheten. En kartlegging av hvordan likestillingsmarkøren brukes i Norad ble påbegynt i 2022. Formålet er å utarbeide relevante løsninger som styrker integreringen av likestilling.

Norad holdt utstrakt dialog med internasjonale og norske partnere om etablering av en seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR)-portefølje. Partnerorganisasjonene bidro med å etablere endringsteori og målhierarki for innsatsen. Porteføljen ble utarbeidet på bakgrunn av regjeringens målsettinger, og omfatter derfor temaene trygg abort, seksualitetsundervisning og familieplanlegging.

Global Disability Summit

Under Global Disability Summit (GDS) i februar lanserte statsminister Støre strategien '*Likestilling for alle: Styrket innsats for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingspolitikken (2022-2025)*'. Det ble samtidig annonsert at Norge forpliktet seg til å sette av 210 mill. kroner over tre år for å følge opp strategien. I tråd med bestilling fra departementet oversendte Norad 1. juli et prosessnotat for bruk av 210 mill. kroner over tre år. Notatet la til grunn en gradvis reduksjon i målrettede tiltak og samtidig gradvis opptrapping av integrerte tiltak. I tillegg lanserte Norad i desember en plan for hvordan strategien skal gjennomføres. Norsk sivilt samfunn og organisasjoner for personer med nedsatt funksjonsevne leverte sine innspill til forarbeidet. Planen inneholder fem prioriterte områder for Norad. Disse omfatter 1) fortsatt støtte til målrettede tiltak for å bidra til innfrielse av rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne, 2) bedre sporing og statistikk, og styrking av Norads arbeid med 3) menneskerettigheter som tverrgående hensyn og 4) menneskerettighetsbasert tilnærming, herunder inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne. Norad arbeidet også med å 5) integrere rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne innenfor strategiens fokusområder.

Innovasjon og digitalisering

Norad bidrar til innovasjon innen flere av regjeringens prioriterte satsingsområder. I 2022 fokuserte Norad på det langsiktige arbeidet med å øke bevisstheten internt om innovasjon, bygge systemer som gjør bistanden mer nyskapende og å videreutvikle innovasjonsarbeidet gjennom satsing på digitale fellesgoder.

Arbeidet med digitalisering har de siste årene vært særlig rettet mot å fremme digitale fellesgoder. Digitale fellesgoder er åpne, digitale løsninger som kan tilpasses lokale behov og ivareta

---

¹ Kvalitetssikret data vil foreligge til våren.

grunnleggende hensyn til personvern og brukersikkerhet. Løsningene er designet for å kunne gjenbrukes fritt og er derfor svært kostnadseffektiv bistand. Lav- og mellominntektsland møter økt press fra store teknologiselskaper og andre land gjennom politiske, teknologiske og økonomiske bindinger. Digitale fellesgoder er viktige for å sikre 'digital selvråderett'.

I etableringen av porteføljer har Norad arbeidet tverrfaglig for å vurdere mulighetene for innovasjon og digitalisering i disse. Arbeidet har vist at Norads innsats på grunnleggende digital infrastruktur som ID, folkeregistre og betalingsløsninger er viktige byggesteiner for land som ønsker å bygge ut offentlige velferdsordninger. Digitale fellesgoder er derfor integrert som en viktig komponent i porteføljen 'Sosiale sikkerhetsnett'.

De siste årene har Norad støttet flere initiativer for åpne data og løsninger knyttet til matsikkerhet og landbruk, klimatilpasning og natur. Arbeidet har i 2022 vist tydelig at vi i nær framtid kan stå overfor et vippepunkt innen digitalisering. Bistandsaktører investerer store summer i dataløsninger for klimatilpasning og natur. At kun et fåtall av disse er åpne begrenser muligheten til gjenbruk og hindrer utvikling av viktige tjenester for småbønder og andre grupper som er særlig eksponert for effektene av klimaendringer. Norad begynte derfor arbeidet med å planlegge hvordan behovet best kan adresseres, på tvers av budsjettposter.

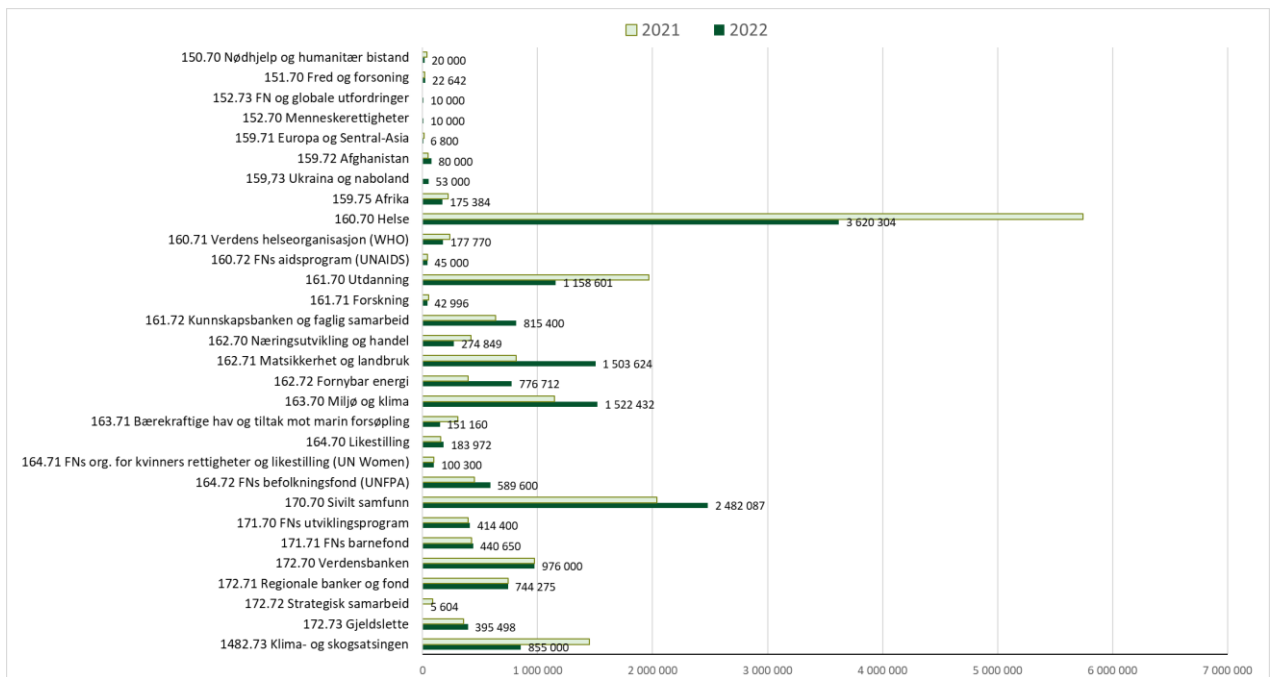
FN-politikk og FN-reform

Rammeresolusjonen om FNs utviklingssystem legges til grunn for Norads innspill til styremøter i FN. For å styrke forståelsen av rammeresolusjonen og operasjonalisering av FN-reform både i Norad og på tvers av UD og Norad, er det avholdt møter mellom Norads FN-nettverk og Seksjon for FN-politikk i UD.

Norad styrer etter målet om å unngå sterk øremerking for å være i tråd med Funding Compact, og har stoppunkt gjennom året for å følge utviklingen. Foreløpig statistikk for 2022 viser at Norad har redusert bruk av sterk øremerking sammenlignet med 2021. Se konkrete eksempler under omtalen av Kap. 160, post 71 *WHO* og Kap 161, post 70 *Utdanning*. Det er likevel fremdeles behov for å styrke bevisstheten omkring mulige fleksible finansieringsformer. Norad ferdigstilte en veiledning for multilateralt samarbeid som inkluderer informasjon om hvordan man kan unngå sterk øremerking når man inngår ny avtale. Basert på veiledningen ble det avholdt kurs for alle i Norad som forvalter støtte til FN-organisasjoner.

2. Delegerte tilskuddsmidler

Totalt ble Norad tildelt 16 799 060 000 kroner over Utenriksdepartementets budsjett og 855 000 000 kroner over Klima- og miljødepartementets budsjett. Norad ble tildelt tilskuddsmidler over 31 budsjettposter (hvorav tildeling på én ble trukket tilbake), og rapporterer på resultater av midlene tildelt fra Utenriksdepartementet i rapportinnspillet til Prop. 1 S (2023-2024). Norad forvaltet tilskudd i tråd med mål for den enkelte budsjettpost og føringer fra departementene. For flertallet av budsjettpostene over UD's budsjett ble Norad tildelt hele, eller tilnærmet hele budsjettet. Tabellen nedenfor viser hvordan Norads tildelinger fordelte seg på budsjettpostene.

I det følgende beskriver Norad hvordan vi har arbeidet med føringer og satsingsområder per budsjettpost. Budsjettposter hvor Norad kun har en liten andel av tildeling, eller hvor hele tildelingen er øremerket fra departementet, omtales ikke. Flere budsjettposter med tildeling til Norad omfattet blant annet bevilgninger og avtaler øremerket og/eller omtalt i Prop. 1 S. Dette gjelder for eksempel budsjettpostene under kapitlene 171 med kjernestøtte til FN-organisasjoner og 172 med kjernestøtte til utviklingsbankene, inkludert gjeldslette, hvor både kanal og fordeling er gitt. Omtalen nedenfor av hvilke vurderinger Norad har gjort innenfor de enkelte budsjettpostene påvirkes av dette. Kjernebidrag til FN og utviklingsbankene ble forvaltet i tråd med gjeldende kjøregler nedfelt i Grant Management Assistant (GMA).

For best mulig bruk av delegerte tilskuddsmidler i tråd med regjeringens prioriteringer, var arbeidet med å etablere porteføljer på tvers av budsjettposter sentralt. Samtidig har det vært viktig at styring av porteføljer på tvers av budsjettposter er tett knyttet til enkeltposter.

Norad innfører tematisk porteføljestyling for bistandsmidlene direktoratet forvalter. Porteføljestyling vil bidra til bedre måloppnåelse innen regjeringens utviklingspolitiske prioriteringer. Ved å etablere ett rammeverk oppnår vi at tiltak og innsatser over flere budsjettposter samkjøres og vurderes som del av en større helhet og bidrag til ett felles mål. Grundig arbeid med kunnskapsgrunnlag og endringsteorier bidrar til synergier og mer systematisk bruk av kunnskap i valg av tiltak og partnere på tvers av budsjettposter, som på sikt vil gi mer effektiv bruk av tilskuddsmidler.

Data fra PTA 14. februar 2023 viser at Norads utbetalinger til avtaler som har likestilling som hoved- eller delmål utgjorde 5,0 milliarder kroner i 2022 over UD sitt budsjett. Dette utgjør 52 prosent av den øremerkede bistanden forvaltet av Norad. Andelen er høyere enn i 2021 da den var på 47 prosent, og på nivå med årene før covid-pandemien. Av den totale øremerkede bistanden forvaltet av Norad, inkludert poster over Klima- og miljødepartementets (KLD) budsjett, utgjør utbetalinger over avtaler markert med likestillingsmarkøren 49 prosent, opp fra 42 prosent i 2021. Data fra samme tidspunkt viser at andelen av Norads land- og regionfordelte bistand som i 2022 ble utbetalt til Afrika sør for Sahara, er på 61 prosent. Dette er en nedgang fra 64 prosent for Norads tildeling i

2021. Tallene må ses som foreløpige. Endelige, kvalitetssikrede tall vil først foreligge når statistikk over norsk bistand 2022 publiseres våren 2023. Det gjelder også statistikk på klimafinansiering som vurderes som for usikker å gi et anslag for ennå.

Kap 160, post 70 Helse

Tildeling: 3 620 304 000 kroner

Kap 160, post 70 - fordeling utbetalte midler* (1 000 kroner)	
Globale finansieringsmekanismer	2 813 214
Forskning, produktutvikling og innovasjon	440 000
Faglig bistand - helse	61 227
Ikke-smittsomme sykdommer	138 490
Seksuell og reproduktiv helse	155 000
Global helse	14 000

* utbetalte midler inkluderer disponering av tilbakebetalte midler

En vesentlig del av budsjettposten er bundet opp i flerårig støtte til globale helsefond. Som regel har UD ansvar for styreverv mens Norad har ansvar for komiteene. Norads vurderinger tas i bruk delvis gjennom våre faglige råd til UD, delvis i Norads disponeringer innenfor budsjettmessig ansvar.

I 2022 var Norad særlig opptatt av at den globale koronaresponsen gikk over i en ny fase rettet mot å gjenopprette helsetjenester og ruste seg til framtidige helsekriser. Det internasjonale arbeidet med å sikre likeverdig tilgang til vaksiner, medisiner og tester mot covid-19 gjennom den globale pandemikoalisjonen Access to Covid-19 Tools Accelerator (ACT-A) ble faset ut.

Norad har gjennom pandemien hatt en sentral rolle i praktisk iverksetting av Norges internasjonale respons for å bistå utviklingsland og få kontroll med pandemien. I tillegg til å følge opp bidragene til Verdens helseorganisasjon (WHO), Vaksinealliansen Gavi, Det globale fondet, Unitaidd, Unicef og Den globale koalisjonen for forebygging av epidemier og pandemier (CEPI), bisto Norad UD med å gjennomføre en internasjonal uavhengig [evaluering av ACT-A](#).

Norad var ansvarlig for å inngå en avtale om såkornsmidler til en ny finansieringsmekanisme i Verdensbanken for å styrke global helseberedskap. Målet er å forebygge, oppdage og bedre respondere i møte med nye infeksjonstrusler, spesielt i utviklingsland med svake helsesystemer. En ny femårig avtale ble også inngått med CEPI for å utvikle pandemivaksiner og redusere ulikheten i tilgangen på disse for utviklingsland.

De globale helseinitiativene har de siste tjue årene bidratt til betydelige resultater for bekjempelse av enkelt sykdommer. En gjennomgang som Norad utførte høsten 2022 viser imidlertid at støtten gjennom globale fond - og til dels andre multilaterale – ikke godt nok styrker nasjonal kapasitet og systemer. Innsatsen kan ha bidratt til en oppstyking av innsats på landnivå. Det bør derfor arbeides for en mer helhetlig og bedre samordnet internasjonal innsats for utviklingslandenes egne prioriteringer og systemer.

I samsvar med politiske føringer igangsatte Norad et forarbeid for å gradvis dreie helsebistanden mot bærekraftige helsesystemer med fokus på integrerte primærhelsetjenester, tverrsektorielle folkehelseiltak og global helsesikkerhet. Innsatsen vil inkludere smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer, mødre- og barnehelse, klima og helse.

En sterk offentlig helsetjeneste finansiert over skatteseddelen eller gjennom store felles forsikringsordninger er viktig for å bekjempe økende ulikhet. I samsvar med politiske føringer igangsatte Norad mot slutten av 2022 et forarbeid for å gradvis vri om helsebistanden og bedre støtte bærekraftige helsesystemer med fokus på integrerte primærhelsetjenester, tverrsektorielle folkehelseiltak og global helsesikkerhet. Innsatsen vil inkludere både smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer, SRHR, mødre- og barnehelse, klima og helse. Dette svarer også på lærdommen fra koronapandemien der nasjonale helsevesen ikke var godt nok forberedt til å håndtere pandemien og samtidig holde grunnleggende helsetjenester i gang.

For å styrke kapasiteten til nasjonale helsemyndigheter i flere partnerland intensiverte Norad det faglige samarbeidet med internasjonalt ledende kompetansemiljøer som Folkehelseinstituttet, Bergen senter for etikk og prioriteringer og HISP-senteret ved Universitetet i Oslo for helsedata i utviklingsland.

Gjennom styreprosesser i Robert Carr Fondet (RCF) og i UNAIDS, som dekkes over Kap 160 *Helse*, post 72 *UNAIDS*, bidro Norad til å fremme menneskerettighetene til diskriminerte grupper mest utsatt for hiv og til å sikre kontinuitet av viktige hiv-tjenester gjennom pandemien. Samordnet innsats fra uavhengige sivilsamfunnsnettverk er viktig for å oppnå globale helsemål, inkludert norske forpliktelser til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter.

Kap 160, post 71 Verdens helseorganisasjon (WHO)

Tildeling: 177 770 000 kroner

WHO er en nøkkelpartner for norsk satsning på global helse. Norge vektlegger WHO som verdens ledende og normative organisasjon i internasjonale helsespørsmål. Føringer av-øremerking av støtten til organisasjonen er ivaretatt gjennom Programsamarbeidsavtalen 2022-2023 med økt frivillige kjernebidrag og gjennom fleksibelt tematisk støtte fra flere budsjettposter på overordnet nivå i henhold til WHO's strategiske plan og omtalen i Prop 1 S.

I tillegg til å inngå i Norges delegasjon til WHO's styrende organer, har Norad i sin oppfølging av WHO 2022 fokusert på å følge opp programmene mot ikke-smittsomme sykdommer og psykisk helse der WHO er en hovedpartner. Det har vært en dreining i Norges prioriteringer i den internasjonale innsatsen mot ikke-smittsomme sykdommer til en mer helhetlig integrert tilnærming inkludert styrking av helsesystemer og primærhelsetjeneste. Støtten gjennom WHO globalt og nasjonalt herunder samarbeid med norske fagmiljøer vil fortsette å være sentralt.

Kap 161, post 70 Utdanning

Tildeling: 1 158 601 000 kroner

Kap 161, post 70 - fordeling utbetalte midler* (1 000 kroner)

Globale fond og finansieringsmekanismer	732 757
Kvalitet og utdanning	79 428
Yrkesopplæring	99 016
NORHED	215 281
Støtte til tiltak innen høyere utdanning	32 382
Innovasjon utdanning	5 094

* utbetalte midler inkluderer disponering av tilbakebetalte midler

Prioriteringer og samarbeid

Gjennom ulike kanaler, partnere, påvirkningsarbeid og samarbeidsfora har Norge, gjennom midler forvaltet av Norad, bidratt til å sikre en mer inkluderende, rettferdig og god utdanning for flere barn og unge. Reduksjon i utdanningsstøtten sammenlignet med 2021 påvirket samarbeidet med flere av våre partnere. Unicef og UNESCO fikk over 50 prosent kutt til sitt arbeid med utdanning.

Prioriteringer og dialog med samarbeidspartnerne våre ble enda viktigere enn tidligere for å sikre mest mulig effektiv bruk av norske midler for å bidra til god kvalitetsutdanning for alle. Norad brukte funn fra en gjennomgang av resultater av utdanningsstøtten gjennom fond og multilaterale aktører i dette arbeidet (oppdrag 16-2022 fra UD).

Norad inngikk, i tråd med føring om å redusere bruk av øremerking av midler, en avtale med UNESCO på utdanning som ikke lenger inkluderer myk øremerking til ulike institutter og programmer, men kun inkluderer fleksibel støtte til UNESCO sin overordnede utdanningsstrategi.

Yrkesutdanning - ungdom har ferdigheter som sikrer overgang til arbeidslivet

Å bedre kvalifikasjonene og arbeidsmulighetene for ungdom er av stor sosialøkonomisk betydning. Norad har gjennom sine to hovedsamarbeidspartnere på yrkesfag, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) og ILO, bidratt til å styrke opplæringsmulighetene for ungdom både innen formell og uformell yrkesopplæring. Norad har vært spesielt fokusert på jenter og marginaliserte grupper i dialogen med våre partnere. Unge som er rammet av krise og konflikt er særskilt utsatt og Norad støtter GIZ sitt pågående program Qualification and Employment Perspectives for refugees and host communities i Etiopia (QEP) for å sikre god overgang mellom humanitær og langsiktig utvikling. Norad har også vært opptatt av hvordan samarbeidet og eierskapet med landets myndigheter kan utvikles for å sikre bærekraften i prosjektene Norad støtter.

Education Cannot Wait

I 2022 bidro Norad med faglige innspill til Education cannot wait (ECW) sin nye strategiske plan for 2023-2026. Innspillene omfattet blant annet overordnet målsetting om økt tilgang til kvalitetsutdanning for 20 millioner barn og unge rammet av krise og konflikt. Norads innspill har bidratt til at områder som kvalitet og læring, inkludert lærere, jenter og likestilling, klima, beskyttelse og inkludering av barn med nedsatt funksjonsevne er ivaretatt i strategien. Ett eksempel på dette er hvordan Norad arbeidet for at planen skal ha målsettinger relatert til likestilling og at ECW skal innhente data fordelt på kjønn. Videre har Norad bidratt til at ECW forplikter seg til å i større grad prioritere støtte til færre programmer samt at de skal styrke arbeid med helhetlig tilnærming og lokalisering.

Som medlem av ECW sin referansegruppe for kjønn og likestilling bidro Norad i arbeidet med å revidere policy for kjønn og likestilling, rammeverket for ansvarlighet og den operasjonelle planen, med spesielt fokus på å sikre inkludering av- og resultater for jenter.

Høyere utdanning

Norad har arbeidet med å utvikle én portefølje for høyere utdanning og forskning for å se virkemidlene mer i sammenheng og oppnå bedre resultater. Målet er å bidra til en levedyktig akademisk sektor som kan levere på sitt samfunnsansvar.

Innsatsen for å styrke kvaliteten i og tilgangen til høyere utdanning i utviklingsland gjøres i hovedsak gjennom akademisk samarbeid mellom universitetene i Norge og i det globale sør NORHED- og NORPART-programmene.

2022 var første hele året for implementering av NORHED II-programmet. I ny forvaltningsmodell har Norad delegert mer forvaltningsansvar til de norske universitetene. Norad har derfor organisert jevnlig møteplasser for opplæring og erfaringsdeling på tvers av avtalene for å sikre god forvaltning og faglig utveksling. På landnivå ble det gjennomført en 'NORHED-uke' i Uganda for å legge til rette for synergier og samarbeid på tvers av prosjektene i landkontekst, men også opp mot andre innsatser støttet av Norad. Det var stor deltakelse fra de norske og ugandiske universitetene. Tilbakemeldinger viser at en felles møteplass i landkontekst oppleves relevant. Flere koblinger og synergier ble identifisert. I Norge ble det også gjennomført et NORHED-seminar med forskere fra alle prosjektene og bred deltakelse fra Norad. Målet var å legge til rette for synergier og samarbeid mellom academia og Norads fagseksjoner. Prosjektene i NORHED er viktige bidragsyttere til kvalifisert arbeidskraft og forskning innen prioriterte utviklingspolitiske fagområder som natur og klima, ren energi, matsikkerhet, helse og utdanning mv.

Norad har fortsatt arbeidet med å behandle og avslutte 45 avtaler fra første fase av NORHED-programmet (NORHED I, 2013-2020). Periodevis stengte universiteter har medført en del forsinkelser i rapportering og behandling av sluttrapporter.

Kap 161, post 71 Forskning

Tildeling: 42 996 000 kroner

Tildelingen til Norad er benyttet for å styrke forskningskapasiteten til forskningspartnere i Afrika sør for Sahara og til å øke produksjonen og bruken av afrikansk kunnskap. Kunnskapen som produseres av de afrikanske forskningsinstituttene gjenspeiler norske utviklingspolitiske prioriteringer som matsikkerhet, klimatilpasning, ulikhet, smittsomme sykdommer mv. Norad har arbeidet med å vri støtten mot styrking av forskningssystemer som vil bygge opp under både forskning og høyere utdanning. Det ble derfor inngått en avtale med CODESRIA, et panafrikansk forskningsråd innen samfunnsvitenskap. Organisasjonen tilbyr afrikanske samfunnsforskere, spesielt unge, nettverk, forskningsskoler, forskningsmidler, og mulighet for å publisere. CODESRIA støtter utvikling av afrikansk komparativ forskning med regionale perspektiver. Spesielt i en tid der flere stater går i en autoritær retning, og hvor så vel akademisk som og annen type frihet er under press, er støtte til CODESRIA viktig. Støtten komplementerer støtten til Science Granting Council Initiative som styrker forskningsråd i 17 afrikanske land sør for Sahara.

For å bidra til økt kjennskap til og bruk av utviklingsforskningen som finansieres gjennom Norges forskningsråd, har Norad invitert utvalgte prosjekter til å presentere sin forskning i ulike fora. I samarbeid med UD og Norges forskningsråd arrangerer Norad også fagseminarer der forskere presenterer sine prosjekter.

Kap 161, post 72 Kunnskapsbanken og faglig samarbeid

Tildeling: 815 400 000 kroner

Kap 161, post 72 - fordeling utbetalte midler (1 000 kroner)	
Olje for utvikling (Ofu), inkl. sivilsamfunnsstøtte	67 395
Fisk for utvikling (Ffu), inkl. sivilsamfunnsstøtte	216 502
Skatt for utvikling (Sfu), inkl. sivilsamfunnsstøtte	258 500
Likestilling for utvikling (LIKE)	8 435
Energi for utvikling (Efu)	4 731
Hav for utvikling (Hfu)	102 000
Digitalisering for utvikling (Dfu)	78 525
Statistikk- og registersamarbeid	14 428
Antikorupsjon	54 779
Evaluerings	3 500
Faglig samarbeid, annet	6 500

Institusjonssamarbeidene, som utgjør sentrale elementer av programmene i Kunnskapsbanken, er avhengig av reisevirksomhet. Aktivitetene i 2022 ble preget av at året ga mulighet til å gjenoppta planlagte aktiviteter som hadde blitt utsatt under pandemien, og nyutvikling i flere programmer.

Olje for utvikling (Ofu) skal avvikles i 2024. Flere landsamarbeid er avsluttet. I andre land var det høy

aktivitet i 2022 for å sikre langvarig gevinst av institusjons-samarbeid. Det gjelder særlig innen miljøforvaltning og finansforvaltning. I Ghana har myndighetene uttrykt ønske om styrket samarbeid om beredskap i siste fase, og Norad er i dialog om dette. Mye av arbeidet i Ofu berører politisk sensitive tema, og Norad har vektlagt god forståelse av den politiske situasjonen og landets politiske økonomi. Erfaring tyder på at det har vært riktige valg. For eksempel var den gode forståelsen av landkontekst og institusjoner avgjørende i utviklingen av 'handlingsregel' i Uganda og et 'oljefond' i Mosambik, vedtatt i 2022 og januar 2023.

Innen *Hav for utvikling* og *Fisk for utvikling* har Norad prioritert utvikling og styrking av bilaterale samarbeid med et bredt spekter av institusjoner både i Norge og partnerland. Norge og Indonesia signerte en avtale om bredt, seksårig samarbeid innen havforvaltning. Samarbeidet mellom Statistisk sentralbyrå (SSB) og søsterorganisasjonen i Indonesia (BPS) innen havregnskap ble startet opp, og en avtale med GRID-Arendal om samarbeid med indonesiske myndigheter om 'blå karbonmarkeder' ble inngått. I Colombia ble fase 2 av samarbeidet innen Fisk for utvikling igangsatt. Her har Norad prioritert koordinering, synergier og informasjonsdeling mellom ulike tiltak av relevans for fiskeri og oppdrett, blant annet gjennom jevnlig digitale møter. Tilbakemeldinger viser at dette oppleves nyttig. Norad har også startet planlegging av et landprogram i Kenya og kartlagt mulighetene for samarbeid med Mosambik innen Hav for utvikling.

Samarbeidet med sivilsamfunnsorganisasjoner ble styrket med åtte nye avtaler. De dekker klimatilpasning, bærekraftige sjømatssystemer og bærekraftig jobbskaping i 'blå' sektorer i seks land. Arbeid for bærekraftig oppdrett er styrket med vekt på alternativt fiskefôr og fiskehelse, i samarbeid med WorldFish. Arbeidet mot kriminalitet i fiskerisektoren er videreutviklet i samarbeid med blant annet FNs program for narkotika og kriminalitet (UNODC), FAO og sivilsamfunnsaktører.

Som eier av forskningsfartøyet Dr. Fridtjof Nansen samarbeider Norad tett med FAO og Havforskningsinstituttet for å sikre en smidig gjennomføring av toktvirksomheten i Nansen-programmet. Norad er i dialog med partnerne for å sikre best mulig bruk av de innsamlede dataene i fiskeriforvaltningen og bidra til kapasitetsbygging i partnerlandene innen forskning og forvaltning av marine ressurser.

Skatt for utvikling inngår i en portefølje i Norad med flere innsatsområder, som offentlig finansforvaltning, statistikk og antikorrupsjon. I denne porteføljen samarbeider Norad med flere typer partnere som utfyller hverandre med ulike roller, styrker og begrensninger.

Norad prioriterer kapasitetsutvikling hos nasjonale skatteadministrasjoner for å styrke nasjonale skatteinntekter. Det skjer gjennom faglig samarbeid med multilaterale organisasjoner, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. En bred tilnærming med flere partnere gjør det mulig å utnytte aktørens ulike fortrinn, som faglig spisskompetanse og tilstedeværelse på landnivå. Norad støtter *Plattform for Collaboration on Tax* for å bidra til bedre samordning mellom de multilaterale organisasjonene.

Norad arbeider også for å utvikle internasjonale normer og regler for skatt, antikorrupsjon og økonomisk åpenhet. Flere sentrale aktører er involvert i dette på ulike måter: Økonomisk støtte, dialog, og møteplasser for organisasjoner som arbeider med lignende tema fra ulike ståsted. Etter utlysning i 2022 ble det inngått avtaler om støtte til ti sivilsamfunns- og journalistorganisasjoner.

Norad arbeider også aktivt for å støtte gjennomføringen av FN-konvensjonen mot korrupsjon (UNCAC), inkludert implementering av denne på landnivå. Norad har særlig oppmerksomhet på offentlige innkjøp og bedriftseierskap, som et supplement til annen innsats for skatt og mot kapitalflukt.

I *Statistikk- og registersamarbeid* vurderer Norad det som viktig å bidra til utvikling av nasjonale statistikkssystemer som kan styrke det generelle kunnskapsgrunnlaget for politiske beslutninger og offentlig debatt. I tillegg inngår statistikk i en rekke sektorspesifikke innsatser, inkludert andre kunnskapsprogrammer i Kunnskapsbanken. Norads innsats skjer gjennom SSB, inkludert institusjonssamarbeid med nasjonale statistikkbyråer, og multilaterale aktører.

Digitalisering for utvikling ble videreutviklet på flere områder i 2022. Norad er, sammen med Unicef og FNs utviklingsprogram (UNDP), vertskap for sekretariatet til Alliansen for digitale fellesgoder. Alliansen har hatt stor vekst i antallet medlemmer, oppmerksomhet og aktiviteter i medlemsland. Det har bidratt til at *digital offentlig infrastruktur* er blitt etablert som begrep. Norad har inngått et langsiktig partnerskap med *OpenCRVS*, som utvikler og forvalter en åpen folkeregister-løsning. Den kan kombineres med ID-løsningen *Modular Open Source Identity Platform (MOSIP)*, som Norad har støttet i flere år. Norad støtter også Verdensbankens flergiverfond *Identity for Development (ID4D)* og programmet *Government-to-person payments (G2Px)*. Dette bidrar med teknisk assistanse og rammeverk for implementering av digital offentlig infrastruktur.

Norad tok i 2022 initiativ til et dialogforum for norske offentlige etater som arbeider med digitale fellesgoder. Et mål er å styrke kompetanse og innsats innen digitalisering i andre kunnskapsprogrammer og på sikt inkludere nye offentlige etater i Kunnskapsbanken.

I *Likestilling for utvikling* har Norad og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) arbeidet sammen med likestillingsdepartementet i Uganda for å utvikle samarbeidet med flere myndighetsinstitusjoner i Uganda. Norad har arbeidet med å integrere likestilling i

kunnskapsprogrammet *Fisk for utvikling* i Colombia, etter at utvikling av et eget likestillingsprogram ble satt på vent i forbindelse med presidentvalget. I Nepal ble det arbeidet videre med statistikkpublikasjonen 'kvinner og menn' i Nepal. I Etiopia var det samtaler med likestillingsdepartementet for å undersøke interesse for videre samarbeid.

Programmene *Energi for utvikling* og *Landbruk for utvikling* har vært under utvikling i 2022. Forslag til overordnet innretning og hovedinnholdet i programmene ble overlevert UD, etter konsultasjon med relevante norske offentlige institusjoner. I begge ble det lagt vekt på overordnede mål og virkemidler, mens den spesifikke utformingen av de enkelte landprogrammene planlegges etter konsultasjon med myndighetsinstitusjoner i de aktuelle landene i 2023 og 2024. Avtaler med NIBIO (plante helse, og klimarobust risproduksjon) og Veterinærinstituttet (dyrehelse) ble inngått da disse vil være sentrale partnere i Landbruk for utvikling, men avtalene ble ikke finansiert på denne budsjettposten i 2022.

Gjennom samarbeid med multilaterale organisasjoner, frivillige organisasjoner og andre evalueringsfaglige miljøer får Norad både styrket sin evalueringskompetanse og tilgang til evalueringsbasert kunnskap på områder som Norge støtter. Det Globale Miljøfondet var en viktig samarbeidspartner i 2022.

Budsjettposten finansierer videre det frivillige norske bidraget til OECD Development Assistance Committee (DAC). Bidraget støtter opp om prioriteringer gjort av i Utviklingskomiteen, hvor Norge er medlem.

Kap 162, post 70 Næringsutvikling og handel

Tildeling: 274 849 000 kroner

Kap 162, post 70 - fordeling utbetalte midler* (1 000 kroner)	
Bedriftsstøtte	13 835
Strategiske partnerskap	118 331
Andre rammevilkårstiltak - investering	86 338
Andre rammevilkårstiltak - handel	65 543

* utbetalte midler inkluderer disponering av tilbakebetalte midler

Bevilgningen i 2022 ga ikke rom for nye utlysninger. Aktiv forvaltning av eksisterende avtaler ble videreført. Hovedfokus var å bidra til grønn og rettferdig omstilling i arbeidet med bærekraftig næringsutvikling,

lokal produksjon, lokale forsyningskjeder og arbeidsplasser, spesielt i de minst utviklede landene i Afrika sør for Sahara.

De siste årene har det blir stadig synligere hvor viktig privat kapital er for å nå bærekraftsmålene. Med et årlig finansieringsgap på nær USD 4 000 mrd. og offentlig bistand på bare USD 186 mrd. per år, må vi tenke innovativt for å finansiere målene. For å mobilisere privat kapital arbeider Norad gjennom et bredt spekter av prosjekter. I et nytt samarbeid med Storbritannias Foreign and Commonwealth Development Office (FCDO) har Norad støttet programmet MOBILIST, som ved å børsnotere porteføljer av utviklingsprosjekter bidrar til at store institusjonelle investorer kan investere i utviklingsland. Programmet bidrar også til at utviklingsbanker kan gis et marked for å frigjøre kapital fra eksisterende investeringer, noe som kan mobilisere store beløp fra privat sektor over tid.

Norad har prioritert en rekke prosjekter innen næringsutvikling og jobbskaping som bidrar til skatteinntekter og derav finansiering av andre bærekraftsmål. Arbeidsplassene dette skaper skal gi en lønn man kan leve av, og inkludere dem som av ulike grunner står utenfor arbeidslivet. Sammen med ILO og Swiss State Secretariat for Economic Affairs (SECO) er Norad i gang med tre pilotprosjekter for anstendig arbeid i Sør-Afrika, Vietnam og Ghana. Norad arbeider også sammen med ILO på Sustaining Competitive and Responsible Enterprises (SCORE), et program for å øke produktivitet og bedre arbeidsforhold i små og mellomstore bedrifter. Norad har flere program i samarbeid med Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), inkludert et lederutviklingsprogram for kvinner (Female Future) som nå også har utvidet sine aktiviteter til Jordan.

Ved å dele noe av risikoen knyttet til etableringen av nye prosjekter med næringslivet, bidrar Norad gjennom tilskuddsordningen for bedriftsstøtte til å skape insentiver for å investere i lavinntektsland. 20 eksisterende avtaler har som formål å bidra til å skape jobber, øke eksport og redusere utslipp.

Norads tilnærming til anstendig arbeid omfatter også yrkesopplæring. Ved å forbedre koblingene mellom utdanningssystemet og bedrifter støttes mer etterspørselsdrevne yrkesopplæringssystemer og yrkesfag fremmes som en levedyktig karrierevei for ungdom. På dette området samarbeider Norad både med NHO og International Finance Corporation (IFC), gjennom deres Youth Employability & Skills Programme.

Norad har videreført avtaler med multilaterale partnere i arbeidet med bekjempelse av moderne slaveri. Tiltakene er rettet mot næringsliv og myndigheter for å bidra til holdningsendringer og etterlevelse av regelverk. Norad støtter også tiltak for at finanssektoren bidrar til å redusere moderne slaveri.

Tilskudd til handelsrettet utviklingsamarbeid er kanalisert gjennom flere multilaterale fond, inkludert Verdensbankens Trade Facilitation Support Program (TFSP). Handel er en viktig kilde til makroøkonomisk vekst. Norads partnere tilrettelegger for at utviklingsland kan dra nytte av det globale handelssystemet gjennom å levere kunnskapsbaserte innspill til handelspolitikk til myndigheter og derigjennom styrke konkurransekraften til bedrifter.

Kap 162, post 71 Landbruk og matsikkerhet

Tildeling: 1 503 624 000 kroner

Klimaet endrer seg på hele kloden. Dette skaper spesielt store problemer for fattige småbønder som driver landbruk på tradisjonell måte. Endring og tilpasning til nye forhold er viktig for å opprettholde og øke matproduksjonen og samtidig gjøre den mer robust. Norad fortsatte i 2022 å støtte Verdensbanken, FN-systemet og det internasjonale konsortiet for landbruksforskning (CGIAR) i arbeidet med klimatilpasning for småbønder og småskala fiskere. Støtten til FNs fond for landbruksutvikling (IFAD) ble utvidet til å inkludere et større program for klimatilpasning. Norad ga også nytt bidrag til FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) for å styrke deres arbeid med bedre miljø, bedre produksjon, bedre liv og bedre ernæring for bønder og fiskere i lavinntektsland.

Gode frø er viktig for småbøndernes klimatilpasning. Et nytt samarbeid med FAO's *Benefit Sharing Fund* vil bidra til å øke småbønderes tilgang til bedre frø. Norad støtter også bevaring av biologisk mangfold gjennom blant annet *Global Crop Diversity Trust*.

Ressurser fra hav, innlandsvann og oppdrett kan bidra til bedre matsikkerhet og ernæring mange steder i verden. Norad har i 2022 støttet noen land i arbeidet med bærekraftig forvaltning av havet innenfor økonomisk sone innen 2025, som er havpanelets hovedkonklusjon. FN-organisasjonene IOC-UNESCO og FAO, Verdensbanken sitt flergiverfond PROBLUE, og sivilsamfunnsorganisasjoner som har arbeidet tett på kystsamfunn og forvaltning av deres kystområder er viktige partnere i dette arbeidet. Norad har også fulgt opp havpanelets anbefaling om å øke produksjon av sjømat, og har støttet privat sektor og forskningsinstitusjoner i akvakulturutvikling og opplæring i Afrika.

Styrking og utvikling av verdikjeder fra jord og fjord til bord gir bedre inntekt for småbønder og småskala fiskere. Gode verdi kjeder er også det viktig for å redusere matsvinn, som FN har beregnet til å være så høyt som en tredjedel av alt som blir produsert. Norad støtter tiltak som skal bidra til dette både gjennom multilaterale organisasjoner og gjennom sivilsamfunnsorganisasjoner. Kvinner utgjør en stor del av arbeidskraften i disse verdikjedene og er derfor en viktig målgruppe i flere programmer.

En del norske sivilsamfunnsorganisasjoner arbeider med matproduksjon som bidrar både til bedre matsikkerhet og øker verdiene av det småbøndene dyrker slik at de får bedre inntekter. Ukrainakrigen økte utgiftene til slikt arbeid i mange land. Flere slike organisasjoner fikk derfor ekstra støtte til arbeid med matsikkerhet i 2022, og flere har gitt tilbakemeldinger om at dette har bidratt til at de i stor grad har kunnet levere som planlagt.

Mange familier greier ikke å gi barna sine et daglig måltid. Norad videreførte og utvidet derfor samarbeidet med Verdens matvareprogram (WFP) om skolematprogrammer. Et mål i programmene er at maten skal være produsert lokalt. Når skolematen produseres lokalt, bidrar det til at småbønder får et forutsigbart marked for varene sine og man bygger opp lokale verdikjeder. Dette er derfor et effektivt sosialt sikkerhetsnett som hjelper både skolebarna og deres familier, som gjerne er småbønder.

Klimaendringer, krig og konflikt ga behov for akutt matvarehjelp i flere land. Samtidig er det viktig å opprettholde matproduksjonen gjennom kriser, slik at folk kan greie seg selv når den er over. Norad fant i 2022 fram til partnere som kunne bidra til å hjelpe land til å bevare sin matproduksjon og samtidig gjøre den mer robuste for kriser som kan komme. FAO og Den afrikanske utviklingsbanken ble valgt ut til å dekke dette behovet.

Kap 162, post 72 Fornybar energi

Tildeling: 776 712 000 kroner

Kap 162, post 72 - fordeling utbetalte midler (1 000 kroner)	
Fornybar energi	682 659
Bedriftsstøtte - fornybar energi	92 895

De to viktigste prioriteringene innen fornybar energi i 2022 var å øke andelen av fornybar energi og å sikre at flere får tilgang til energi, med geografisk fokus på Afrika sør for Sahara. Utviklingsbankene er viktige partnere i dette arbeidet, særlig for å tilrettelegge for private investeringer i fornybar kraftproduksjon. Blant annet ble Norges bidrag til Sustainable Energy fund For Africa (SEFA) (Afrikabanken) styrket i 2022, som annonsert av utviklingsministeren på COP27.

Økte investeringer i fornybar energi

Å mobilisere private investeringer gjennom risikoavlastende kapital i form av tilskuddsmidler og tapsavsetning er og vil forbli et viktig arbeid for å sikre nødvendig finansiering av bærekraftsmål 7. Norads risikoavlastning kanaliseres hovedsakelig gjennom garantiinstitusjoner og i form av direkte støtte til prosjekter via garanti-/risikopremiestøtte. Disse innsatsene er komplementære til egenkapital- og låneinvesteringer fra Norfund og andre utviklingsbanker.

I 2022 har Norad videreført garantisatsingen. Norads støtte til Verdensbankens Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) inngått i 2021 og African Trade Insurance Agency (ATI) inngått i 2022 samt deler av Norads bedriftsstøtteordning utgjør hoveddelen av den norske garantisatsingen på fornybar energi. Garantipoliser er hittil utstedt til to solcelle-prosjekter i Afrika.

For å styrke risikoavlastende kapital også til mindre, desentraliserte bedrifter inngikk Norad i 2022 et samarbeid med svenske Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) for å subsidiere garantipremiene til fondet SunFunder Gigaton. Fondet skal mobilisere kommersiell kapital for utlån til desentraliserte fornybar energi investeringsprosjekter med hovedfokus på Afrika sør for Sahara. Lånemottakere er små og mellomstore selskaper som investerer i desentralisert solenergi forsyning til husholdninger og bedrifter, inkludert innen landbruk og telekommunikasjon. Rene kokeovnløsninger er også del av porteføljen.

Vekst i bedriftsstøtteordningen

Med tilskuddsordningen for bedriftsstøtte '*Enterprise development for Jobs*' støtter Norad, gjennom årlige utlysninger, forundersøkelser og prosjektutvikling. Utbetalte midler økte fra om lag 23 mill. kroner i 2021 til om lag 93 mill. kroner i 2022. Ordningen er svært etterspurt, både på grunn av godt tilrettelagt søknads- og veiledningsprosess og ut fra behovet for støtte i markeder med utfordrende lokale rammebetingelser knyttet til regulatoriske forhold, lisenser, landrettigheter, strømtariffer med mer. Det er derfor planlagt å styrke ordningen videre i årene som kommer.

Eksempelvis søkte Scatec ASA i 2020 om støtte til prosjektutvikling av et solkraftanlegg i Sør-Afrika. Prosjektet nådde byggestart i 2022. Norads støtte til forundersøkelser og prosjektutvikling har utløst betydelige investeringer i et solenergianlegg med batterilagring som vil levere regulerbar strøm til det sør-afrikanske strømnettet.

Økt tilgang til fornybar energi gjennom desentraliserte løsninger

Tilgang til fornybar energi er viktig både for å redusere fattigdom og som klimatiltak. Norad bidro i 2022 til finansiering av Det internasjonale energibyråets Africa Energy Outlook. Rapporten konkluderer med at mer enn 60 prosent av Afrikas energitilgang mot 2030 vil komme fra desentraliserte løsninger. Dette må derfor ha et viktig fokus framover, inkludert i arbeidet for rene kokeovner.

I 2022 ble avtale med Flyktningshjelpens sekonderingsenhet NORCAP fornyet og utvidet. Avtalen finansierer energiekspertiser til FN og andre internasjonale utviklings- og humanitære organisasjoner med formål om å bidra til økt andel fornybar energi i humanitære operasjoner.

Norad har også diversifisert og styrket arbeidet for støtte til desentraliserte energiløsninger gjennom å signere en avtale med Nordic Environment Finance Corporations (NEFCO) Beyond the Grid fund for Africa i 2022. Programmet vil bidra med resultatbasert finansiering og støtte til bedrifter som leverer desentraliserte strømløsninger til Afrika Sør for Sahara. Nordisk samarbeid og støtte til programmet var en viktig faktor for Norads deltakelse, som et ledd i tettere nordisk samarbeid på energifeltet.

Avtalen med NEFCO supplerer eksisterende avtaler som Energising Development (EnDev) som fokuserer på tilgang til strøm og ren energi til matlaging, hovedsakelig i Afrika sør for Sahara.

Kap 163, post 70 Miljø og klima

Tildeling: 1 522 432 000 kroner

Bidrag til gjennomføring av Parisavtalen, internasjonale miljøavtaler og prosesser, og Sendai-rammeverket for forebygging av klima- og naturkatastrofer er hovedformålene med budsjettposten.

Kjernestøtte til multilaterale fond er en viktig del av Norges internasjonale klima- og miljøpolitikk, hvor store fond besluttes politisk. Kjernestøtte utgjorde i 2022 om lag 1,2 mrd. Kroner, dvs. 80 prosent av budsjettposten. Dette påvirker handlingsrommet for nye avtaler.

Norad vektlegger en strategisk innretning av valg av partnere og innsatsområder i tråd med regjeringens føringer. Klimaretet bistand er langsiktig der det tar tid fra Norad inngår en ny avtale til resultater oppnås.

Regjeringens strategi om klimatilpasning *Klima, sult og sårbarhet* har ligget til grunn for prioriteringene under denne posten. Norad har i 2022 utviklet en endringsteori og en kunnskapsplan for en portefølje innen klimatilpasning basert på fire av innsatsområdene i strategien: 1) 'Varslingssystemer og klimatjenester'; 2) 'Investeringer for å forebygge og adressere tap og skade'; 3) 'Naturbaserte løsninger for klimatilpasning' og 4) 'Klimarobust matproduksjon'. Innovativ finansiering er et virkemiddel for resultatoppnåelse innen disse områdene.

Manglende tilgang på værdata fra de minst utviklede landene utgjør i dag en betydelig utfordring for pålitelige vær- og klimavarsler både lokalt, nasjonalt, regionalt og globalt. Som del av gjennomføringen av klimatilpasningsstrategien har Norad derfor vurdert det som viktig å prioritere det globale arbeidet innen varslingssystemer og klimatjenester. Norad var derfor en av de åtte første bidragsyterne til fondet Systematic Observations Financing Facility (SOFF) som ble opprettet i juni. Norad har også styreplass i SOFF. Formålet med fondet er å finansiere værobservasjoner og utveksling av værdata i minst utviklede land (MUL) og små utviklingsland som er øystater (SIDS).

Norad har gjennom flere år samarbeidet med norske statlige og ikke-statlige organisasjoner som Meteorologisk Institutt og Flyktninghjelpens NORCAP-program om værvarsling- og klimatjenester. For å styrke arbeidet og inkludere flere partnere gjennomførte Norad en utlysning innen vær- og klimatjenester rettet mot norske og utenlandske sivilsamfunns-organisasjoner, private og statlige aktører. Utlysingen vil være åpen gjennom 2023 og det vil inngås avtaler med relevante partnere gjennom året.

Norad startet i 2022 en satsing på langsiktige og strategiske bilaterale klimapartnerskap for å støtte et utvalg samarbeidsland med å styrke og gjennomføre sine forpliktelser under Parisavtalen. Klimapartnerskapene skal forsterke eksisterende tematiske satsinger, samt utfylle samarbeidet med

nye tiltak som etableres i dialog med partnerlandene. Under klimatoppmøtet (COP27) i november ble det første bilaterale klimapartnerskapet, mellom Norge og Tanzania, lansert.

Betydelige bidrag fra budsjettposten ble kanalisert gjennom Det grønne klimafondet (GCF), Den globale miljøfasiliteten (GEF), Tilpasningsfondet og Det multilaterale fondet for implementering av Montrealprotokollen (MLF). Norad inngikk i 2022 også en ny fireårlig avtale om programstøtte til FNs miljøprogram (UNEP) og med FNs kontor for katastrofebygging (UNDRR). I de store globale fondene GCF og GEF samt UNDRR sitter UD i styrene, mens Norad bidrar med faglig rådgivning. Norad følger løpende opp samarbeidet med UNEP, blant annet gjennom årlige konsultasjonsmøter. Norad vektlegger tett og godt samarbeid med globale aktører. Dette omfatter blant annet UNDP sitt Biofin-initiativ for innovativ finansiering av natur under UNDP og Verdensbankens fasilitet for katastrofebygging GFDRR.

Kap 163, post 71 Bærekraftige hav og tiltak mot marin forurensning

Tildeling: 151 160 000 kroner

I tråd med føringer fra departementet prioriterte Norad i 2022 innsats rettet mot programmet for marin forurensning og mikroplast.

Norad forvalter om lag halvparten av avtalene i det norske bistandsprogrammet mot marin forurensning og mikroplast (2018-2024). For å vurdere oppnådde resultater og identifisere lærdommer for det videre arbeidet bestilte Norad i 2022 en ekstern gjennomgang av programmet. Denne offentliggjøres våren 2023.

Etter den historiske enigheten ved FNs femte miljøforsamling om å starte forhandlinger for en global avtale om plast prioritere Norad å styrke utviklingslands kapasitet til å delta i. Norad gjennomførte en spisset utlysning rettet mot sivilsamfunnsaktører og inngikk avtaler med Den internasjonale naturvernunionen (IUCN) og GRID-Arendal om støtte til fem vest-afrikanske land i forhandlingsprosessen, og Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Center for International Environmental Law (CIEL), Energy Information Administration (EIA) og Centre for Environmental Justice and Development (CEJAD) for å støtte flere afrikanske og asiatiske land i forhandlingsprosessen. I tillegg inngikk Norad og WWF en avtale om støtte til ny fase i deres arbeid for en global plastavtale.

Et av bistandsprogrammets målsettinger er å styrke næringslivets egeninnsats for bærekraftig produksjon, forbruk og forsvarlig avfallshåndtering. I løpet av 2022 har Norad styrket arbeidet med små- og mellomstore bedrifter og entreprenører innen plast og marin forurensning. En avtale med amerikanske USAID om programmet Clean Cities Blue Oceans (CCBO) fokuserer særlig på Indonesia, Filippinene og Sri Lanka, med en tydelig innretning på å sikre rettigheter til uformell sektor, og kvinner.

Kap 164, post 70 Likestilling

Tildeling: 183 972 000 kroner

I tråd med regjeringens økonomiske og politiske forpliktelser består arbeidet med likestilling over denne budsjettposten primært av å styrke kvinners tilgang til SRHR, samt redusere skadelige skikker, som barne- og tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Det var i 2022 derfor ikke rom for å støtte flere sørbaserte sivilsamfunnsorganisasjoner som arbeidet i bredden av kvinners rettigheter i tråd med øvrige mål for denne budsjettposten.

Øvrige midler på posten ble benyttet til tiltak som bidrar til å styrke jenters og kvinners politiske og økonomiske rettigheter og deltakelse i samfunnet. Gjennom fondsmekanismer som Safe Abortion Action Fund (SAAF) og UN Women har Norad støttet lokalsamfunnsbaserte organisasjoner, inkludert ungdomsorganisasjoner og feministiske bevegelser.

I 2022 videreførte Norad arbeidet med helhetlig innretning av tilskuddsmidlene opp mot målene for budsjettposten. Norad etablerte høst 2022 en særskilt SRHR portefølje. Porteføljen ble utarbeidet på bakgrunn av regjeringens målsettinger, og omfatter derfor temaene trygg abort, seksualitetsundervisning og familieplanlegging. Se omtale av en utlysning på SRHR-området under Kap 170 *Sivilt samfunn*, post 70 *Sivilt samfunn*.

Norad etablerte strategiske partnerskap med fire internasjonale organisasjoner som arbeider i utvalgte prioriterte land for å gjennomføre regjeringens handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet (2019-2022)². Dette skjedde etter en utlysning på kvinner, fred og sikkerhet, dekket over budsjettposten Kap 151, post 70 *Fred og forsoning*³.

Kap 170, post 70 Sivilt samfunn

Tildeling: 2 482 087 000 kroner

Kap 170, post 70 - fordeling utbetalte midler* (1 000 kroner)

Samarbeidsavtaler norske organisasjoner	2 134 570
Internasjonale organisasjoner og nettverk	211 869
Tematiske programmer for utvikling	67 131
Informasjons- og opplysningsarbeid	58 316
Demokratitiltak norske partier	5 243
Tro- og livsynsminoriteters rettigheter	25 792

* utbetalte midler inkluderer disponering av tilbakebetalte midler

Med tematisk organisering av Norad fra 2021 har støtten til mange sivilsamfunnsorganisasjoner over denne posten blitt koblet tettere til relevante tematiske områder. Dette bidrar til synergier ved bruk av ulike kanaler for å nå bærekraftsmålene og regjeringens tematiske prioriteringer. De største og bredeste avtalene som går på tvers av tematikk forvaltes samlet.

² International Civil Society Action Network inc (ICAN), Karama, Legal Action Worldwide (LAW) og Women's International League for Peace and Freedom (WILPF). De prioriterte prosjektländene er Afghanistan, Colombia, Filippinene, Irak, Jemen, Libya, Nigeria, Palestina, Somalia, Sudan, Syria og Sør-Sudan.

Hoveddelen av midlene gikk i 2022 til norske sivilsamfunnsorganisasjoner og deres langsiktige program- eller prosjektavtaler (35 avtaler). I tillegg gikk noe midler til internasjonale organisasjoner og nettverk (7 avtaler), tematiske programmer for utvikling (10 avtaler), demokratiltak gjennom norske politiske partier (5 avtaler), tiltak for tros- og livssynsminoriteters rettigheter (integret i avtaler med norske organisasjoner), samt til informasjons- og opplysningsarbeid (33 avtaler).

Midlene bidrar overordnet til å styrke sivilsamfunn i utviklingsland slik at de har bedre evne og kapasitet til å arbeide med viktige rettighetsspørsmål, samt til å gjennomføre programmer innen tematisk prioriterte områder. I enkelte avtaler inngår det i tillegg midler fra andre budsjettposter. Sju norske organisasjoner mottok i 2022 mer enn 100 mill. kroner fra posten. Samlet utgjorde dette om lag 44 prosent av budsjettposten.

Samarbeid med lokalt forankrede partnere er særlig viktig for å nå ut til sårbare grupper i vanskelig tilgjengelige områder. Lokale organisasjoner har ofte god kontekstforståelse og har opparbeidet seg tillit hos ulike grupper av befolkningen. Norske og internasjonale organisasjoner støttet over budsjettposten rapporterte i 2022 at mer enn 2 000 lokale sivilsamfunnsorganisasjoner i 2021 hadde fått styrket sin kapasitet gjennom denne støtten. I dialogen med norske og internasjonale organisasjoner vektlegger Norad at hovedtyngden av tilskuddsmidlene skal gå til lokal forankrede partnere i samarbeidsland. Avtalepartnere må i budsjett og regnskap synliggjøre hvor mye midler som overføres til lokale partnere.

Klimatilpasning blir vektlagt i dialogen med organisasjonene. Flere av Norads sivilsamfunns partnere er valgt som miljøaktører. Det innebærer at de følges opp spesielt og har et spesielt ansvar når det gjelder integrering av klima og miljø. Norads vurdering er at mange partnere er langt framme i dette arbeidet, og det er gjensidig læring mellom Norad og partnerne. Vi har imidlertid ikke lyktes med å øke andelen midler klimatilpasning tilsvarende føringen gitt i Tildelingsbrev 2022, fordi det å vri aktivitetene på et så vidt sent tidspunkt ville hatt en betydelig og uønsket kostnad. Disse føringene ble derfor fasett inn i forbindelse med den årlige søknadsrunden for norsk sivilsamfunnsorganisasjoner i 2022 og vi først får effekt inneværende år. UD har vært løpende orientert.

Lokale organisasjoners betydning blir særlig tydelig i land med pågående kriser og konflikter og de var også viktige under covid-19 pandemien. Der det er svake myndighetsstrukturer og vanskelig å få tilgang til befolkningen, har lokale aktører en helt avgjørende rolle som leverandører av sentrale tjenester innen helse, jordbruk og utdanning. Sivilsamfunnsaktører har også en viktig korrigerende rolle opp mot lokale og sentrale myndigheter innen fremme av menneskerettighetene, herunder kvinner og barns rettigheter. Norad har i økende grad vektlagt synergier i støtten fra ulike budsjettposter i dialogen med organisasjonene, da særlig synergier mellom til humanitær og langsiktig bistand.

Sivilsamfunnets handlingsrom har i 2022 vært et prioritert tema i dialogen mellom organisasjonene og Norad. Dette var også tema i et møte med alle norske og internasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner som Norad har avtale med. Rundt 200 deltok fysisk eller digitalt. Generalsekretær i CIVICUS, en av Norads avtalepartnere, holdt hovedinnlegget, etterfulgt av paneldebatt hvor lokale partnere deltok.

I 2022 inngikk Norad fem avtaler for i alt 120 mill. kroner med norske sivilsamfunnsorganisasjoner, etter å ha mottatt søknader fra 18 organisasjoner. Tre av de fem avtalene var ettårige forlengelser av tidligere inngåtte avtaler. Norad vurderte søkerorganisasjonenes faglige kompetanse, relevans i

forhold til politiske prioriterte områder, merverdi og oppnådde resultater, kostnadseffektivitet, interne systemer for blant annet økonomistyring, og bruk av kunnskap.

Norad foretok en utlysning av midler til internasjonale organisasjoner som arbeider med seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) høsten 2022, i tråd med føring om at minimum 28 mill. kroner av økningen på posten avsettes til SRHR. Basert på en ekstern gjennomgang av relevante organisasjoner, inviterte Norad åtte organisasjoner til å søke om midler. Utlysningen var spisset inn mot temaene trygg abort, seksualitetsundervisning og familieplanlegging, og forventes å oppfylle føringen i Tildelingsbrev for 2022.

Avtalene om informasjonsstøtte med 33 norske organisasjoner er flerårige, ut 2025. I løpet av året forenklet Norad rapporteringsprosessen, bedre tilpasset tilskuddsordningen. Dette er i tråd med departementets oppfølgingsplan av evalueringen av informasjonsstøtteordningen fra 2017: *Monolog eller dialog?* Norads vurdering er at partnerne i stor grad lykkes med å bidra til kunnskap og debatt i Norge om globale miljø- og utviklingsspørsmål. Det var ingen utlysning av nye midler under ordningen i 2022. Heller ikke under tilskuddsordningen 'Demokratitiltak gjennom norske partier' var det utlysning da det er løpende avtaler med fem politiske partier under denne ordningen, samtlige med varighet ut 2023.

Norad har videreført støtte til sivilsamfunnsaktører som arbeider for å synliggjøre og fremme retten til tros- og livssynsfrihet, spesielt for de mest utsatte og marginaliserte. Tiltakene bidrar til å fremme individers og gruppers rett til å ha og utøve sin tro og sitt livssyn samt forhindre at de utsettes for diskriminering, trakassering, vold eller trusler som følge av dette.

I 2022 videreførte Norad flere avtaler med sivil samfunn med hovedmål å fremme rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne. Dette inkluderer blant annet en utvidelse av avtalen med International Disability Alliance for systematisk oppfølging av forpliktelsene gitt under Global Disability Summit 2022, og den flerårige avtalen med konsortiet Together for Inclusion (TOFI) ledet av Atlas-alliansen. Gjennom TOFI har norske sivilsamfunnsorganisasjoner og norske og sørbaserte interesseorganisasjoner for personer med nedsatt funksjonsevne samarbeidet om gjennomføring av prosjekter innen inkluderende utdanning, rettighetsarbeid og økonomisk myndiggjøring.

Programmene under Kunnskapsbanken inkluderer avtaler med sivilsamfunnsorganisasjoner. Flere av disse finansieres delvis med støtte fra denne budsjettposten. I 2022 ble det gjennomført en utlysning av midler under programmet Skatt for utvikling, og det ble inngått ti avtaler med sivilsamfunnsorganisasjoner med mål om å bidra til nasjonal ressursmobilisering. Se også omtale under Kap 161 *Utdanning, forskning og faglig samarbeid*, post 72 *Kunnskapsbanken og faglig samarbeid*.

3. Norads hovedoppgaver - interne prioriteringer og effekt

3.1. Innledning

Under hver hovedoppgave blir det redegjort for hvordan Norad har arbeidet i året som gikk, supplert med omtale av noen konkrete leveranser og forventet effekt av disse. Oversikter over hhv. rapporter og evalueringer som er produsert, gjennomførte arrangementer og hvilke styreverv mv. Norad ivaretok i 2022 gis til slutt i årsrapporten. Disse supplerer omtalen nedenfor.

Landnivå

For å bidra til bedre informasjonsflyt og mer effektivt samarbeid mellom Norad og ambassader, etablerte Norad en landkontaktordning for Norges partnerland i 2022. Tilbakemelding på ordningen er gode og det arbeides videre med å forme rollen og forventninger til denne. Ordningen er et ledd i et større arbeid med sikte på bedre informasjonsflyt og bedre sammenheng mellom ambassadenes porteføljer på landnivå og Norads tematiske porteføljer.

På bakgrunn av signaler fra flere ambassader om at de opplever det som utfordrende å finne fram i Norads nye organisasjon, utvidet Norad informasjonsmaterialet som sendes til ambassadene. Hensyn til ambassadene vil veie tungt i utviklingen av Norads nye hjemmesider.

Kunnskapsarbeidet

Arbeidet med å styrke og systematisere bruk, utvikling og deling av kunnskap i Norad og i utenrikstjenesten for øvrig har hatt høy prioritet i Norads arbeid i 2022. Dette arbeidet skal bidra til mer kunnskapsbaserte prioriteringer av satsinger, tiltak og partnere, til at bistandsforvaltningen er effektiv og av høy kvalitet, og til at norske bistandsmidler oppnår best mulig resultater. Innsatsen omfatter blant annet å bedre tilgangen til, kunnskapen om og tilrettelegge for bruk av eksisterende kunnskap, med tydeligere strukturer og veiledning internt.

Kunnskapsforvaltning danner et viktig grunnlag for læring og prioritering i Norads tilskuddsforvaltning, og er sentralt i den etablerte porteføljestyringen. I 2022 ble det laget endringsteorier og kunnskapsplaner for Norads åtte første porteføljer, hvor en viktig del av arbeidet var å identifisere kunnskapshull og behov for ny eller mer kunnskap. Dette arbeidet videreføres ved etableringen av flere porteføljer i 2023. Kunnskapsarbeidet skal også integreres både i tilskuddsforvaltning og i rådgivning til UD, KLD og ambassadene, og det har i 2022 også vært et viktig fokus i kommunikasjonsoppdraget til Norad. Arbeidet omfatter både innhenting av kunnskap utenfra og egen produksjon av kunnskap.

Arbeidet med en digital løsning for kunnskap og resultater, den såkalte Resultat- og kunnskapsdatabasen er påbegynt. Dette arbeidet vil henge tett sammen med innføring og utvikling av en ny IKT-plattform for Norad.

Arbeidet med å styrke bruken av kunnskap i norsk bistand inkluderer også Norads partnere. I 2022 arrangerte Norad en inkubator for effektevalueringer og kontrollerte studier av norsk bistand. Inkubatoren ble gjennomført i samarbeid med Development Learning Lab (DLL) og 3ie. Målet var å bistå Norads partnere med å planlegge og utvikle gode effektevalueringer. Blant over 20 organisasjoner som søkte om å delta, ble det plukket ut fem norske sivilsamfunnsorganisasjoner som fikk delta med egne ansatte og en representant fra deres lokale partnere, samt tre norske

organisasjoner med landbruksfokus som fikk være observatører. Tilbakemeldingen fra deltakerne var svært positive og det planlegges en ny inkubator i 2023.

Prosjektet Bistand 2030 har arrangert flere rundebord og konsultasjoner med forskere og kunnskapsmiljøer i land som Ghana, Kenya, Malawi, Sør-Afrika og Uganda for å høste innsikt om presserende utviklingsproblemer i Sør. Det er gjennomført intervjuer og bakgrunnsamtaler med andre giverland, forskere og aktører innenfor humanitær- og langsiktig bistand.

Statistikkarbeidet

Norad sammenstilte og kvalitetssikret offisiell norsk bistandsstatistikk for 2022. Statistikken ble publisert og lansert i mai, under arrangementet 'Tall som teller', med blant andre utviklingsministeren og klima- og miljøministeren som deltakere. Oversikter over og analyse av norsk og internasjonal bistand ble produsert løpende gjennom året både til eksternt bruk og som grunnlag for rådgivning og beslutninger i UD og Norad.

Arbeidet i Working Party on Development Finance Statistics (WP-STAT) har blant annet omfattet fire WP-STAT-møter. Behandlingen av privatsektorinstrumenter har vært en viktig sak. Leder av Norads seksjon for statistikk og analyse overtok ledervervet i WP-STAT midtveis i 2022. Norad har samarbeidet med Utenriksdepartementet om arbeidet i både WP-STAT og DAC. Videre har Norad deltatt i arbeidet i Total Official Support for Sustainable Development (TOSSD) Task Force og IAEG-SDG Working Group on Measurement of Development Support (WG MDS). De to internasjonale arbeidsgruppene ser på hvordan internasjonale pengestrømmer til støtte for bærekraftig utvikling blir rapportert og overvåket.

3.2. Forvalte tilskudd på utviklingsfeltet

I en verden der behovene øker og bistandsmidlene skal nå flere mål og hjelpe flere mennesker er det avgjørende å lete etter bedre og mer effektive måter å levere resultater på. Norad har derfor igangsatt et forenklings- og forbedringsarbeid som skal sette oss i stand til å forvalte økte budsjetter effektivt og med god kvalitet.

For å følge opp utviklingspolitiske føringer har Norad innført tematisk porteføljestyling som skal bistå Norad i å investere mer strategisk og se innsatser i sammenheng. Dette vil også bidra til å gjøre bedre tiltak og partnervalg på tvers av budsjettposter.

Det er utarbeidet veiledningsmateriale som vil gjøre Norads arbeid med utlysninger mer effektivt og målrettet.

Norad jobber systematisk med å legge vesentlighet og risiko til grunn i alle deler av tilskuddsforvaltningen. Konkret er det etablert en ny forvaltningsmodell for kunnskapsprogrammene som vil redusere administrative krav og detaljstyring når Norad samhandler med andre norske statlige aktører. Norad innfører også en forenklet forvaltningsmodell for organisasjoner som fyller spesifikke krav til gode forvaltnings- og administrasjonssystemer, den såkalte Plusspartnermodellen. Modellen vil gi store effektiviseringsgevinster for Norad så vel som våre partnere. Større bruk av kjernestøtte og myk øremerking til FN vil også gi administrative forenklinger i avtaler Norad forvalter.

En klausul som dekker Sexual exploitation, abuse and harassment (SEAH) har blitt introdusert i en rekke avtalemaler for ulike kategorier partnere. Arbeidet vil fortsette i 2023 etter hvert som SEAH-klausuler utarbeides tilpasset den enkelte partnertype.

Tildelingsbrev 2022 fra UD og fem av seks supplerende tildelingsbrev omhandlet delegerte tilskuddsmidler og/eller føringer for bruk av midlene. Arbeidet med å forvalte tilskudd ble våren 2022 preget av usikkerhet som følge av avtale- og utbetalingsfrys over bistandsbudsjettet. Endringene i revidert nasjonalbudsjett medførte at enkelte planlagte avtaler under både UD og KLDs tildelinger ikke kunne inngås, og at Norad for flere pågående avtaler måtte justere utbetalingstakt, etter dialog med tilskuddsmottakerne. Norad hadde likevel god framdrift i avtaleinngåelser og utbetalinger, og utbetalte 99,96 prosent av tildelte midler over Utenriksdepartementets budsjett og 99,87 prosent av midler tildelt fra Klima- og miljødepartementet.

Flere budsjettposter er i stor grad bundet opp i et flerårig perspektiv. For å finne rom for nye politiske prioriteringer ble planlagte, og til dels store, utbetalinger utsatt. Dette vil påvirke handlingsrommet i kommende år.

2022 var det første hele året i Norad med en integrert forvaltningsmodell. Den forvaltningsfaglige ekspertisen innen resultatstyring, økonomi og juridiske problemstillinger er organisert i staber i de tematiske avdelingene. Stabene bistår seksjonene og avdelingene i Norad, UD og ambassadene med forvaltningsfaglig rådgivning.

Så langt er det Norads vurdering at integrert forvaltning har bidratt til større effektivitet ved at obligatoriske kontrollsløyfer er erstattet med tidlig rådgiving og felles ansvar for produkter.

3.3. Sektorfaglige, bistandsfaglige og forvaltningsfaglige råd

UD, KLD og utenriksstasjoner er våre oppdragsgivere. Norads faglige rådgivning skal være relevant og holde høy kvalitet og gi et godt faglig grunnlag både for politiske valg og budsjettbeslutninger, og for utforming og gjennomføring av konkrete tiltak i utviklingssamarbeidet.

De bistands-, sektor- og forvaltningsfaglige rådene Norad gir er en viktig del av kvalitetssikringen av norsk bistand.

Generelt opplever Norad mer komplekse faglige bestillinger enn tidligere, med nye eller innovative løsninger som krever skreddersøm og som følgelig er mer arbeidskrevende. Et eksempel på en slik mekanisme er støtte til Emergent som støttes over KLDs tildeling, og som har krevd betydelig innsats både fra økonomisk og juridisk kompetanse. Det har også vært en del komplekse forvaltningsfaglige spørsmål som følge av koronapandemien og betydelig forsinkelse i gjennomføringen av enkelte prosjekter.

Gjennom arbeidet i fase 1 i gjennomgang av Reform 2019 meldte flere ambassader om et udekket behov for bistand til strategisk utforming av ambassadenes bistandsportefølje, et ansvar som etter Reform 2019 er lagt til departementet. Vi foreslår en ny runde med tydeliggjøringer av hvilke faglige tjenester som skal bestilles fra henholdsvis departementet og Norad.

Det er mottaker som vurderer rådernes relevans og hvorvidt de skal følges. Avstanden fra Norads råd til målgrupper gjør derfor at effekt for målgruppene ikke direkte kan vurderes av, eller tilskrives

Norad. I hovedsak positive tilbakemeldinger fra våre oppdragsgivere gir likevel en indikasjon på at rådene oppleves som relevante og med god kvalitet.

Norske fagmiljøer er viktige partnere i den faglige rådgivningen. Norad har derfor avtale med en rekke fagmiljøer, både offentlige og private, som kan supplere Norads egen kompetanse med nødvendig spisskompetanse.

Bestillinger fra så vel UD og utenriksstasjoner opprettholdes på et høyt nivå. Med et bredt og sammensatt utviklingssamarbeid, og bestillinger innen alle disse, dekker Norads rådgivningsinnsats bredere enn de tematiske satsingsområdene som Norad ble bedt om å prioritere i Tildelingsbrev 2022.

Norad har innen sitt rådgivningsmandat gitt prioritet til de særlige oppdragene og leveransene som bestilles i styringsdialogen. Oppdrag som gis i styringsdialogen bidrar til forutsigbarhet og derved bedre planlegging av ressursinnsats. Vi omtaler ikke oppdragene nærmere, og henviser til oversikt i punkt 5 nedenfor.

Vi trekker fram eksempler på Norads sektor-, bistands- og forvaltningsfaglige råd i 2022, og antatt effekt av disse. Rådgivning rettet mot Klima- og skoginitiativet omtales under kap. 4.

Ambassadene

Ved innmelding av behov høsten 2021 var det 29 ambassader som etterspurte faglige tjenester fra Norad for 2022. Innmeldingene dekket alle partnerland hvor ambassader forvalter tilskuddsmidler og samarbeidsland for de ulike kunnskapsprogrammene. Også andre ambassader som forvalter tilskuddsmidler meldte inn behov, både innen det sektor- og forvaltningsfaglig. Innmeldingene dekket alle regjeringens prioriterte satsingsområder, med flest bestillinger innen klima- og skogsatsingen (KLD), fornybar energi, matsikkerhet og landbruk, samt utdanning.

Norad opplever å ha god dialog med ambassadene gjennom året om innmeldte og eventuelle nye enkeltbestillinger. Gjennom dialogen avstemmes også behov og kapasitet da innmelding skjer før tildelingskriv til ambassadene foreligger og før Norad mottar prioriteringer fra departementet. På bakgrunn av signaler fra flere ambassader om at de opplever det som vanskelig 'å finne fram' i Norad, utvidet Norad informasjonsmaterialet som sendes til ambassadene.

Oppdrag som omfattet tjenestereise ble gjenopptatt. Tall for 2022 indikerer samtidig at Norads medarbeidere har endret reisemønster. Se omtale under Del IV Styring og kontroll, Grønnere bistand.

I tillegg til faglige råd som skjer på bestilling er det omfattende faglig dialog og kunnskapsdeling mellom ambassadene, Norad og flere av Norads partnere. Dette er særlig relevant for Kunnskapsbanken. Ett eksempel er at Norad jevnlig arrangerer webinarer for å styrke synergi og informasjonsdeling mellom alle prosjektene som støttes av henholdsvis UD og Norad innenfor fiskerisektoren i Colombia. Dette har resultert i flere samarbeidsprosjekter mellom norskstøttede initiativer.

Kunnskapsprogrammet Skatt for utvikling etablerte samarbeid med Zanzibar og Rwanda i 2022, og samarbeid med ambassadene i Dar es Salaam og Kampala har vært viktig. Norad har hatt god dialog og samarbeid med ambassadene i land hvor Skatteetaten og SSB har bilaterale samarbeid.

Det var også tett samarbeid mellom Norad og ambassadene i land med prosjekter innen Hav for utvikling og Fisk for utvikling for å sikre god faglig rådgivning og koordinering. Bilaterale landprogrammer skal etableres eller er i oppstartsfasen i Indonesia, Colombia, Mosambik og Kenya. I oppstartsfasen har det vært spesielt viktig med tett samarbeid med ambassadene som kjenner landet og har den politiske dialogen med myndighetene, involverte norske institusjoner som ivaretar fagdialogen og Norad som koordinerer. En midtveisgjennomgang av Fisk for utvikling-samarbeidet i Ghana resulterte i ny plan for videre samarbeid, med en forenkling av det administrative oppsettet i prosjektet.

Norad har bidratt med styresettrelatert faglig rådgivning til blant annet ambassadene i Kathmandu knyttet til ambassadens program for desentralisering; Khartoum knyttet til registerprogram og Dar es Salaam om offentlig finansforvaltning. Alle forespørsler på faglig rådgivning har blitt imøtekommet. I Tanzania har reformer innen offentlig finansforvaltning de siste årene gitt positive resultater på områder som lovgrunnlag, bedre kompetanse i forvaltningen, bruk av nye IKT- systemer for økonomistyring og elektroniske betalingssystemer, offentlige innkjøpsrutiner, riksrevisjonsfunksjonen og parlamentets rolle i budsjettprosessen ([PEFA-Report Tanzania November 2022](#)). En ny nasjonal strategi for videre reformer innen offentlig finansforvaltning ble vedtatt høsten 2022. Norad leverte også forvaltningsfaglige vurderinger av flere bistandsprogram. Eksempelvis bidro Norad med forvaltningsfaglig rådgivning og juridisk kvalitetssikring av en ny avtale mellom UNDP Multi Partner Trust Fund Office for Tanzania/SDG Acceleration Fund og den norske ambassaden i Tanzania, tilpasninger av Verdensbankens fond i Sudan og Verdensbankens flergiverfond for Somalia.

Flere ambassader, bl.a. ambassadene i Abuja, Addis Abeba, Kampala og Kathmandu mottok løpende faglig rådgivning i forbindelse med programevalueringer og søknader om programstøtte på SRHR-feltet.

Utenriksdepartementet

Norad mottok i løpet av året 26 oppdrag og flere bestillinger om leveranser i tildelingsbrev, se oversikt under kap. 5.

Videre mottok Norad små og større løpende bestillinger om faglig rådgivning, innspill og bidrag til talepunkt, bistand til forberedelse av møter for politisk ledelse mv. Omfanget av bestillinger samlet sett overstiger Norads kapasitet. Vi prioriterer bestillingene ut fra en vurdering av vesentlighet og risiko. Størrelsen på tiltak og satsinger, norske politiske prioriteringer, og muligheten for påvirkning er sentrale vurderingskriterier. Samtidig opplever vi at vår planlegging og prioritering utfordres av løpende bestillinger, ofte med korte frister.

Arbeidet inn mot banker og FN hvor Norad har ansvar for forvaltning, ligger i skjæringspunktet mellom forvaltning av tilskudd og faglig rådgivning til departementet. Resultater av Norads innsats omtales derfor delvis her, delvis under relevante budsjettposter.

Norad deltok på vegne av UD sentralt i forhandlingene og forberedelsene til både Klimakonvensjonen (UNFCCC) sitt partsmøte, COP27 og Konvensjonen om Biologisk mangfold (CBD) sitt partsmøte, COP15 i Montreal, på begge partsmøtene innenfor ressursmobilisering og kapasitetsbygging. Norad bidro blant annet med utarbeidelse av norske satsinger som ble lansert på partsmøtet under CBD. I tillegg deltok Norad på en rekke sidearrangementer og forberedte lanseringer under toppmøtene.

Norad brukte betydelige ressurser på vurderinger og innspill i forkant av komite- og styremøter i multilaterale organisasjoner og fond, samt deltakelse i flere av disse. I hovedsak gjelder dette kjernestøtte og fond der UD innehar styreplassen, men der Norad har forvaltningsansvaret. Dette er omfattende oppgaver som inngår både som del av Norads forvaltning av tilskuddsmidler og som en betydelig del av Norad rådgivningsoppdrag.

I 2022 var det spesielt mye arbeid knyttet til FNs kontor for prosjekttenester (UNOPS). Det omfattet fortløpende vurderinger og innspill til norske posisjoner i forbindelse med oppfølging og håndtering av den såkalte S3i-saken, inkludert et ekstraordinært styremøte. I dette arbeidet har departementet trukket spesielt på Norads økonomifaglige spisskompetanse samt innsikt i UNOPS' forretningsmodell. Norad deltok også i felles planleggingsmøter på tvers av FN-organisasjonene, hvor blant annet tilsyn og internkontroll var sentrale tema. Vår erfaring tilsier at Norads vurderinger samt forslag til talepunkter i stor grad blir brukt både i uformell konsultasjon med partnere og UDs instruks.

Norad var dypt engasjert i arbeidet både med FNs fond og programmer og flere multilaterale utviklingsbanker i 2022. Med hensyn til Afrikabanken bidro Norad spesielt inn i påfyllingsforhandlingene til Afrikafondet (ADF 16). Sentrale tematiske områder der Norad bidro var natur og klima, matsikkerhet, ren energi, styresett, næringsutvikling, likestilling, sårbarhet og resultatfaglige vurderinger. Et annet eksempel er Verdensbanken. Norad leverte innspill knyttet til operasjonalisering av IDA20, Verdensbankens strategi for kriserespons, gjeld og den gryende diskusjonen rundt 'World Bank Evolution'.

Juridisk kvalitetssikring av avtaler inkluderte flere leveranser til UDs Seksjon for humanitære spørsmål samt arbeid med avtaler med European Bank for Reconstruction and Development, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa samt FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA).

I tillegg til bidrag rettet mot det multilaterale arbeidet omtalt ovenfor, var det også omfattende andre leveranser til UD knyttet til kvinners rettigheter og likestilling. Leveranser innen SRHR og arbeidet mot skadelige skikker dekket både flere oppdrag gitt i tildelingsbrev og løpende bestillinger gjennom året. Oppdragene omfattet tertialrapportering på statistikk for måloppnåelse av de internasjonale forpliktelsene på SRHR og skadelige skikker, utkast til SRHR kommunikasjonsplattform, og utkast til SRHR-veilederen *Norwegian guidelines for SRHR* som ble publisert i august. Veilederen er et nyttig verktøy for ambassadene, departementet og Norad. Løpende bestillinger omfattet blant annet bistand til forberedelse av møter mellom politisk ledelse og Norads SRHR-partnere, deriblant besøk til International Planned Parenthood Federation (IPPF) i Malawi og Nepal, samt den internasjonale familieplanleggingskonferansen i Thailand.

Basert på rapportering fra partnere produserte Norad en midtveisgjennomgang av arbeidet mot skadelige skikker som oppsummerte viktige læringspunkter. Disse ble fulgt opp med det norske nettverket mot skadelige skikker. Norad levert innspill til både oppfølging av handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering og ny handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utenriks- og utviklingspolitikken.

Det er ikke etablert praksis med tilbakemelding fra departementet om, og i hvilket omfang, Norads innspill og bidrag benyttes. Vi erfarer imidlertid at UD opplever dem som nyttige og gjør bruk av dem i utformingen av blant annet innspill og arbeid med FN- og sivilsamfunnsorganisasjoner, handlingsplaner, strategier og også i forbindelse med innlegg mv. for politisk ledelse.

3.4. Utvikle og drifte forvaltningssystemene for bistand

Med hensyn til overordnede forvaltningsfaglige systemer, samarbeidet Norad tett med UD om videreutvikling av Grants Management Assistant, maler og øvrig regelverk og veiledning for saksbehandlere i UD, KLD og Norad samt eksterne partnere. Arbeidet med å videreutvikle Tilskuddsportalen ble også gjennomført i nært samarbeid med UD

Grant Management Assistant

Norad videreførte arbeidet med utvikling av Grant Management Assistant (GMA) i nært samarbeid med UD's Enhet for tilskuddsforvaltning. Formålet med GMA er å tilrettelegge for god tilskuddsforvaltning i Norad, UD og ambassadene. Arbeidet hadde bakgrunn i en bestillingsliste fra UD for utarbeidelse av nye eller forbedrede veiledningstekster og maler. Arbeidet forutsatte helhetsvurderinger opp mot digitale systemer som Tilskuddsportalen.

I løpet av 2022 ble det blant annet utviklet veiledning for å sikre konfliktsensitivitet i bistanden, for porteføljestyling samt knyttet til resultatrapportering. I tillegg ble en rekke avtalemaler oppdatert, for eksempel med nye klausuler knyttet til seksuelt misbruk, utnyttelse og trakassering (SEAH).

Resultatportalen

I 2022 ble det utviklet en ny temaside for å presentere klimabistand på bistandsresultaer.no. I tillegg startet utviklingen av temasider for bistand til likestilling, helse og utdanning, som skal publiseres 2023.

Norad la inn 70 nye resultatvurderinger i portalen. Dette er betydelig flere enn året før, men fremdeles finnes det vurderinger bare for en liten del av de relevante avtalene. De nye vurderingene inkluderer blant annet vel 30 sluttvurderinger fra NORHED-programmet. Disse vil bli brukt i en analyserapport om programmet våren 2023.

Tilskuddsportalen

Arbeidet med å videreutvikle og drifte Tilskuddsportalen, et felles digitalt verktøy for utlysning av midler og forvaltning av tilskudd i Norad, UD og ambassadene, fortsatte i tett samarbeid med UD i 2022. Målet er en effektiv, kvalitativt god og godt dokumentert tilskuddsforvaltning.

Betydelige endringer i Tilskuddsportalen ble gjennomført gjennom året, med mål om å øke fleksibiliteten i systemet ytterligere samt tilrettelegge for forvaltning av alle typer tilskudd med stort fokus på brukerinvolvering og testing. Teamet arbeidet også videre med integrasjoner og basisstruktur for økonomi, for å kunne håndtere utbetalingsplaner og utbetaling.

Utenriksdepartementet besluttet å flytte ansvaret for Tilskuddsportalen og PTA tilbake til departementet, med virkning fra 1. september 2022.

Atten utlysninger ble håndtert i Tilskuddsportalen, en betydelig økning fra tidligere år. Totalt ble det mottatt i overkant av 200 søknader, noe som er en dobling sammenlignet med 2021.

3.5. *Dele norsk kompetanse med utviklingsland gjennom bruk av norske fagmiljø*

Størstedelen av Norads arbeid for å dele norsk kompetansen fra norske fagmiljø med utviklingsland er organisert gjennom Kunnskapsbanken. I tillegg kommer faglig samarbeid organisert utenfor Kunnskapsbanken, deriblant kapasitetsutvikling innen høyere utdanning og forskning gjennom NORHED, og Folkehelseinstituttets program for styrking av nasjonale folkehelseinstitutter. Arbeidet innen de enkelte innsatsområdene er omtalt i kap. 2 Delegerede tilskuddsmidler.

Norad har i 2022 prioritert disse områdene:

- Nyutvikling og videreutvikling av programmer
- En tydeligere og mer enhetlig profil for Kunnskapsbanken
- Enklere forvaltning, med vekt på avtalemodeller og resultatarbeid
- Koordinering og kunnskapsdeling med vekt på landnivået
- Kompetansebygging i norske offentlige institusjoner

Nyutvikling og videreutvikling av programmer har skjedd i nær dialog med de norske fagmiljøene som vil ha hovedrollen i gjennomføringen, Utenriksdepartementet, og myndighetsinstitusjoner i samarbeidsland når relevant. Det har også vært dialog med flere offentlige institusjoner som i dag ikke deltar aktivt i utviklingssamarbeidet, men kan være interessante samarbeidspartnere på sikt. Forslag til innretning av de nye programmene Landbruk for utvikling og Energi for utvikling er oversendt Utenriksdepartementet. Flere andre programmer har vært gjenstand for strategisk nyutvikling og styrket innsats i enkelte land.

Norad har i dialog og kommunikasjonsarbeid arbeidet for å etablere felles forståelse av Kunnskapsbankens profil, med vekt på det overordnede målet om å styrke offentlig forvaltning, og de norske statlige institusjonenes rolle som sentrale partnere. De norske institusjonene utgjør vesentlige deler av kompetansebasen og er viktige premissgivere.

Arbeidet for enklere forvaltning har ført til at det ble etablert en ny avtalemodell for samarbeidet med statlige institusjoner og et mer fleksibelt opplegg for resultatinformasjon.

Norad har arrangert en rekke møter og seminarer med mål om kompetansebygging, koordinering og kunnskapsdeling. Erfaring tyder på at dette arbeidet er særlig etterspurt og effektivt når man vektlegger samordning på landnivå i samarbeid med norske ambassader.

En ny styringsmodell for Kunnskapsbanken ble vedtatt sent i 2021. Blant hovedelementene er et årlig dialogforum for fagdepartementene, og faglige samordningsfora for de involverte departementer og underliggende virksomheter i de enkelte program eller klynger av program. Disse møteplassene ble formalisert og etablert i 2022 og tidlig på nyåret i 2023. Tilbakemeldinger tyder på at de oppleves som nyttige anledninger til faglig og strategisk dialog.

3.6. *Initiere og gjennomføre uavhengige evalueringer av utviklings-samarbeidet og klima- og skogsatsingen*

Fra 1. januar 2022 har Avdeling for evaluering arbeidet etter ny *Instruks for evaluering av norsk utviklingssamarbeid*, og underliggende *Evalueringsstrategi med prosedyrer*. Avdelingen har fortsatt arbeidet med å fremme læring, diskusjon og bruk av kunnskap fra evalueringer, i tråd med evalueringsprogrammene som ble lansert henholdsvis i august 2021 og mai 2022. I løpet av året ble åtte evalueringer og studier ferdigstilt.

En av disse evalueringene omhandlet Norges innsats for kvinner, fred og sikkerhet. Denne fant at den norske støtten har bidratt til å styrke kjønnsperspektivet i fredsavtaler og kvinners rettigheter i konfliktrammede områder, men peker samtidig på at Norges handlingsplan på området ikke har vært effektiv nok som verktøy for koordinering og strategisk innretning av den norske støtten.

Videre ble det ferdigstilt en evaluering av den norske innsatsen for å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i bistandsarbeidet. Arbeidet viser at Norge har styrket sine normative forpliktelser på området gjennom ratifisering av den internasjonale konvensjonen i 2013 og har fulgt opp rammeverket i stortingsmeldinger og strategier. Bistandsadministrasjonen har imidlertid hatt utfordringer med å sette forpliktelsene ut i praksis.

Det ble også lansert en syntesestudie i serien om kunnskap om Norges partnerland, denne gang om Den demokratiske republikken Kongo. Med denne landstudien er det nå utarbeidet syntesestudier, såkalte *Country Evaluation Brief*, tilknyttet alle norske partnerland. Videre ble det gjennomført en kartlegging av bistand som forvaltes av Utenriksdepartementet og Norad via andre departementer og etater, og en litteraturstudie om sivilsamfunnets rolle i å redusere tap av regnskog. For evalueringer knyttet til den norske klima miljø og skogsatsingen se også nærmere omtale under punkt 4. En evaluering av Norges fiskeribistand gjennom Nansen-programmet ble ferdigstilt i desember. Denne er planlagt lansert i mars 2023.

Avdeling for evaluering fortsatte det gode samarbeidet som er opparbeidet med evaluering-nettverket i utviklingskomiteen i OECD. Avdelingen har blant annet vært aktive i *Covid-19 Global Evaluation Coalition*, der det overordnede formålet er å fremme samarbeid, bidra til rask evalueringkunnskap og unngå duplisering av evalueringsarbeid relatert til Covid-19. Avdelingen var også vertskap for nordisk kollegamøte i 2022, der formålet er samarbeid, kunnskaps- og erfaringsutveksling mellom de nordiske evalueringkontorene.

For å bidra til å styrke den evalueringfaglige kompetansen til samarbeidspartnere i sør fortsatte avdelingen også i 2022 det faglige samarbeidet med flernasjonale organisasjoner og evalueringfaglige miljøer. I 2022 hadde avdelingen samarbeidsavtaler med *Det globale miljøfondet* og med *International Initiative for Impact Evaluation (3ie)*. Sistnevnte for å bidra til en kunnskapsportal der bevis (*evidence*) fra eksisterende virkningsevalueringer (*impact*-evalueringer) blir systematisert og gjort tilgjengelig som et globalt gode.

Avdeling for evaluering sin årsrapport for 2021/2022 bærer tittelen "Langsiktighet i en verden i endring". Basert på innsikt fra evalueringssrapportene som presenteres i rapporten og tidligere evalueringer avdelingen har gjennomført, peker vi på flere faktorer vi anser som nødvendige for å lykkes med bistand; *troverdighet, tillit, forutsigbarhet, kompetanse og læring*. Ikke minst trekker vi fram *langsiktighet* som spesielt viktig, særlig i en verden i endring. I forbindelse med lanseringen av

rapporten ble det avholdt et åpent seminar med deltakelse fra UD, Norsk Folkehjelp og Universitetet i Oslo, der temaet langsiktighet i bistanden ble diskutert. Alle rapporter og oversendelsesnotat, samt ferdigstilte oppfølgingsplaner og rapporter fra departementene, finnes på www.norad.no/evaluering. I forbindelse med lansering av evalueringer og årsrapport ble det arrangert åpne seminarer eller webinarer. Det ble utarbeidet seks nyhetsbrev (*Eva/News*) fra avdelingen.

3.7. Kommunisere om langsiktig utviklingsamarbeid og resultater

Å nå ut med informasjon som bidrar til økt kunnskap om bistandens resultater, norsk utviklingspolitikk og bærekraftsmålene er kjernen i Norads kommunikasjonsoppdrag. Virkemidlene som brukes er arrangementer, kampanje samt sosiale og redaksjonelle medier.

Kampanjen 'Livretter med en vri' ble lansert i 2022 som en videreføring av konseptet MatEffekten. Målet var å øke kunnskapen i den norske befolkning om hvordan mat og matsystemer er en nøkkel for at verden skal nå bærekraftsmålene. Ordet 'mat' brukes i dobbel betydning: mat man liker og mat som skaper grunnlag for liv.

Norad besluttet å samarbeide med tre profilerte personer med stor troverdighet innen mat og bærekraft og som når ut til store deler av den norske befolkningen gjennom sine kommunikasjonskanaler. Kirkens Nødhjelp, Utviklingsfondet og Kgl. Selskap for Norges Vel var sentrale samarbeidspartnere for å finne gode prosjekter som sikrer god kobling til norsk bistand.

Etter vel to måneders kampanje var resultatet 3,6 millioner visninger på tvers av Norads og matprofilenes egne kanaler. 66,39 prosent så 15 sekunder eller mer av videoinnholdet, langt over benchmark på 42 prosent.

Norad utviklet sammen med FN-sambandet et undervisningsopplegg om bærekraftig mat og matsystemer for elever i grunnskolen. Det ble lansert av utviklingsministeren under et skolebesøk i juni, og rullet ut i august. Promoteringen skjedde i sosiale kanaler som Facebook, Instagram, LinkedIn og YouTube over en tre ukers-periode fikk over 400 000 visninger.

Undervisningsopplegget er godt tilpasset både det tverrfaglige temaet 'bærekraftig utvikling' og mat- og helsefag. Det knytter sammen teoretisk forståelse om temaet bærekraft med elevenes egne holdninger og egen kunnskap om mat, og gir en forståelse av hvordan matvalg, verdens matvareproduksjon og FNs bærekraftsmål henger sammen. Ved at lærere benytter undervisningsopplegget har Norad nådd ut til mange barn og deres foreldre. www.fn.no/mateffekten hadde totalt 6,308 sidevisninger i 2022.

Vi videreførte å bruke eksisterende råmateriale, digitale hjelpemidler og lokale filmfotografer for å utvide muligheten for flere produksjoner. Filmmaterialet har lang levetid og stor gjenbruksverdi, og benyttes av både ambassader og andre partnere. Samtidig hentet vi i 2022 resultathistorier i film og bilder i felt.

En serie filmer om 'hav for utvikling' fra Mosambik ble blant annet vist under havkonferansen i Oslo og FN-havtoppmøtet i Portugal, og er også brukt av ambassaden i Maputo, partnere, UD og Norad. På sosiale medier har filmene blitt avspilt flere hundre tusen ganger. En filmserie om bærekraftsmålene ble lansert høsten 2022 og fortsetter i 2023. Så langt er fire av filmene publisert, med nærmere 400 000 visninger på Facebook, LinkedIn og YouTube.

YouTube	1,4 millioner avspillinger av Norads filmer, 76 % opp fra 2021.	Via Norads YouTube-kanal når Norad best ut til våre målgrupper.
LinkedIn	20 pst økning av følgere, særlig innen akademia. Mest populære innlegg 1. oktober med 44 572 impressions.	Hovedsatsing, for å nå blant annet akademia og næringslivet. Solid økning i engasjement. Ved årsslutt hadde målgruppen økt til en solid fjerdeplass av bransjer Norad når ut til i kanalen.
Twitter	Gode resultater, Høyeste antall visninger i januar: 91 000 impressions	Fokus på å være aktiv fagekspert i samfunnsdebatten på våre felt Norad-konferansen bidro til et løft i impressions og følgere. Tweet fra seminar om Cash Transfers nådde hele 23 000 impressions.

Norad-konferansen i januar 2022 var heldigital. Vi stilte spørsmålet: *Vi trenger nye løsninger for å nå bærekraftsmålene – et vendepunkt. Hvordan skal vi ellers kunne oppnå null fattigdom og null utslipp innen 2030?* og nådde ut til 705 seere i Norge og internasjonalt. Tall som teller, der bistandstall for foregående år presenteres, gikk av stabelen i mai med 150 deltakere i salen og 635 digitale seere. Arrangementene har stor oppslutning fra bistandsmiljøene. Norad arbeider også for å spre kunnskap om bistand og utvikling til et bredere publikum gjennom arrangementer som balanserer faglighet og mer allmenn tilgjengelighet og vi ser økende andeler fra flere målgrupper. Totalt arrangerte Norad om lag 50 arrangementer, se oversikt nedenfor.

Norad skal være tilgjengelig og åpen for redaksjonelle medier, både for å nå ut med kunnskap og sikre transparens. Talspersoner fra Norad uttalte seg i 205 redaksjonelle oppslag. Hovedtyngden er som ekspertkilde om utviklingsspørsmål, men også kommentarer på saker om mislighold og lignende. Det var spesielt bred pressedeckning rundt økning i ekstremfattigdommen (ny rapport lansert på Norad-konferansen), globale konsekvenser av Ukraina-krigen, pandemi og klimaendringer, fornybar energi og kontantbistand.

Norad.no	1 144 875 sidevisninger 331 011 brukere	Om lag samme nivå som i 2021
Resultater.norad.no	123 420 sidevisninger 21 897 brukere	Skilt ut fra norad.no i 2020.

Bistandsaktuelt hadde 1,3 millioner sidevisninger og i tillegg eksponering i forbindelse med henvisninger og sitering i medier som NRK, ABC Nyheter og SOL.no. Bistandsaktuelt benytter Facebook, Instagram og Twitter. Facebook-kontoen til Bistandsaktuelt har 25 000 følgere. I tillegg kommer gruppen Afrika-interesserte der saker og debattstoff også publiseres. Det ble i 2022 ikke utgitt papirutgave da magasinformatet var under utvikling. Første utgave, med et opplag på 19 000, ble distribuert i februar 2023 i forbindelse med navneendring og relansering.

4. Klima- og skogsatsingen

Norad skal i henhold til Tildelingsbrev 2022 fra KLD bidra til å nå Klima- og skoginitiativets (KOS) mål slik de er beskrevet i Prop. 1 S (2021-2022). Norad har et særlig ansvar for å sikre at Klima- og skoginitiativets innsats bidrar til bærekraftig utvikling i landene som Norad er involvert i under initiativet.

Norad har videre et særskilt ansvar for de bilaterale partnerskapene med Peru og Guyana, innsatsen i Sentral-Afrika gjennom Central African Forest Initiative (CAFI), støtten til sivilt samfunnsorganisasjoner og multilaterale innsatser som FNs skogprogram UN-REDD, samt et utvalg avtaler av strategisk betydning for den overordnede KOS-porteføljen. Det understrekes at Norads resultatrapportering her ikke reflekterer helheten i initiativet, men har et særskilt fokus på de delene av initiativet som Norad forvalter.

I prosjektporteføljen samarbeides det med et bredt utvalg partnere for å iverksette tiltak. I tabellen under følger en oversikt over budsjettfordelingen på ulike innsatsområder i 2022, samt omdisponeringer og tillegg gjennom året. Den relativt store omdisponeringen i budsjettet gjennom året har sin bakgrunn i gjenopptakelsen av det bilaterale klima- og skogsamarbeidet med Indonesia og en større resultatbasert utbetaling i 2022 under dette samarbeidet.

Formål/satsing	Tildelingsbrev 2022	Supplerende tildelingsbrev og omdisponeringer	Beskrivelse
Politikk for arealforvaltning	170 000 000	123 800 000	Omfatter bl.a bilaterale partnerskap med Guyana og Peru, samt samarbeid med provinsmyndigheter i utvalgte land gjennom Governor's Climate and Forest Task Force. Deler av utbetaling til Peru utsatt til 2023.
Internasjonale insentivstrukturer	600 000 000	340 200 000	Omfatter fondene Central African Forest Initiative (CAFI), UN-REDD. Redusert behov som følge av at verifisert resultatrapport fra Gabon ikke var ferdigstilt innen årets utgang.
Avskogingsfrie forsyningskjeder	120 000 000	104 500 000	Omfatter sivilt samfunns partnere innenfor områdene globale råvaremarkeder og finansmarkeder.
Urfolk	190 000 000	126 000 000	Omfatter Tenure Facility og sivilt samfunnsorganisasjoner (inkludert urfolksorganisasjoner). Planlagt avtaleinngåelse med Tenure Facility utsatt til 2023.
Skogkrim og transparens	80 000 000	61 000 000	Omfatter i all hovedsak sivilt samfunnspartneres arbeid mot skogkriminalitet. Enkelte større partnere har opplevd forsinkelser og dermed lavere finansielt behov enn planlagt.
Global oppslutning	130 000 000	99 500 000	Sivilt samfunns partnere innenfor kategorien global oppslutning. Noe lavere behov en forventet pga. forsinkelser. Omfatter også Oslo Tropical Forest Forum.
Total	1 290 000 000	855 000 000	

4.1. Bidrag til bærekraftig utvikling og bærekraftsmålene

Bidrag til bærekraftig utvikling

Verdens skoger bidrar til essensielle økosystemtjenester som rent vann, stabile nedbørsmønstre, god jordhelse, frisk luft og biologisk mangfold, i tillegg til at de binder store volum karbon som er avgjørende for å nå klimamålene i Parisavtalen. Tropiske regnskoger dekker omtrent tolv prosent av jordas landområder og 80 prosent av alle landbaserte arter holder til i disse skogene. De største sammenhengende områdene med tropisk skog finnes i Sør-Amerika, Afrika og Asia. Klima- og skoginitiativet har betydelig innsats i alle de tre store skogbassengene i verden.

FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO) estimerer at omtrent en tredjedel av verdens befolkning er avhengig av skog eller produkter fra skogen. Litt over en milliard mennesker lever i eller tett ved tropiske skoger, hvorav 90 prosent av dem som også lever i ekstrem fattigdom, er avhengig av skogen for hele eller deler av sitt levebrød. Over 13 millioner mennesker er sysselsatt i den formelle skogsektoren på verdensbasis. Regner man med uformell sektor, øker dette tallet til 73 millioner mennesker. Skog bidrar med 22,2 prosent av inntektene i lavinntektsland. Det er med andre ord tette bånd mellom innsatsen for bevaring av tropiske skoger og bærekraftig utvikling.

Hovedmålet til Klima- og skoginitiativet (KOS) er å medvirke til at redusert og reversert tap av tropisk skog bidrar til et stabilt klima, bevart naturmangfold og en mer bærekraftig utvikling. For å nå dette målet støtter KOS tiltak langs to hovedspor som er avhengige av hverandre.

På den ene siden tiltak som fremmer *forbedret arealforvaltning i skoglandene* (produksjon/eksportlandene). De aller fleste skogland har potensiale for å øke sin råvareproduksjon uten at det medfører avskoging, men det fordrer omlegging i politikk og eksisterende produksjonsmønstre. KOS støtter derfor policyutvikling med sikte på etablering av gode rammebetingelser for bærekraftig og avskogingsfri utvikling i partnerland. I innsatsen på landnivå er det videre sentralt å sikre levekår for de som lever i og av skogen samtidig som skogen bevares. De som lever i skogen er ofte de beste beskytterne, siden deres levekår er avhengig av en bærekraftig skogforvaltning. Det innebærer at effektiv og skogvennlig landbruksproduksjon og arealplanlegging ofte er bedre virkemidler enn vern. KOS har derfor en betydelig innsats med sikte på å sikre Urfolk og lokalsamfunns rettigheter og muligheter til å utøve bærekraftig økonomisk aktivitet blant annet gjennom klargjøring av landrettigheter for urfolk og lokalsamfunn, deltakende arealplanleggingsprosesser, etablering av kollektive skogforvaltningsregimer og forbedrede jordbruksteknikker og forsyningskjeder for småbønder.

På den andre siden støtter KOS tiltak rettet mot de *globale rammebetingelsene for transformasjon av verdens mat- og råvaresystemer for å redusere presset på skogen, og leveområder for Urfolk og lokalsamfunn, fra globale markeder* (konsument/importlandene). KOS støtter blant annet sivilsamfunnsaktører som arbeider for at produsenter, de store mellomleddene, og matvareselskaper ansvarliggjøres; med å styrke allianser av selskaper som produserer og etterspør avskogingsfrie råvarer; samt for at finansnæringen i høyere grad skal inkorporere avskogingsrisiko i sine investeringsbeslutninger. Samarbeid mellom sivil samfunnsaktører i det globale nord og det globale sør er sentralt i dette arbeidet.

De fire tverrgående hensynene i norsk utviklingsinnsats; menneskerettigheter, likestilling, klima og miljø og anti-korrupsjon blir i tillegg fulgt opp i alle tiltak gjennom hele prosjektsyklusen, fra vurdering av søknad til avtaleforpliktelser, oppfølging og avslutning. Risiko for negative konsekvenser for noen av hensynene blir identifisert tidlig. Partnerne må planlegge for avbøtende tiltak dersom risikoen anses å være betydelig, enten for måloppnåelse eller for ivaretagelse av det tverrgående hensynet.

Bidrag til bærekraftsmålene

KOS bidrar til flere av FNs bærekraftsmål. Mest sentralt er bærekraftsmål 15: Livet på land, og særlig 15.2: *Fremme innføringen av en bærekraftig forvaltning av all slags skog, stanse avskoging, gjenopprette forringede skoger, og i betydelig grad øke gjenreising og nyplanting av skog på globalt nivå*. Porteføljen berører også bærekraftsmål 13 om klima, da den tar sikte på å endre de direkte og

underliggende årsakene til klimautslipp fra avskoging; mål 1 og 2 om redusert fattigdom og sult gjennom skogens matvekster og økosystemtjenester; samt mål 3 og 6 om bedre helse gjennom tilgang til medisinplanter og rent vann fordi skogene inneholder store vannkilder. Bærekraftsmålene for klima og natur er grunnleggende for at det skal være mulig å nå de andre bærekraftsmålene som det illustreres i figuren under.

4.2. Utvalgte overordnede resultater

Detaljert beskrivelse av resultater og hvordan Norads klima- og skogportefølje bidrar til bærekraftig utvikling er integrert i rapporteringen mot klima- og skoginitiativets strategiske rammeverk, se vedlegg. Under følger noen utvalgte, overordnede resultater.

Central African Forest Initiative befester sin posisjon i regionen

Central African Forest Initiative (CAFI) har i løpet av de siste årene posisjonert seg som FNs største klimafond, og en av de viktigste endringsaktørene i Sentral-Afrika. Sverige sluttet seg til initiativet i 2022 og Storbritannia inngikk sin første finansieringsavtale med Multi-Partner Trust Fund Office (MPTF-O) for bidrag til CAFI. Fondet har økt med 177 mill. USD i løpet av 2022, og har samlet sett mottatt 644 mill. USD. Til sammen har de ni giverlandene forpliktet 834 mill. USD til CAFI fram til 2027. 42 programmer er godkjent av CAFI siden 2015, hvorav 36 er aktive på tampen av 2022, fordelt på 16 implementerende organisasjoner. Det estimeres at disse programmene når ut til mer enn 10 millioner mennesker.

Styrking av informasjonen om avskoging og avskogingsdrivere i Sentral-Afrika

Selv om det fortsatt er tidlig å si noe om CAFIs samlede resultater på overordnet nivå, viser flere ulike analyser at avskoging og skogforringelse i Sentral-Afrika *ikke* har økt siden 2017. Avskogingen er likevel betydelig, på rundt to mill. hektar de siste fem årene.

Informasjon om avskoging og drivere er et prioritert område for CAFI bl.a. gjennom støtte til FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO). Gjennom en regional driveranalyse som ble ferdigstilt i 2022 viser FAO at avskogingen først og fremst skjer i områder der skogen allerede er fragmentert. Hoveddriveren er fremdeles småskala jordbruksproduksjon omkring landsbyer og langsmed veier.

Industrielle drivere knyttet til det globale markedet er mindre framtrepende. Den eneste driveren som har økt jevnt siste femårsperiode er *uformell småskala hogst*.

Framdrift i politikktvikling i DR Kongo

CAFI har i DR Kongo over flere år støttet ulike reformprosesser for å tilrettelegge for en avskogingsfri økonomisk utvikling. Viktig framgang har funnet sted i dette arbeidet i 2022. En ny jordbrukspolitikk er ferdigstilt og klar for vedtak i regjering. Viktige prinsipper for å kombinere vekst i landbrukssektoren med redusert avskoging tegnes her opp. Blant annet pekes det på at torvmyrområder og områder som (i framtiden) defineres som høyverdige skog ikke skal brukes til landbruk. Overordnet strategi for landbrukspolitikken er å orientere framtidige investeringer mot savanne og bort fra skog. Videre er ny energipolitikk utformet. Denne setter mål om universell tilgang til elektrisitet innen 2040, sterk reduksjon av energi fra trekull og økning av fornybart i energimiksen. Det er ventet at politikken godkjennes i regjeringen snarlig.

Ny Urfolkslov vedtatt i DR Kongo

Dette er et gjennombrudd for urfolkenes posisjon i DR Kongo og et resultat av mer enn 10 års arbeid fra urfolksorganisasjoner, herunder langvarige partnere av Regnskogfondet. Pygmeurfolket er sterkt marginalisert politisk, sosialt og økonomisk, er ofre for diskriminering og blir ofte nektet tilgang til og bruk av sine tradisjonelle landområder. Loven har et stort fokus på å rette opp i sosial urettferdighet og gir blant annet rett til gratis helsehjelp, skole og bistand i domstolene. Den stadfester også at staten juridisk skal anerkjenne og beskytte landområder og ressurser som pygmefolk eier, okkuperer eller bruker tradisjonelt.

Peru og Norge signerer avtale for etablering av finansieringsmekanisme for REDD+

Med unntak av 2020, har avskogingstrenden i Peru de siste åtte årene vært nedadgående. Ifølge de peruanske myndighetenes portal *Geobosques* forsvant 137 976 hektar skog i 2021. Dette er det laveste nivået av skogingen har vært på siden 2012.

Peru skal i henhold til felleserklæringen signert med Norge, Tyskland, Storbritannia (nå gjeldende for perioden 2021-2025) etablere en nasjonal finansieringsmekanisme for REDD+. Det private miljøfondet PROFONANPE er utpekt som forvaltningsenhet for mekanismen. Avtalen for opprettelse av dette fondet ble signert mellom Norge og Peru under COP27 i Sharm el-Sheik i november 2022. Norge har annonsert et bidrag på USD 10 mill. til mekanismen. Bidraget har bakgrunn i oppnådde milepæler i felleserklæringen, særlig knyttet til Urfolks rettigheter. Avtalen inkluderer i tillegg øremerkede midler til konsultasjonsprosessen for opprettelsen av et nasjonalt register for tiltak mot klimagassutslipp (*RENAMI*). *RENAMI* skal sentralisere og forvalte MRV-relatert informasjon og vil bidra til at Peru står bedre posisjonert for å motta internasjonal klimafinansiering gjennom resultatbasert REDD+.

Guyana utstedes 33,47 millioner ART-sertifiserte karbonkreditter for verifiserte utslippsreduksjoner og avtale signeres for oppstart av solenergi prosjekt

I desember 2022 ble Guyana første land i verden som fikk utstedt *Architecture for REDD+ Transactions (ART)*-sertifiserte karbonkreditter for utslippsreduksjoner i perioden 2016-2020. ART-sekretariatet utstedte 33,47 millioner tredjepartsverifiserte kreditter til Guyana. Guyana har en *Memorandum of Understanding (MoU)* med Lowering Emissions by Accelerating Forest Finance (LEAF)-koalisjonen, men ART-kredittene ble solgt utenfor denne. Oljeselskapet Hess Corporation inngikk en avtale verdt USD 750 mill. om kjøp av 37,5 millioner karbonkreditter i perioden 2016-2030. 15 prosent av disse midlene skal tildeles Guyanas urbefolkning gjennom en

godefordelingsmekanisme. Dialog pågår med myndighetene rundt mulig bruk av separate midler på rundt USD 4 mill. til arbeid knyttet til denne mekanismen.

Utbygging av solenergi med norske resultatmidler konkretiseres

I juni 2022 signerte Norad en avtale med Den interamerikanske utviklingsbanken (IDB) for bruk av deler av de resultatbaserte utbetalingene (USD 83 mill.) til å finansiere åtte storskala solenergiprosjekter, som forventes å forsyne 27 000 husstander (omtrent 10 prosent av Guyanas befolkning) med ren og billig energi. Det er forventet at byggingen vil starte opp i første halvdel av 2023.

Ny giv for sivilsamfunnet i Brasil

Etter fire år med vanskelige arbeidsforhold preget av en eksplosiv vekst i avskogingen og at landets miljøinstitusjoner og urfolks rettigheter ble svekket, vakte utfallet av presidentvalget i oktober stor glede og lettelse blant Norads sivilsamfunns partnere i Brasil.

Norads partnere har bidratt aktivt med innspill og tekstforslag til presidentdekretene som ble signert av Lula på hans første dag i ny presidentperiode og som adresserte flere av de nevnte svekkelsene. Flere partnere har også gitt konkrete innspill til fokusområder for ny president, for eksempel Observatorio do Climas handlingsplan for de første 100 dager.

Indonesia og Norge signerer MoU – sivilt samfunns partnere bidrar til implementeringen av FOLU Net Sink 2030

Netto avskoging i Indonesia går ned år for år. Et år etter at Indonesia i september 2021 sa opp intensjonsavtalen fra 2010, inngikk Indonesia og Norge i september 2022 et nytt klima- og skogpartnerskap i form av en MoU. Den nye avtalen ble signert av klima- og miljøminister Espen Barth Eide og Indonesias miljø- og skogminister Siti Nurbaya Bakar. Hovedelementet i avtalen er at Norge gjennom resultatbaserte utbetalinger skal støtte implementeringen av Indonesias FOLU Net Sink 2030 operational plan. Denne planen skisserer hvordan Indonesias skog- og arealbrukssektor skal bli klimapositiv innen 2030, altså stå for mer opptak av CO₂ enn den slipper ut. Midlene fra Norge skal gå inn i det indonesiske miljøfondet (BPD LH) og forvaltes av ambassaden i Jakarta. En første utbetaling for utslippsreduksjoner for året 2016/17 på USD 56 mill. ble utbetalt i 2022. Det er så langt signalisert at det norske bidraget vil gå til restaurering av mangroveskog.

Norads støtte til sivilt samfunns partnere i Indonesia ble ikke rammet av stansen i det bilaterale partnerskapet. Sivilt samfunns partnere bidrar aktivt i implementeringen av den operasjonelle planen for FOLU Net Sink 2030. Ikke minst gjennom tiltak for å etablere *social forestry* og bekjempe ulovlig hogst.

4.3. Effektiv forvaltning og rådgivning

Norad forvalter Klima- og skoginitiativets avtaler basert på risikostyring, resultatstyring og samfunnsøkonomisk effektivitet og har søkt å samordne ressursene best mulig med ressurser ved ambassadene og i departementet.

Etablering og videreutvikling av finansieringsmekanismer for REDD+

Klima- og skoginitiativet arbeider i mange av sine partnerskap med internasjonale og nasjonale finansieringsmekanismer som kanal både for investeringsbaserte og resultatbaserte betalinger. Norad har over lang tid bidratt med råd knyttet til design av mekanismene for å sikre solide juridiske

og forvaltningsmessig oppsett og sikre et tydelig fokus på bærekraftig utvikling og sosiale sikringsmekanismer i designet av mekanismene. I 2022 har Norad fortsatt prioritert arbeid med det nasjonale finansieringsmekanisme for REDD+ i Peru, Central African Forest Initiative (CAFI) og Emergent.

Peru har i tråd med felleserklæringen signert med Norge, Tyskland og Storbritannia de siste årene arbeidet med å etablere en nasjonal finansieringsmekanisme for REDD+. Norad har gjennom 2021 og 2022 arbeidet tett med peruanske myndigheter med veiledning og innspill til utarbeidelsen av mekanismens styringsdokumenter for å sikre at disse er i tråd med internasjonal best practice. Etter flere års arbeid ble det under klimatoppmøtet i Sharm El Sheik inngått en finansieringsavtale med mekanismen som anses som en betydelig milepæl i partnerskapet.

Klima- og miljødepartementet og Norad deler en styreplass i CAFI, og har gjennom 2022 hatt et sømløst og godt samarbeid. 2022 var et hektisk år. Det ble holdt to styremøter, i flere deler. I tillegg ble det holdt to strategiske givermøter som samlet giverne i Brussel i april og oktober 2022. Til sammen gjorde styret 36 vedtak i 2022, hvorav USD 192 mill. ble vedtatt overført til nye eller eksisterende programmer. Hovedlinjene rundt styrets arbeid i 2022 var sentrert rundt mer deltakelse og involvering av skoglandene og utvikling av ny programportefølje i Den demokratiske republikken Kongo, samt videreutvikling av CAFI som initiativ.

Videre har det vært lagt ned mye arbeid i å forbedre CAFIs regler og prosedyrer med vedtatt ny policy for monitorering og evaluering, revidert risikostrategi og tydeligere kriterier for godkjenning av prosjekter. Norad deltok aktivt med et tverrfaglig team med resultat, fonds-, og juridisk kompetanse. For å styrke CAFIs rolle i å fremme kvinner og likestilling i Kongobassenget, la Norad fram for styret et forslag til vedtak om at alle nye prosjekter som godkjennes av CAFIs styre må ivareta kvinner og likestilling (*gender sensitive*). Endelig har Norad vært tett involvert i dialog knyttet til reformen av det nasjonale REDD-fondet CAFI benytter i DR Kongo, FONAREDD.

Norge, sammen med Storbritannia, USA og en rekke store private selskap lanserte i 2021 koalisjonen LEAF. Koalisjonen lovet i første omgang å bidra med minst USD 1 mrd. til å betale for utslippsreduksjoner fra skog. I forbindelse med klimatoppmøtet i Sharm El Sheik ble det annonsert at den totale mobiliseringen har nådd over USD 1,5 mrd. Koalisjonen koordineres av organisasjonen Emergent som opererer som en plattform for kjøp og salg av utslippsreduksjoner fra skog, verifisert av den uavhengige Architecture for REDD+ Transaction (ART). Norad har i løpet av året fortsatt å gi omfattende rådgivning knyttet til det juridisk og forvaltningsmessige oppsettet for Emergents arbeid med disse transaksjonene og har gjennom dette bidratt til at Emergent har de styrende dokumentene og ulike maler for mekanismen etablert ved utgangen av året, samt at due diligence prosesser har blitt gjennomført effektivt.

Løpende rådgivning og kvalitetssikring

Norad har videre gjennom året bistått ambassader og KLD med prosjektvurderinger, prosjektevalueringer og juridisk kvalitetssikring av en rekke avtaler. Bistand til ambassaden i Addis Abeba har i tråd med føringene i tildelingsbrevet fra KLD blitt særlig prioritert.

Særlig om sivilt samfunnsporteføljen

Norad inngikk 39 nye avtaler med sivilt samfunns partnere i 2021 og denne har blitt styrket med ytterligere to avtaler i 2022. Den totale porteføljen er relativt krevende forvaltningsmessig og det settes av mye ressurser til oppfølgingen. Som resultat av Norads tematiske organisering framstår sivilt samfunnsporteføljen å være tettere integrert og koordinert med den øvrige porteføljen.

Norad arrangerte i forlengelsen av Oslo Tropical Forest Forum (OTFF) et dagsseminar for sivilt samfunns partnere under klima- og skoginitiativet med cirka 60 deltakere, i tillegg til deltakere fra ulike deler av Norad og KLD. Seminaret fokuserte på resultatrapportering og strategisk kommunikasjon, samt dialog om strategiske prioriteringer for klima- og skoginitiativet. Climate and Land Use Alliance (CLUA) hadde ansvar for bolken som omhandlet strategisk kommunikasjon. Flere andre partnere deltok også aktivt med presentasjoner av sitt resultatarbeid. Norad har fått svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne på seminaret.

Norad arrangerte i 2022 også sivilt samfunnsseminarer i henholdsvis Brasil og Peru i samarbeid med ambassaden i Brasilia og spesialutsendingen for klima og skog i Lima. Seminaret i Brasilia gikk over to dager, med rundt 90-100 deltakere. Temaene som ble diskutert var blant annet: utfordringer og lærdommer etter nesten to år med pandemi; hva må gjøres for å redusere avskogingen i Brasil både på lang sikt og umiddelbart etter valget (uavhengig av valgresultatet); og hvordan bygge motstandskraft ovenfor ulike politiske scenarier. I Peru samlet seminaret om lag 60 deltakere over to dager. På agendaen var diskusjoner knyttet til regionvalg, urfolks rettigheter og samarbeidsmuligheter. Seminaret ble også en verdsatt møtearena mellom peruanske myndigheter og sivilsamfunns- og urfolksaktører.

4.4. *Evaluering*

Siden 1.januar 2022 har Avdeling for evaluering arbeidet etter ny *Instruks for evaluering i utviklingssamarbeidet* og underliggende *Evalueringstrategi med prosedyrer*. Avdelingen arbeider etter årlig rullerende evalueringsprogram som tidligere.

I 2022 ble det lansert en litteraturgjennomgang om sivilsamfunnets rolle i å redusere tap av tropisk regnskog. Gjennomgangen dannet grunnlag for å identifisere mulige tema og potensielle metoder for en kommende evaluering av Klima- og skoginitiativets støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner, og ble diskutert på et internt møte med departementet, Norad og organisasjoner. Arbeidet med evalueringen er i gang.

Avdeling for evaluering har siden 2017 hatt en partnerskapsavtale med det uavhengige evalueringskontoret i *Det globale miljøfondet* (GEF), finansiert av UD. Gjennom samarbeidet har avdeling for evaluering blant annet delfinansiert evalueringer og studier som omfatter tematikk som også kan være relevant for KLD. I 2022 inkluderte dette blant annet en evaluering av miljøfondets støtte til bærekraftig skogforvaltning.

4.5. *Synliggjøring av resultater og kommunikasjon*

En større oppgave i 2022 var å innhente materiale som historier, film og foto fra Norges samarbeid med DR Kongo. Kommunikasjonsteamet besøkte, sammen med fagfolk og ambassaden, flere prosjekter knyttet til CAFI sent på høsten 2022. Materialet ble brukt til å få fokus på naturtoppmøtet

COP15, i Montreal i norske medier. Vi fikk på saker på flere flater i NRK med vårt materiale om menneskeapene bonoboene og deres rolle for å bevare regnskogen: en større reportasje på nrk.no, TV-sak på NRK Super, nyhetssak om naturtoppmøtet der Kongobassenget ble brukt som eksempel, samt at det også ble trukket fram i en quiz på nrk.no om naturtoppmøtet. Materialet vil bli brukt videre i 2023.

Norad har videre arbeidet med en del større pressesaker på klima og skog-feltet i 2022. I forbindelse med naturtoppmøtet i Montréal i desember ble Norads direktør intervjuet i radioprogrammet "Dagens" i NRK P1 i romjulen, der han løftet fram avtalen fra naturtoppmøtet, Brasil-valgets betydning for regnskogen og gode nyheter om norsk-indonesisk skogsamarbeid. Vi har også hatt en løpende dialog med journalister fra Aftenposten og Dagbladet, som skal på reise til Brasil i 2023 for å skrive om regnskog og urfolksspørsmål. Vi har kommet med tips, råd og mye bakgrunnsinformasjon.

Flere satsinger om skog og klima ble også kjørt i sosiale medier, blant annet en kampanje om samarbeidet med Guyana, som gikk våren 2022. De fire filmene er til sammen sett 71 000 ganger på YouTube, og 62 000 ganger på Facebook, og fikk også god spredning på Facebook-stories, Twitter og Instagram. Vi hadde også en some-kampanje om bærekraftsmålene med ansatte i Norad. Filmen om bærekraftsmål 15 'livet på land' hadde fokus på sammenhengen mellom skogbevaring og klima. Filmen ble publisert i desember, med Silje Haugland (skogråd i Colombia) i hovedrollen, og har til sammen nærmere 100 000 visninger på YouTube og Facebook.

Bærekraftsmålkampanjen 2022, med navnet "MatEffekten", fokuserte på sammenhengen mellom mat og bærekraft, herunder klimamålet og liv på land. Her ble det laget et skoleopplegg, sammen med FN-sambandet, som refererer til vårt oppdrag om å øke kunnskapen om sammenhengen mellom skog og klima. Undervisningsressursen er et godt bidrag for lærere i barne- og ungdomsskole som vil arbeide med det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling, eller for lærere i mat og helse-faget som har om temaet bærekraftig utvikling og bærekraftig matproduksjon, og slik når det ut til barn og foreldre i hele landet. Ressursen knytter sammen teoretisk forståelse om bærekraftstematikken, med elevenes egne holdninger og egen kunnskap om mat, og gir en forståelse av hvordan våre matvalg, verdens matvareproduksjon og FNs bærekraftsmål henger sammen. www.fn.no/mateffekten hadde totalt 6 308 sidevisninger i 2022.

På Norads signal-arrangement 'Tall som teller' i mai, med statistikk og fakta, var klimafinansiering og skogbevaring et hovedfokus, og Klima- og miljøministeren deltok med innlegg. Det var 150 deltakere i salen og 635 digitale seere.

Oslo Tropical Forest Forum

Konferansen Oslo Tropical Forest Forum (OTFF) gikk av stabelen 21. - 22. juni med 400 deltakere fra 40 land. Konferansens program dekket alle de strategiske satsingsområdene under klima- og skoginitiativet.

Enkelte nye grep som ble tatt for 2022-utgaven av konferansen fungerte godt. Fra gjennomgående plenumssesjoner på programmet i tidligere konferanser var det denne gangen lagt opp til nesten utelukkende parallellsesjoner i med unntak av åpning og avslutning av konferansen. Ni eksterne samarbeidspartnere fikk ansvar for å planlegge og gjennomføre parallellsesjonene som inviterte til aktiv deltakelse og involvering fra deltakerne.

Organisering og gjennomføring av søknadsprosessen for reisestøtte ble digitalisert og forenklet. Invitasjonene ble oversatt til fransk, indonesisk, portugisisk og spansk for å sikre tidlig påmelding fra skogland.

Under OTFF bidro Norad med mye innhold til sosiale medier, deriblant en video som besto av intervjuer som vi gjorde med forskjellige urfolksrepresentanter fra hele verden, samt Gabons miljøminister Lee White – klippet sammen med andre øyeblikk fra konferansen. Videoen kommuniserte viktigheten av OTFF som samlingspunkt, og ble delt av mange relevante aktører i sosiale medier. Norad samarbeidet også med KLD om pressedekning rundt OTFF.

Tilbakemeldingen på OTFF 2022 var gjennomgående positiv både arrangement- og programteknisk. Deltakerundersøkelsen, med 38 prosent responsrate, ga konferansen god tilbakemelding med gjennomgående poenggiving i den øvre del av sekspunktskalaen. Programstruktur, nivå på innledere og panellister og interaktiv deltakelse blir trukket fram som positivt. Ønske om tolking i alle breakout groups ble av flest trukket fram som forbedringspunkt.

Etter to år med pandemi var den sosiale møteplassen attraktiv. Samtidig tydet høy deltakelse i de ulike sesjonene, og få deltakere utenfor møterommene, på at de faglige diskusjonene framsto som aktuelle og viktige.

5. Større oppdrag - 2022

Norad mottok i tildelingsbrev fra UD 26 særlige oppdrag i tillegg til bestilling av leveranser. En rekke oppdrag var handlet om kunnskapsproduksjon, å gi innspill til innretningen på og videre utvikling av prioriterte innsatsområder. Andre var knyttet til bidrag til, eller oppfølging av departementets arbeid med strategier, internasjonale møter mv. Oppdragene ble fulgt opp, med unntak av et fåtall som departementet utsatt eller trakk tilbake. I tillegg til kunnskapsproduksjon ble oppdrag også svart ut gjennom deltakelse i arbeidsgrupper og møter, tekstinnsspill og faglige vurderinger.

I oppdraget om å vurdere norsk innsats på helsesystemstyrking (oppdrag 25) vurderte Norad den samlede innsatsen for helsesystemstyrking gjennom ulike partnere og anbefalte hvordan dette kan styrkes. Som rammeverk for Norads analyse ble helsesystemstyrking delt i tre, til dels overlappende pilarer, hhv. 1) grunnleggende helsetjenester og universell helsedekning, 2) grunnleggende folkehelsefunksjoner og 3) helsesikkerhet/ pandemiforebygging og respons. Norad leverte i analysen en rekke anbefalinger for styrking av helsesysteminnsatsen både på kort sikt (2023-2024) og på mellomlang/lang sikt (2025-2030). Arbeidet videreføres i forbindelse med porteføljestyling.

Fem oppdrag– oppdrag 1,2,3,4 og 24 – omhandlet Kunnskapsbanken. Oppdrag nummer 1 og 24 var av generell relevans og handlet om partnere i Kunnskapsbanken, særlig norske statlige institusjoner. De øvrige tre oppdragene gjaldt enkeltprogrammer. I arbeidet med å levere på oppdragene, la Norad vekt på å bruke disse som en anledning til å foreta strategiske vurderinger i samråd med alle involverte enheter i organisasjonen. Slik ble leveransen til Utenriksdepartementet også brukt til å styrke strategisk arbeid på tvers.

I oppdrag 16 ble Norad bedt om å foreta en gjennomgang av norsk støtte til utdanning gjennom fond og multilaterale organisasjoner, inkludert norsk gjennomslagskraft. Norad gjorde en nærmere analyse av hvordan Global Partnership for Education (GPE), UNESCO, Unicef, Education Cannot Wait (ECW) og Verdensbanken arbeider i forhold til norske prioriteringer som systemstyrking og utjevning

av ulikheter. Norad konkluderte med at aktørene har ulike styrker og svakheter og komplementerer hverandre. Norge kan ha rimelig god gjennomslagskraft når utdanning er politisk prioritert og man faglig er tett koblet på partners arbeid. Det ble videre antydnet at det kan være mer effektivt å kanalisere midler gjennom enten fond eller FN-organisasjoner heller enn begge deler, men at man ville da miste tilgang til viktige arenaer og partnerskap.

I tråd med oppdrag 17 bidro Norad inn i arbeidet til den regjeringsoppnevnte ekspertgruppen som vurderer finansiering av internasjonal innsats for å nå bærekraftsmålene. Norad bidro med tall, data, presentasjoner, analyser, innspill til rapport og annet arbeid til støtte for ekspertgruppens arbeid.

Samlet oversikt over oppdrag

1	Analyse av partnere i Kunnskapsbanken	Oversendt 1. april 2022
2	Utrede et nytt program i Kunnskapsbanken – Helse for utvikling	Oversendt 1. april 2022
3	a. Utarbeide utkast til styringsdokument for Landbruk for utvikling b. Skisse til program for offisiell lansering av programmet	a. Oversendt 10. mai 2022. b. Ikke mottatt supplerende bestilling, og derfor ikke levert.
4	Utrede innhold i program i Kunnskapsbanken – Energi for utvikling	Oversendt 25. mars 2022.
5	Rapporter om oppnåelsen av SRHR-forpliktelsen og forpliktelse om bekjempelse av skadelige skikker	Oversendt som del av statusrapportering 15. mai og 15. september 2022.
6	Oppfølging av strategi for ytringsfrihet og uavhengige medier. Forslag til metode for to-årig resultatrapportering	Oversendt 1. juni 2022.
7	Resultatmål og rapport om gjennomføring av innsatsen mot skadelige skikker 2019-2023	Oversendt 30. september 2022.
8	Utredning – reien videre for Den globale alliansen for digitale fellesgoder	Oversendt 25. november 2022.
9	Utredning – mulige nye instrumenter for blandet finansiering	Oversendt 14. april 2022.
10	a. Forberede inngåelse av en program-samarbeidsavtale med FAO b. Vurdere FAOs hånd-i-hånd initiativ	Forberedelse til program-samarbeidsavtale levert høst 2022. Vurdering oversendt 8. april 2022.
11	Vurdering: Mer formalisert ramme for strategisk samarbeid med IFAD	Supplerende bestilling ikke mottatt. Ikke levert.
12	Sammenligning av et mindre utvalg av kanaler for mulig oppskalering av støtte til fornybar energi	Lvert høst 2022.
13	Kartlegge økning av klimatilpasset matinnsats over tid	Supplerende bestilling ikke mottatt. Ikke levert.
14	Oppfølging av handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kjønnskarakteristika (2021-2024)	Oversendt 28. februar 2022.
15	Gjennomgang av globale fond – datainnsamling	Oversendt 15. juni, med utvidet oversikt i august 2022.
16	Gjennomgang av resultater av støtten til utdanning gjennom fond og multilaterale organisasjoner samt norsk gjennomslagskraft	Oversendt 11. mars 2022.

17	Vurdering – finansiering av internasjonal innsats for å nå bærekraftsmålene	Deltatt i prosess, se omtale ovenfor.
18	Følge opp bærekraftsmål 10c om reduserte gebyrer på private pengeoverføringer	Oversendt 21. april 2022.
19	Oppfølging av nulltoleransepolitikken.	Del 1 skjer i samarbeid med UD/SK og ble utsatt Del 2 oversendt 30. juni 2022
20	Etablering av IKT-plattform	Se omtale under Del IV
21	Oppfølging av partsmøtet for forørkningskonvensjonen	Oversendt 29. april 2022.
22	Budskapsplattform og veileder på SRHR	Oversendt 31. april 2022.
23	Vurdering av bistandsprogrammet Green Voyage 2050	Oversendt høsten 2022.
24	Kunnskapsbanken – hvordan sikre tilstrekkelige bidrag fra norske offentlige institusjoner?	Oversendt 6. januar 2023
25	Vurdering av norsk innsats på helsesystemstyrking	Oversendt 14. desember 2022, omtale ovenfor.
26	Tekst til GMA- veiledning til saksbehandlere i UD/ Norad om etiske retningslinjer og om risiko for SEAH	Oversendt og publisert i GMA.

6. Kort redegjørelse for større avvik mellom tildelt beløp og regnskapsført beløp

Driftsmidler

Samlet tildeling til Norad på driftspostene fra Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet, inkludert overført fra 2021, var i 2022 på 444 528 000 kroner.

Det har vært et år preget av høy aktivitet og et behov for reell prioritering. Meget tett styring og oppfølging av driftsbudsjettet gjennom året gjort det mulig å omprioritere budsjettmidler fortløpende gjennom året. Norad har et større mindreforbruk på kap. 141, post 21, *spesielle driftsutgifter*, som hovedsakelig skyldes bevisst flytting av planlagt aktivitet til 2023 innenfor kommunikasjons-oppgavet. Norad har planlagt en større oppgradering av norad.no, som er satt på vent til 2023. Samtidig har vi erfart redusert behov for ekstern bistand, særlig til uavhengige evalueringer, i 2022. Dette delvis som følge av forsinkelser i planlagt aktivitet, som vil bli implementert i 2023.

Tilskuddsmidler

På tilskuddspostene var tildelingene fra Utenriksdepartementet og Klima- og miljødepartementet i 2022 inkludert overføringer fra 2021 og justeringer i supplerende tildelingsbrev på henholdsvis 16 799 060 000 kroner (fordelt på 30 budsjettposter) og 855 000 000 kroner (en budsjettpost). Norads totale forbruk på tilskuddspostene fra Utenriksdepartementet var 16 791 884 000 kroner, noe som utgjør 99,96 prosent av den totale tildelingen. Mindreforbruket på til sammen 7,175 mill. kroner skyldes i hovedsak tilbakebetalinger mottatt sent på året. Forbruket på tilskuddet fra Klima- og miljødepartementet var 853 514 000 kroner, som tilsvarer 99,82 prosent av total tildeling.

Del IV: Styring og kontroll i virksomheten

Styrket styring og kontroll

Videreutvikling av virksomhetsstyringen er et overordnet strategisk initiativ i Norads virksomhetsstrategi mot 2030, blant annet for å underbygge flere av beslutningene i Reform 2019. Arbeidet var prioritert i 2022. Virksomhetsstyringen har både et ettårig- og flerårig perspektiv, og underbygger mål i budsjettproposisjonene, føringene fra departementene og Norads strategi.

Det ble fastsatt styringsparametere for den operative driften fra 1. januar 2022, og status har blitt rapportert til ledergruppen kvartalsvis. Erfaringene fra dette innføringsåret blir benyttet i den videre utviklingen av Norads interne styring. Vi ser blant annet at en kvartalsvis oppfølging av forvaltningen av tildelte tilskuddsmidler har vært med på å bidra til en jevnere utbetalingstakt gjennom året.

Arbeidet med å videreutvikle risikostyringen er også igangsatt i 2022. Et nytt rammeverk for risikostyring på etatsnivå lanseres i 2023. Norads årlige plan gir føringer for avdelingenes egne planer og risikovurderinger. Avdelingenes risikovurderinger danner grunnlag for et aggregert risikobilde på virksomhetsnivå som skal anvendes i etatsstyringsdialogen med departementet. Det aggregerte risikobilde vil bli illustrert ved enkel risikomatrix, inndelt i strategiske, operasjonelle, eksterne og interne risikoområder. Matrisen inneholder også felt for analyse, vurdering og oppfølging av indentifisert risiko.

Norad har utviklet et enkelt digitalt verktøy for å rapportere og vurdere framdrift i gjennomføring av virksomhetsstrategien. Det er også innført et digitalt årshjul som er tatt i bruk i hele organisasjonen, og blant annet inkluderer styringskalender fra departementene.

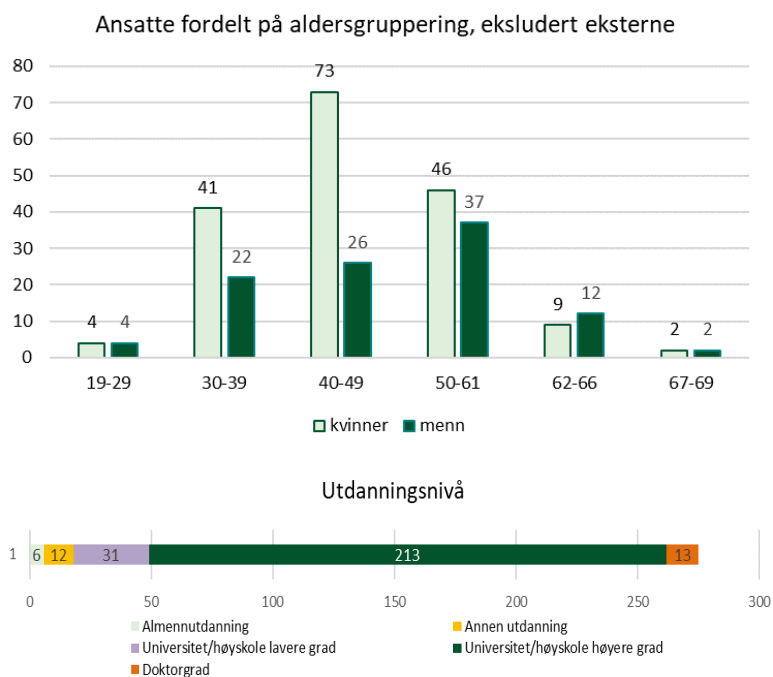
Internrevisjonen, som ble operativ fra og med 1. september 2021, inngår som en del av direktoratets system for styring og kontroll, og skal fremme og beskytte organisasjonens verdier gjennom å gi risikobaserte og objektive bekreftelser, råd og innsikt. Norads internrevisjon skal bistå direktøren med å påse at direktoratet drives i henhold til grunnleggende styringsprinsipper for statlige virksomheter, som fastsatt i regelverket for økonomistyring i staten. Internrevisjonen ferdigstilte fire rapporter i 2022, om 'Miljøledelse i Norad', 'Oppfølging av merknader fra revisjoner, tilsyn og evalueringer i Norad', 'Kontrollregimet for utbetalinger i Norad' og 'Norads varslingsregime'. I tillegg ble det gjennomført en inkluderende prosess for kartlegging av mislighetsrisiko knyttet til driftsmidler, samt en gjennomgang av dokumentasjon innen personvern. Internrevisjonen lager årlig rapport i henhold internasjonale internrevisjonsstandarder.

Mislighetsrisikovurderingen knyttet til driftsmidler så blant annet på mislighetsrisikoer som er iboende i prosessene for leverandør-masterdata, fakturabehandling, lønn og reiseregninger/ refusjoner. Gjennomgangen viste at alle vesentlige risikoer var tilfredsstillende håndtert. Justeringer av enkelte mindre vesentlige forhold pågår.

Som del av oppfølgingen av Internrevisjonens rapport om kontrollregimet for utbetalinger ble det blant annet foretatt en gjennomgang av hvilke kontroller som er nødvendige i forbindelse med godkjenning av utbetalinger. Videre er det utarbeidet et nytt system for helhetlig oppfølging av merknader fra gjennomførte revisjoner og tilsyn som berører Norad.

Norad deltok i UD's arbeidsgruppe for gjennomgangen av Reform 2019, som la fram en deskriptiv rapport i desember 2022. Rapporten skal følges opp tidlig i 2023, med sikte på å fremme forslag til mindre justeringer som også vil ha flere styringsmessige implikasjoner. Arbeidet med en styrket etatsstyring og innføring av mål- og resultatstyring er vurdert som del av dette, og vil videreutvikles i 2023. Norad har allerede tatt grep for å utvikle egen virksomhetsstyring for å underbygger intensjonene om en tydeligere mål- og resultatstyring i styringsdialogen til departementet.

Norads medarbeidere

Tabellene viser hhv aldersfordeling og utdanningsnivå.

Gjennomsnittsalder i Norad var i 2022 47 år, som er samme snittalder som i 2021.

Norad har en turnover de siste fem årene på ca. 10 prosent. Dette er ikke inkludert medarbeidere som har ulønnet permisjon for å arbeide for annen arbeidsgiver, herunder Utenriksdepartementet inkludert ambassadene.

Likestilling og ikke-diskriminering

Norad arbeider aktivt for likestilling og mot diskriminering i tråd med aktivitetsplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven.

Ved rekruttering følger Norad statlige retningslinjer knyttet til mangfold. Dette betyr i praksis at kvalifiserte søkere som oppgir å ha funksjonsnedsettelse, hull i CV eller innvandrerbakgrunn inviteres til intervju. Til 36 utlyste stillinger i 2022 ble det krysset av for innvandrerbakgrunn fra 168 personer til 33 av stillingene (13 prosent). Det ble gjennomført intervju av søkere med minoritetsbakgrunn i 13 av de utlyste stillingene. Til øvrige stillinger var det ikke kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn. To søkere som oppga at de hadde minoritetsbakgrunn ble tilsatt i 2022.

I elleve av de utlyste stillingene var det søkere som krysset av for å ha hull i CV. Til to av stillingene var det kvalifiserte søkere med denne bakgrunnen, og det ble gjennomført intervjuer. Søkerne oppnådde ikke ansettelse. I fem av de utlyste stillingene oppga søkere å ha funksjonsnedsettelse. Det gjennomført intervjuer i tre av dem, uten at det resulterte i ansettelse fra denne gruppen.

I 2022 gikk Norad gjennom lønnsforskjeller på alle stillingskoder unntatt seniorrådgiver og fant ikke lønnsforskjeller som skyldes kjønn eller etnisitet. Norad har svært mange seniorrådgivere. En gjennomgang av lønnsfastsetting for denne gruppen vil være arbeidskrevende. På grunn av redusert bemanning var det ikke mulig å gjennomføre denne analysen i 2022.

Norad har en ansattmasse der 63 prosent av Norads ansatte er kvinner og 27 prosent menn. Dette har vært situasjonen i direktoratet i mange år. Som tabellen under viser gjenspeiler kjønnsfordelingen i ledende stillinger kjønnsfordelingen i Norad som helhet.

pr. 31.12.2022	Ansatte		Prosent K/M	
			M	K
Totalt i Norad*	2021	284	36	64
Totalt i Norad*	2022	278	37	63
Avdelingsledelse	2021	8	63	27
Avdelingsledelse	2022	7	43	57
Fagdirektører	2021	9	66	34
Fagdirektører	2022	15	47	53
Mellomledelse	2021	25	24	76
Mellomledelse	2022	26	27	73
Seniorrådgivere	2021	207	37	63
Seniorrådgivere	2022	196	38	62
Rådgivere	2021	32	25	75
Rådgivere	2022	30	30	70
Konsulent, første- og seniorkonsulent	2021	3	100	0
Konsulent, første- og	2022	0	0	0

* Alle medarbeidere både UD og KLD midler, uavhengig av tilsetningsform, både hel- og deltid. Inkl. direktør

Tabellen under viser også at ansatte med midlertidig arbeidsavtaler har en kjønnsfordeling som gjenspeiler kjønnsfordelingen i Norad som helhet. Det samme gjelder i uttak av foreldrepermisjon med lønn.

Prosentvis fordeling kvinner og menn								
År	Deltidsstilling		Midlertidig ansatte		Foreldrepermisjon med lønn		Legemeldt fravær*	
	M	K	M	K	M	K	M	K
2021	78	22	29	71	31	69	2,1	3,1
2022	50	50	30	70	40	60	3,5	4,8

* % legemeldt fravær av totalt sykefravær

Norad har i 2022 ikke mottatt varsler som inneholder kritikkverdige forhold som har sin bakgrunn i trakassering eller diskriminering i organisasjonen.

Norad har en etablert varslingsrutine som oppfyller arbeidsmiljølovens §2A om varslingsrutine. Rutinene er tilgjengelig på norad.no og intranett. Norads internrevisjon gikk gjennom rutinene i 2022 der hovedkonklusjonen er at rutinene er gode. Gjennomgangen ga anbefalinger om visse forbedringer, som blir fulgt opp fortløpende av ansvarlige enheter. Varslingsrutinene lister opp hva som kan være kritikkverdige forhold som det skal varsles om. I oppstillingen er det eksplisitt nevnt trakassering og diskriminering. Norad har i 2022 ikke mottatt varsler som inneholder kritikkverdige forhold som har sin bakgrunn i trakassering eller diskriminering i organisasjonen. Norads internrevisjon gikk gjennom

rutinene i 2022 der hovedkonklusjonen er at rutinene er gode. Gjennomgangen ga anbefalinger om visse forbedringer, som blir fulgt opp fortløpende av ansvarlige enheter.

Forebyggende sikkerhet

Risiko- og sårbarhetsvurdering (ROS) for Norad ble oppdatert mot slutten av året, med bistand fra BDO. Det ble også gjennomført en spill-øvelse for kriseledelsen. Resultatene medførte en anbefaling om å vurdere organiseringen av kriseledelse og innholdet i beredskapsplanen. På basis av oppdatert risikovurdering og gjennomført kriseøvelse har Norad påbegynt arbeidet med justere sitt beredskapsplanverk. Arbeidet med risiko- og sårbarhetsvurderingen avdekket et behov for at Norad må vurdere å styrke sine rutiner for å ivareta ansattes sikkerhet på tjenestereiser. Dette arbeidet er påbegynt i 2022 og ferdigstilles i 2023.

Som en del av det pågående arbeidet med å etablere Norad på ny IKT-plattform har Norad kartlagt og vurdert informasjonsverdiene som skal flyttes. Verdivurderingen skal, sammen med en trusselvurdering som er under utarbeidelse, bidra til at Norad sammen med framtidige tjenesteleverandører kan etablere et tilstrekkelig vern av våre informasjonsverdier. Dette året innledet vi også en informasjonssikkerhetskampanje rettet mot samtlige Norad-ansatte. Kampanjen skal bygge holdninger og bevissthet om digital sikkerhet. Det er gjort en nullpunktsmåling og effekten av kampanjen skal vurderes underveis i gjennomførelsen.

Nulltoleranse for økonomiske misligheter

Norad praktiserer nulltoleranse for økonomiske misligheter ved forebygging, avdekking, undersøkelser og sanksjoner.

Internrevisjonen mottok 91 meldinger og varsler om mistanke om misligheter i 2022, hvorav ni omhandlet seksuelt misbruk og trakassering hos Norads tilskuddsmottakere eller deres partnere. 11,3 mill. kroner ble tilbakebetalt som følge av mislighold av avtale. Ved god etterlevelse av tilskuddsavtalen kan tilskuddsmottaker føre misligholdte midler tilbake til prosjekt og ikke til UD og Norad som tidligere.

Det er fremdeles få tilfeller som kvalifiserer til tilbakebetaling til prosjekt. Hovedgrunnene til at det fremdeles oftest må betales tilbake til staten er vesentlige svikt i internkontrollen, sen melding til Norad og at prosjektet er opphørt som følge av misligholdet. Internrevisjonen gjennomførte tolv forebyggende stikkprøver for avdekking av røde flagg hos sluttmottakere av bistand fra Norad. Det utarbeides en egen årsrapport fra Norads arbeid med økonomiske misligheter som er tilgjengelig på norad.no

Digitale verktøy

Bedre bruk av teknologi er en forutsetning for at Norad skal nå sine strategiske mål. Vår visjon er at Norad bruker relevant teknologi og kunnskap for å få høy effekt både i bistandsarbeidet og ansattes hverdag. Norads digitale målbilde konkretiserer hvor det digitale kan utgjøre størst forskjell i arbeidet med å nå Norads strategiske mål. Det er klare gevinster innenfor alle Norads hovedoppgaver og utviklingsområdene i strategien ved en økende grad av digitalisering og digital modenhet.

I 2022 har de viktigste aktivitetene vært knyttet til å få i gang prosjekt for overgang til egen IKT-plattform. Ny IKT-plattform vil være grunnlaget som hjelper oss til å realisere ambisjonene i det digitale målbildet og Norads strategiske mål. I første del av overgang til egen skyplattform fikk vi Norads arkivsystem opp i skyen, mens resten av migreringen vil skje i 2024.

Videre har det vært arbeidet med gode behovsbeskrivelser og prosesser for å sikre at digitaliserings tiltakene skal gi ønsket effekt og gi et godt grunnlag for å prioritere ulike aktiviteter opp mot strategier og ambisjoner. Norad har begynt å arbeide med planer for hvordan vi kan arbeide mot bedre datagrunnlag. Slik vil vi realisere ambisjonen om å bli mer datadrevet slik at vi kan bruke data, analyser og ny teknologi for å få bedre beslutningsstøtter og verdi for både tilskudsforvaltningen og støtteprosessene i organisasjonen.

Grønnere bistand – miljøledelse

Norad gjennomgikk en ekstern revisjon av sitt miljøledelsessystem og beholdt sin sertifisering i henhold til ISO 14001-standarden. Miljøledelsessystemet gjelder både Norads drift og bistanden og består blant annet av miljømål og en Handlingsplan for grønnere bistand, som gir rammene for hvordan Norad skal bidra til økt klimatilpasning, naturmangfold og lavutslippsutvikling. Se også under Del III.

Gjennomføringen av miljøhandlingsplanen ga resultater på flere områder i 2022, blant annet:

- Utslipp fra Norads *tjenestereiser* ble redusert med 72 prosent sammenlignet med 2019, vesentlig mer enn målet på 30 prosent.
- 17 av Norads *anskaffelser* hadde en vesentlig miljøbelastning. I 13 av disse ble det stilt miljøkrav til leveransene. Målet om miljøkrav i 100 prosent av disse innkjøpene ble dermed ikke nådd. Det var imidlertid en klar forbedring gjennom 2022 i hvordan beslutningsdokumenter beskriver hvordan miljøpåvirkning kan reduseres.
- Miljøhensyn ble integrert i gjennomføring av Norads store *arrangementer* ved at tilreisende kun benytter økonomiklasse på flyreiser i Europa, at det kun serveres vegetarmat og at Norad ikke lenger produserer eller deler ut fysisk materiell og/eller gratiseffekter.
- Alle seksjoner som forvalter tilskudd foreslo *miljøsatsinger* innenfor sitt arbeidsområde, dvs. ulike initiativ for å styrke bidrag til miljømål på tvers av hele bistanden. Målet om at 30 prosent av seksjonene styrket sitt arbeid med miljø gjennom minst to miljøsatsinger ble ikke nådd, men forberedelser til å gjennomføre miljøsatsinger og integrere dem med porteføljestyling ble igangsatt i alle seksjoner.
- Seksjonene fulgte opp utvalgte *miljøaktører*, det vil si partnere/avtaler der Norad skal følge opp klima/miljø spesielt. For 59 prosent av disse var forbedring av miljøledelse og miljøprestasjoner tema i årlige møter og/eller styremøter, høyere enn måltall på 50 prosent.
- Alle *utlysninger* av tilskuddsmidler inneholdt kriterier knyttet til klima/miljø utover det obligatoriske kravet om utilsiktet negativ effekt på tverrgående hensyn. Flertallet stilte imidlertid kun 'myke' krav, det vil si at prosjekter eller partnere som bidrar til klimatilpasning, lavutslippsutvikling eller naturmangfold vil bli prioritert.

Fellesføringer fra regjeringen

Konsulentbruk

Norad har merket seg regjeringens fellesføring om å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse og videre at tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke skal benyttes.

Som del av operasjonaliseringen av denne føringen, deltok Norad i UD's arbeidsgruppe for konsulentbruk våren 2022 som så på konsulentbruken i UD, Norad og Norec. Arbeidsgruppen la fram en felles rapport 6. mai 2022, med flere klare anbefalinger for redusert konsulentbruk.

I forlengelsen av dette har Norad iverksatt tiltak for å redusere konsulentbruk internt. Norad har også fremmet forslag som på sikt kan erstatte konsulenter med egne ansatte. Et eksempel er deler av den faglige kvalitetssikringen av UD, ambassadene og Norads egen tilskuddsforvaltning som med fordel foretas av egne ansatte forutsatt tilstrekkelig kapasitet.

Allerede iverksatte tiltak har bidratt til redusert konsulentbruk på enkelte områder. På andre områder er vi på vei. Gjennomføringen av Reform 2019 i Norad har krevd tilgang til ekstern og midlertidig spisskompetanse for eksempel innen organisasjonsutvikling, rekruttering og forenklingsarbeid. Dette vil ytterligere reduseres i 2023.

Det vil også videreføres tiltak for å redusere bruk av konsulenter knyttet til kjøp av faglige tjenester for å gjennomføre studier, utredninger, faglig rådgiving, program- og prosjektvurderinger, revisjoner og andre forvaltningsfaglige tjenester.

Samtidig er det slik at Norad fortsatt vil ha behov for konsulentbistand på enkelte områder, både for å sikre nødvendig spisskompetanse, men også tidsbegrenset kapasitet. Dette gjelder blant annet utvikling av IKT-relaterte tiltak, slik som drift og utvikling av Norads nettside samt portalen for bistandsresultater. Det vil også være behov for midlertidig spisskompetanse i overgangen til egen IKT-plattform. Sistnevnte følger av beslutningen om at Norad skal utvikle og drifte egne IKT-systemer, som følge av at UD går inn i regjeringens felles IKT-plattform. Dette vil kreve bruk av konsulenter i en overgangsperiode, før nye systemer kan driftes og forvaltes hovedsakelig basert på interne ressurser.

Særlig om kommunikasjonsvirksomheten

Norad benyttet i 2022 i underkant av 10 mill. kroner på kjøp av ekstern spisskompetanse innenfor det instruksfestede kommunikasjonsoppdraget. Midlene ble i all hovedsak brukt på gjennomføring av større arrangementer, kampanje og film, grafiske tjenester for å sikre krav om universell utforming og utvikling av nye malverk, samt forvaltning og feilretting av norad.no .

I 2022 har Norad investert i å utvikle egen kompetanse, systemer og infrastruktur for å gjøre virksomheten mindre avhengig av ekstern kompetanse. Dette omfatter blant annet investering i ny visuell profil som er en forutsetning for å tilfredsstillende krav til universell utforming. Det vil også gi Norad bedre verktøy og malverk slik at behovet for å kjøpe designtjenester reduseres.

Samtidig som Norad søker å redusere bruk av eksterne tjenester, er vi avhengige av noe spisskompetanse for å levere godt på kommunikasjonsoppdraget. Det er en avansert digital kommunikasjonsvirksomhet hvor det er krevende å nå gjennom til ulike målgrupper. Det gir et behov

for noe spisskompetanse som det ikke er formålstjenlig å ansette internt, for eksempel knyttet til utvikling og feilretting på nettsider, gjennomføring av arrangementer som krever teknisk rigg, grafisk design og oversettelsestjenester.

Også for å gjennomføre informasjonskampanjer og kommunisere bistandsresultater til sammensatte brukergrupper i Norge og internasjonalt, er Norad avhengig av noe ekstern bistand. Norads kampanje Mateffekten ble utviklet i samarbeid med et reklamebyrå, og er sett av svært mange. Norad har også laget filmer i samarbeid med en filmfotograf som har særskilt erfaring fra å jobbe i felt i det globale sør. De har fått gode seertall, blant annet på Youtube men også brukt på en rekke arenaer, av UD og ambassader. Kompleksiteten ved å lage filmer hvor vi kommer tett på og snakker med lokale kilder i partnerland, fremfor å snakke *om* dem, gjør dette mer krevende enn film i norsk kontekst. Verken å bruke lokale ressurser eller belage seg på innhold laget av partnerorganisasjoner er fullgode alternativ.

Lærlinger

Norads oppdrag er av en art som gjør at vi kan ha lærlinger på hovedsakelig ett område; service og administrasjon. Faget service og administrasjon inneholder oppgaver som er fordelt på tre ulike avdelinger i Norad og dette vil kreve en koordinator som medfører ca. 50 prosent stilling i HR. Dette har vi ikke funnet mulighet til i 2022 på grunn av bemanningssituasjon.

Del V: Framtidsutsikter

Putins grufulle angrepskrig på Ukraina, dramatiske klimaendringer, matkrise og vedvarende pandemi i deler av verden har gitt store negative konsekvenser for milliarder av mennesker.

UNDP Human Development Report fra september 2022 slår fast at verden for andre år på rad er i tilbakegang. Pandemien skapte mellom 100 og 150 millioner flere ekstrem-fattige og var det største økonomiske tilbakeslaget i verden siden andre verdenskrig. En regner med at rundt 700 millioner mennesker nå lever i ekstrem-fattigdom. Dette tallet går opp i stedet for ned. Vestlige næringslivsinvesteringer i utviklingsland er kraftig redusert, det er også landenes egen evne til å mobilisere investeringer. Trenden for menneskelig utvikling, det vil si helse, velferd, utdanning og trygghet er med andre ord på vei nedover.

I kjølvannet av pandemien ble også tilliten til styresmakter redusert og makthavere brukte situasjonen til å undergrave demokratiet. Unntakslover ble innførte og media og sivilsamfunn satt under angrep, ofte under dekning av å skulle beskytte landet mot korona. Dette førte til splitting og polarisering i mange land.

Når mye annet bryter sammen, må bistanden fremdeles være der og den blir enda viktigere nå enn før. Den kan bidra til å løse de store oppgavene i verden, som å redde klimaet og sikre menneske helsehjelp, og den er viktig i akutte humanitære kriser. Bistanden har vist seg å være en robust kilde til finansiering, som tåler påkjenninger. Det så vi under pandemien og like så under finanskrisa i 2008.

Det er ikke nok penger i bistanden alene til å møte de utfordringene verden nå står overfor. En av nøklene til å nå bærekraftsmålene ligger derfor i økte investeringer fra kommersiell sektor. Bistanden kan bidra med å redusere risiko ved kommersielle investeringer ved bruk av garantier. En investert bistandskrone i garantier kan gi tjugangen tilbake i private investeringer. Jobben med å mobilisere privat kapital er viktig for å gjøre framskritt på alle regjeringens prioriterte områder for utviklingspolitikken. Dette arbeidet vil bare bli enda mer relevant i årene som kommer.

Et annet trekk ved dagens situasjon er at humanitære kriser inntreffer stadig hyppigere og at skillet mellom langsiktige og kortsiktige innsatser minker. Å få til et bistandssystem som leverer gode, helhetlige innsatser, som forebygger kriser og som tenker langsiktig også i den kortsiktige kriseresponsen, blir avgjørende for å bygge robuste samfunn som bedre kan håndtere krisene som kommer, og for å oppnå fattigdomsreduksjon.

Press på offentlige budsjetter, som vi har sett den senere tiden og som det er sannsynlig at vedvarer, gjøre det om mulig enda viktigere å bruke hver eneste bistandskrone godt. Dette betyr at vi må gjøre kunnskapsbaserte prioriteringer av satsinger, tiltak og partnere. Vi må vite enda bedre hva som virker og hva som ikke virker og handle deretter. Å satse på kunnskapsutvikling blir derfor helt avgjørende i årene som kommer.

Vi må også ha høy oppmerksomhet på å levere som ett Norge på landnivå. Alle bistandsinnsatser treffer land. Når disse innsatsene får virke sammen på en koordinert måte, har de større sjanse for å nå de målene som er satt. Systematisk samarbeid for å bli bedre på dette, blir viktig fremover.

Verden står i en situasjon som kaller på handling. Vi er godt rustet her hjemme til å møte disse utfordringene i fellesskap, gjennom tett og godt samarbeid i hele bistandsforvaltningen.

Del VI: Regnskap

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra eget departement.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible tildelinger og regnskapsførte utgifter og inntekter, fordringer og gjeld.

Norad fører og rapporterer sitt virksomhetsregnskap i henhold til kontantprinsippet. Årsregnskapet vurderes å gi et korrekt uttrykk for årets ressursbruk.

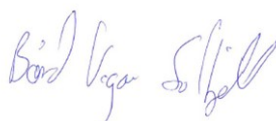
Vurdering av vesentlige forhold ved årsregnskapet

Ansvar for kjernebidragene til gavefondene gjennom utviklingsbankene for de fattigste landene ble overført fra UD til Norad i 2020. Dette gjelder Verdensbankens *International Development Association* (IDA), Afrikabankens *African Development Fund* (AfDF) og Den asiatiske utviklingsbankens *Asia Development Fund* (AsDF). Bidragene gis gjennom gjeldsbrev. Fra tidligere har Norad også ansvar for gjeldsbrev som gjelder 'Den globale miljøfasiliteten' (GEF). I henhold til retningslinjer fra Finansdepartementet er det UD som rapporterer på alle gjeldsbrev inkl. de som har blitt overført til Norad. Beløpet er likevel lagt inn i Oppstilling av bevilgningsrapportering i samråd med UD.

Revisjonsordning

Norads regnskap revideres av Riksrevisjonen som bekrefter årsregnskapet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. Revisjonsberetningen er offentlig informasjon fra det tidspunkt den utstedes fra Riksrevisjonen.

Oslo, 15. mars 2022

Bård Vegar Solhjell
direktør

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for Norad er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene") og Virksomhets- og økonomiinstruks for Norad, fastsatt av Utenriksdepartementet 1. januar 2021. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 *Generelt om årsregnskap*, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115/2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement. Virksomheten omfattes av nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen gjeldende fra 2015. Nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-116/2022.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 *Grunnleggende prinsipper for årsregnskap*:

- a) Regnskapet skal følge kalenderåret (ettårsprinsippet)
- b) Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet)
- c) Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet)

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 *Rapportering til statsregnskapet*. Sumlinjen 'Netto rapportert til bevilgningsregnskapet' er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall Norad har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Norad har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva Norad har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Norad står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorapporteringen

Artskontorapporteringen viser regnskapstall Norad har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Norad har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen. Differansen utgjør leverandørgjeld per 31.12.2022.

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2022

Utgifts- kapitte l	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling *	Regnskap 2022	Merutgift (-) og mindreutgift
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid	01	Driftsutgifter	A, B	318 143	309 565	8 578
140	Utenriksdepartementet	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	48 400	47 051	1 349
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	41 735	32 145	9 590
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	01	Driftsutgifter	A, B	36 250	34 807	1 443
150	Humanitær bistand	70	Nødhjelp og humanitær bistand	A	20 000	20 000	0
151	Fred, sikkerhet og globalt samarbeid	70	Fred og forsoning	A	22 642	22 637	5
151	Menneskerettigheter	73	FN og globale utfordringer	A	10 000	10 000	0
152	Menneskerettigheter	70	Menneskerettigheter	A	10 000	10 000	0
159	Regionbevilgninger	71	Europa og Sentral-Asia	A	6 800	4 064	2 736
159	Regionbevilgninger	72	Afghanistan	A	80 000	80 000	0
159	Regionbevilgninger	73	Ukraina og naboland	A	53 000	53 000	0
159	Regionbevilgninger	75	Afrika	A	175 384	175 349	35
160	Helse	70	Helse	A	3 620 304	3 620 301	3
160	Helse	71	Verdens helseorganisasjon (WHO)	A	177 770	177 770	0
160	Helse	72	FNs aidsprogram (UNAIDS)	A	45 000	45 000	0
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid	70	Utdanning	A	1 158 601	1 158 600	1
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid	71	Forskning	A	42 996	42 996	0
161	Utdanning, forskning og faglig samarbeid	72	Kunnskapsbanken og faglig samarbeid	A	815 400	815 295	105
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	70	Næringsutvikling og handel	A	274 849	274 758	91
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	71	Matsikkerhet, fisk og landbruk	A	1 503 624	1 501 543	2 081
162	Næringsutvikling, landbruk og fornybar energi	72	Fornybar energi	A	776 712	775 554	1 158
163	Klima, miljø og hav	70	Miljø og klima	A	1 522 432	1 521 715	717
163	Klima, miljø og hav	71	Bærekraftige hav og tiltak mot marin forsøpling	A	151 160	151 160	0
164	Likestilling	70	Likestilling	A	183 972	183 971	1
164	Likestilling	71	FNs org. for kvinners rettigheter og likestilling (UN wc A	A	100 300	100 300	0
164	Likestilling	72	FNs befolkningsfond (UNFPA)	A	589 600	589 600	0
170	Sivilt samfunn	70	Sivilt samfunn	A	2 482 087	2 481 849	238
171	FNs utviklingsarbeid	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	A	414 400	414 400	0
171	FNs utviklingsarbeid	71	FNs barnefond (UNICEF)	A	440 650	440 650	0
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette	70	Verdensbanken	A	976 000	976 000	0
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette	71	Regionale banker og fond	A	744 275	744 275	0
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette	72	Strategisk samarbeid	A	5 604	5 600	4
172	Multilaterale finansinstitusjoner og gjeldslette	73	Gjeldslette	A	395 498	395 498	0
1482	Internasjonale klima- og utviklingstiltak	73	Klima- og skogsatsingen	A	855 000	853 514	1 486
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			25 739	
<i>Sum utgiftsført</i>					18 098 588	18 094 706	
Inntekts	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2022	Merinntekt og
5309	Tilfeldige inntekter	29	Inntekter til statskassen			15 581	15 581
5309	Tilfeldige inntekter	29	Gruppelivsforsikring			354	
5605	Inntekter til statskassen	83	Renteinntekter			840	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			33 235	
<i>Sum inntektsført</i>					0	50 010	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						18 044 696	
Kapitalkontoer							
600880	Norges Bank KK /innbetalinger					92 317	
600880	Norges Bank KK/utbetalinger					-18 126 978	
701140	Endring i mellomværende med statskassen					-10 035	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Konto	Tekst				2022	2021	Endring
810103	Opptjent fondskapital				6 913 196	6 810 181	103 015
701140	Mellomværende med statskassen				-22 176	-12 141	-10 035

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
14101	13 481	304 662	318 143
14021		48 400	48 400
14121	3 963	37 772	41 735
148201		36 250	36 250
15070		20 000	20 000
15170	642	22 000	22 642
15173		10 000	10 000
15270		10 000	10 000
15971		6 800	6 800
15972		80 000	80 000
15973		53 000	53 000
15975		175 384	175 384
16070	307	3 619 997	3 620 304
16071	270	177 500	177 770
16072		45 000	45 000
16170	34 903	1 123 698	1 158 601
16171	996	42 000	42 996
16172	8 292	807 108	815 400
16270	313	274 536	274 849
16271	589	1 503 035	1 503 624
16272	212	776 500	776 712
16370	8 001	1 514 431	1 522 432
16371	1 443	149 717	151 160
16470	653	183 319	183 972
16471		100 300	100 300
16472		589 600	589 600
17070	1 382	2 480 705	2 482 087
17170		414 400	414 400
17171		440 650	440 650
17270		976 000	976 000
17271		744 275	744 275
17272	604	5 000	5 604
17273		395 498	395 498
148273		855 000	855 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for budsjettposter hvor Norad forvalter midler

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (-)	Merutgift (-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter/ mindreinntekter (-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
14101	Mulig overførbart beløp	8 578		8 578				8 578	15 233	8 578
14021	"kan overføres"	1 349		1 349				1 349	0	1 349
14121	"kan overføres"	9 590		9 590				9 590	9 590	9 590
148201	Mulig overførbart beløp	1 443		1 443				1 443	0	1 443
15070	"kan overføres"	0		0				0		0
15170	"kan overføres"	5		5				5		5
15173	"kan overføres"	0		0				0		0
15270	"kan overføres"	0		0				0		0
15971	"kan overføres"	2 736		2 736				2 736		2 736
15972	"kan overføres"	0		0				0		0
15973	"kan overføres"	0		0				0		0
15975	"kan overføres"	35		35				35		35
16070	"kan overføres"	3		3				3		3
16071	"kan overføres"	0		0				0		0
16072	"kan overføres"	0		0				0		0
16170	"kan overføres"	1		1				1		1
16171	"kan overføres"	0		0				0		0
16172	"kan overføres"	105		105				105		105
16270	"kan overføres"	91		91				91		91
16271	"kan overføres"	2 081		2 081				2 081		2 081
16272	"kan overføres"	1 158		1 158				1 158		1 158
16370	"kan overføres"	717		717				717		717
16371	"kan overføres"	0		0				0		0
16470	"kan overføres"	1		1				1		1
16471	"kan overføres"	0		0				0		0
16472	"kan overføres"	0		0				0		0
17070	"kan overføres"	238		238				238		238
17170	"kan overføres"	0		0				0		0
17171	"kan overføres"	0		0				0		0
17270	"kan overføres"	0		0				0		0
17271	"kan overføres"	0		0				0		0
17272	"kan overføres"	4		4				4		4
17273	"kan overføres"	0		0				0		0
148273	"kan overføres"	1 486		1 486				1 486		1 486

Se årlig rundskriv R-2/2022 fra Finansdepartementet for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Note 1 Innbetalinger fra drift		
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Sum salgs- og leieinnbetalinger	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
Andre innbetalinger lønn	0	0
Andre innbetalinger arbeidsgiveravgift	0	0
Andre innbetalinger reisekostnader	0	0
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	0	0
Note 2 Utbetalinger til lønn		
	31.12.2022	31.12.2021
Lønn	220 969	206 504
Arbeidsgiveravgift	33 235	31 805
Pensjonsutgifter*	19 965	23 305
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-10 228	-6 031
Andre ytelser	3 640	5 140
Sum utbetalinger til lønn	267 581	260 723
<i>* Denne linjen benyttes av virksomheter som innbetaler pensjonspremie til SPK.</i>		
Antall årsverk:	259	257
Note 3 Andre utbetalinger til drift		
	31.12.2022	31.12.2021
Husleie	33 408	33 586
Flyttekostnader	0	0
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	948	974
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	97	51
Mindre utstyrsanskaffelser	684	504
Leie av maskiner, inventar og lignende	4 300	4 671
Kjøp av konsulenttenester	86 042	71 535
Kjøp av andre fremmede tenester	6 705	19 004
Reiser og diett	10 840	1 488
Øvrige driftsutgifter	11 812	8 182
Sum andre utbetalinger til drift	154 835	139 994

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter		0
Valutagevinst		
Annen finansinntekt		
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	12	3
Valutatap		
Annen finansutgift		
Sum utbetaling av finansutgifter	12	3

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2022	31.12.2021
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende		
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		
Beredskapsanskaffelser		
Infrastruktureiendeler		
Maskiner og transportmidler		
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 140	947
Sum utbetaling til investeringer	1 140	947
	31.12.2022	31.12.2021
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd		
Obligasjoner		
Investeringer i aksjer og andeler		
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2022	31.12.2021
Innbetalinger til statskassen - ubrukte midler		
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
Tilskudd til kommuner	0	0	4 400
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	224 931	248 498	138 716
Til til finansielle foretak	22 935	25 979	75 975
Til til husholdninger	4 738	3 870	5 124
Tilskudd til ideelle organisasjoner	2 769 908	4 556 379	6 324 441
Tilskudd til statsforvaltningen	429 080	336 526	377 314
Tilskudd til utlandet	14 193 807	14 790 671	11 762 230
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	17 645 399	19 961 922	18 688 199

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2022	31.12.2022	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*			0
Obligasjoner			0
Sum	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	268	268	0
Andre fordringer			0
Bankinnskudd, kontanter og lignende			0
Sum	268	268	0
Langsiktige gjeld			
Annen langsiktig gjeld			0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-7 910		-7 910
Skyldig skattetrekk	-10 935	-10 935	0
Skyldige offentlige avgifter	-4 159	-4 159	0
Annen kortsiktig gjeld	65	-7 351	7 416
Sum	-22 939	-22 445	-494
Sum	-22 670	-22 176	-494

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdat	Antall	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
	o	aksjer					
<i>Aksjer</i>							
Balanseført verdi 31.12.2022							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Oversikter

Konferanser, seminar mv. arrangert av Norad/med Norad som medarrangør 2022				
Arrangement	Måned	Type arrangement	Sted	Medarrangør, panel mv.
Norad-konferansen 2022 - Vendepunkt Hvordan gjøre lønnsomme investeringer i utviklingsland?	januar	Konferanse	Digitalt	Panel: K. Ulltveit-Moe/Uio; M. Owusi-Gyamfi/African Center for Economic Transformation; T. Thorleifsson/Norfund; I. Kreutzer/ Finans Norge
Markering av den internasjonale dagen mot kjønnslemlestelse	februar	Webinar		Kirkens Nødhjelp, Fokus, Plan, Care, Redd Barna og Strømmestiftelsen
Grønnere bistand	februar	Seminar		Sivilsamfunnsorganisasjoner
NORHED Forvaltningsforum/læringsforum	februar	For inviterte	Norad	
Kraftmøte om Norges internasjonale havsatsing	mars		Oslo og digitalt	UD/Utviklingsministeren
Blue Forest and Poverty Seminar	mars	Webinar		Norwegian Blue Forest Network
Pre-tenger information meeting. Funding under Norad's Women, Peace and Security grant scheme	mars	For inviterte	Digitalt	
Norwegian launch of the Glodal Education Monitoring Report 2021/2	mars		Oslo	Kunnskapsdept., Utenriksdept., Utdanningsforbundet
Møte med norske sivilsamfunns partnere	mars	For inviterte	Oslo	UD/Ass. utenriksråd
NORHED Forvaltningsforum/læringsforum	mars	For inviterte	Digitalt	
The role of cities in climate resilient development	april	Åpent webinar		Habitat Norway
Sirkulære avfallssystemer, privat sektor og katalytisk bistand	april	Åpent	Oslo	Avfall Norge, Innovasjon Norge, Eksfin, Norfund
NORHED-Uke	april	For inviterte	Kampala	Makerere Universitetet
Nordisk+ Et årlig møte for ledere av evalueringsenhetene i Norden, Tyskland, Storbritannia, Irland, Nederland og Canada	mai	For inviterte	Oslo	Representanter fra de ulike landene
Mapping of irrecoverable carbon in Earth's ecosystems	mai	Brown bag lunch	Oslo	Conservation International
Facing multiple crises: challenges for interantional cooperation in Democratic Republic of the Congo	mai	Webinar - lansering av syntesestudie	Digitalt	
Tall som teller 2022. Nøkkeltall for bistand og bærekraft	mai	Åpent møte	Norad og digitalt	
Promoting women's participation in peace processes. How can Norway best contribute?	mai	Webinar - lansering av evaluering	Digitalt	
NICFI Civil Society partner seminar	mai	seminar	Brasilia	Ambassaden i Brasilia
Åpent møte med Inger Andersen, leder av FNs miljøprogram (UNEP)	juni	Åpent møte	Oslo	
UN Ocean Youth and Innovation Forum, før FNs Havkonferanse i Lisboa	juni	For inviterte	Lisboa	UN Global Compact, sammen med Kenya og Portugal (som medarrangører av FNs havkonferanse), Norad
Preventing Marine Plastic Pollution through Development Cooperation and Women's Empowerment (Side-event under FNs Havkonferanse i Lisboa)	juni	Webinar, side-event	Digitalt/Lisboa	USAID, OECD, Circulate Capital, Tetra Tech
Strengthening SDG 14 efforts in the shipping and fisheries sectors through a science-based, multi-tiered approach (side-event under FNs havkonferanse i Lisboa)	juni	fysisk side-event	Lisboa	IMO, FAO, UNDP, Costa Rica og Norad
Depolluting oceans through controlling trade in plastic wastes and combatting illegal traffic under the Basel Convention (side-event under FNs havkonferanse i Lisboa)	juni	fysisk side-event	Lisboa	BRS konvensjonen sekretariatet, UNODC Container Control Programme, Norad deltok
Partnerships for innovative financial instruments to support marine protected areas, coastal communities and elimination of plastic pollution (side-event under FNs havkonferanse i Lisboa)	juni	fysisk side-event	Lisboa	Blue Action Fund, Ocean Conservancy, Norad deltok i panel
EAF-Nansen Programme- a long-term partnership for sustainable use of the Ocean (side-event under FNs havkonferanse i Lisboa)	juni	fysisk side-event	Lisboa	Norad (hovedarrangør), FAO, HI, Namibia, Mosambik, Angola
Civil Society Development Dialogue 2022	juni	Seminar	Oslo, Litteraturhuset og digitalt	Norad m panel fra Civicus, Regnskogfondets partner ISA Brazil, Norsk Folkehjelp, SAIH

Lansering av internasjonalt garantisamarbeid for fornybar energi-investeringer i utviklingsland.	juni		Norad	Utenriksdepartementet, NABA, MIGA og ATI
Oslo Tropical Forest Forum	juni	konferanse	Oslo	
NICFI Civil Society Partner Seminar	juni	Seminar	Oslo	
Landmøte Mosambik	august		Norad	
Landmøte Somalia	august		Norad	
NGO seminar on climate-resilient development	august		Norad og digitalt	Redd Barna Norge, Norges Røde Kors, Utviklingsfondet.
Innovasjon og skalering – Hva sier forskningen?	august	Seminar	Norad	
Ungdom som endringsagenter for utvikling - fra myndiggjøring til meningsfull medvirkning	august	Panel samtale	Arendaluka , Bærekrafts huset	Panel: KFUK-KFUM Global, Røde Kors Ungdom, LNU, Elevorganisasjonen, SHE UiO
NORHED II	september	Seminar for inviterte	Norad	Innlegg: Statssekretær Sandkjær, Prof. Roy Krøvel- Oslo Met
Education under Attack 2022 – report launch and debate	september	Lansering	Norad og digitalt	
Kan garantier få fart på pengene til fornybar energi i vekstmarkeder?	september	Frokostmøte	Norad	ZERO, Solenergiklyngen, NABA og Norwep. Utviklingsministeren
Norsk lansering av FNs rapport for menneskelig utvikling (Human Development Report) 2021/2022	september	Lansering	Norad	direktør i UNDP Oslo Governance Centre, utviklingsministeren, m fl
Seminar: Cash transfers – What works, and how can civil society complement governments?	september	Seminar	Norad	Statssekretær Sandkjær, Prof. Kalle Moene, Rory Stewart, CEO/GiveDirectly m.fl.
Arbeidsseminar for å utarbeide en plan for implementering av strategien "Likestilling for alle: En styrket innsats for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingspolitikken"	september	seminar	Norad	Atlas
NICFI Civil Society Seminar	september	Seminar	Lima	
Human Development Report	september	Lansering og diskusjon	Norad og digitalt	Oslo Governance Centre, tidligere bistandministre
Langsiktighet i en verden i endring	oktober	Debatt, ifm Avdeling for evaluering årsrapport	Norad	Panel: UD, Norsk Folkehjelp, UiO, Norad
Committee on Food Security sidearrangement: Solutions for empowering women's engagement in aquatic food systems: a journey through the supply chain	oktober	Hybrid sidearrangement	Roma (FAO)	Globalt Handlingsnettverk for Akvatisk Mat. Innledning fra Statssekretær Sandkjær og Ghanas Fiskeriminister
Norge og Bangladesh – Femti år 1972 – 2022. Hvor går vi videre?	oktober	seminar	Norad	
Oslo Donor Convening on Localization Principles	oktober	seminar	Norad	USAID, Norad
Impact Ivaluation Incubator	desember	Seminar	Norad og digitalt	3iE, DLL
How can Norwegian development administration succeed in putting disability inclusion policies into practice?	desember	Lansering av evaluering	Norad	Panel: Statssekretær Sandkjær, Bård Vegar Solhjell og Marit Sørheim, generalsekretær i Atlas-alliansen

Norads evalueringer, rapporter, studier mv. 2022 utført eller bestilt av Norad.

Evalueringer bestilles fra Avdeling for evaluering.

Hvor	Type dokument	Gjennomført av	Tittel
	Årsrapport	Norad	Årsrapport for Norad 2021
	Årsrapport	Norad	internrevisjonens-arlige-rapport-om-varslingsaker-2022-v2.pdf (norad.no)
	Årsrapport	Norad	Making Waves Norway's support for a sustainable ocean
	Årsrapport	Avdeling for evaluering, Norad	Langsiktighet i en verden i endring Årsrapport 2021/22 Avdeling for evaluering
	Evalueringsprogram	Avdeling for evaluering, Norad	Evalueringsprogrammet 2022-2024
Region/land			
DR Kongo	Evaluering	Hera	Country Evaluation Brief: Democratic Republic of the Congo
Ghana	Midtveisgjennomgang	Norad	Mid Term Review – The Fish for Development Institutional Cooperation in Ghana 2019-2024
China	Sluttgjennomgang	Norad	Project End Review - Sino-Norwegian Cooperation Project on Capacity Building for Reducing Plastic and Microplastic Pollution (SINOPLAST)
Mosambik	Midtveisgjennomgang	KPMG	“Mid-Term Review of CEPAQ: A platform for aquaculture development in Mozambique
Nepal	Midtveisgjennomgang	COWI	Mid-term review of IFC Trust Fund advancing hydropower development in Nepal
Tanzania/ Zanzibar	Sluttgjennomgang	Sweco	End-review of Capacity Building on Maintenance in Zanzibar Electricity Corporation (ZECO)
Etiopia	Appraisal	NIRAS LTS	Appraisal of REDD+ Investment Program Phase II in Ethiopia
Global			
	Norad collected reviews	Scanteam	Joint Review of GRID-Arendal's cooperation with Norad
	Rapport	NIRAS	Assessment of possible climate partnership countries.
	Evaluering	NIRAS Sweden	Evaluering av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet
	Rapport	Anne M. Brigham (Ruralis) og Ruth Haug (NMBU)	Noragric report no 87 Grown School Feeding in Low-Income countries: Harvesting Benefits for Smallholder Farmers
	Norad Rapportserie	Norad	Making Waves – Norway's support for a sustainable ocean
	Sluttgjennomgang	Healthmatch consultancies	Norad NorCross cooperation agreement 2017-2020 Overall Report
	Rapport	Carola Casti	Climate-smart agriculture: the role of Norwegian development assistance
	Norad Rapportserie	Norad	Strategic guidance note for increased efforts and improved coherence in Norad's support to quality through increased focus on teachers
	Evaluering	Avdeling for evaluering, Norad	Evaluation of Norwegian efforts for women, peace and security
	Evaluering	Cicero	Literature review on civil society's roles in reducing tropical forest loss

	Norad Rapportserie	Norad	Verdens fattigdom midt i en pandemi – status og perspektiver
	Evaluering	Chr. Michelsens Institutt	What, Why and How? A mapping and analysis of the Ministry of Foreign Affairs' and Norad's use of other Norwegian public sector institutions in development assistance
	Norad Rapportserie	Norad	Hvordan kan bistanden mobilisere private investeringer til utviklingsland for å nå bærekraftsmålene?
	Midtveisgjennomgang	Beyond Intent	Mid-Term Evaluation of Lo-Norway's Decent Work Global Programme 2019-2023
	Evaluering	Niras Sweden AB	Evaluation of Norwegian support under the Nansen cooperation in the fisheries sector (offentliggjøres i mars 2023)
	Korte rapporter	NUPI og PRIO	Konsekvenser av krigen i Ukraina
	Evaluering	GEF Independent Evaluation Office - Basic (gefio.org)	Evaluering av the Global Environment Facility (GEF): Working Toward a Greener Global Recovery (OPS7)
	Midtveisgjennomgang	Universalia	External mid-term review. Global Centre on Adaptation (GCA) Africa Work Program
	Midtveisgjennomgang	KPMG	Review of the norwegian development program to combat marine litter and microplastics (offentliggjøres vår 2023)
	Midtveisgjennomgang	KPMG	Mid-Term Review: World Bank PROBLUE (offentliggjøres Q2 2023)
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Review of the Norwegian Afghanistan Committee – an assessment of their implementation of the recommendations from the organisational review done in 2018
	Organisasjonsgjennomgang	NCG	Organisational Review of Atlas Alliance
	Organisasjonsgjennomgang	NCG	Organisational Review of Humanity & Inclusion
	Organisasjonsgjennomgang	NCG	Review of the Norwegian Olympic and Paralympic Committee and Confederation of Sports (NIF)
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organisational review of Digni
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of IPAM
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of IMAZON
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organisational review of Amigos da Terra
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of FBDS - Fundacao Brasileira para o Desenvolvimento Sustentavel
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organisational review of GAIA Amazonas
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of FCDS – Foundation for Conservation and Sustainable Development
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of Pronaturaleza
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of IBC - Institut de Bien Comun
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of EcoCiencia
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational review of Profonampe
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Cost efficiency and cost effectiveness review of Save the Children Norway
	Organisasjonsgjennomgang	FCG	Organizational Review of ActionAid International

Norads verv i styrer mv. - per 31. desember 2022

Forum	Tema	Norads verv
ABS Initiativet	Program for å styrke afrikanske lands muligheter til å dra fordeler ved utveksling av genetiske ressurser.	Medlem i programstyret
African Fertilizer Financing Mechanism	Kredittgarantier og verdikjeder for økt gjødselbruk.	Medlem i governing council for AFFM. AFFM er rådgivende, underlagt AfDBs styre.
African Legal Support Facility (ALSF)	Støtte til institusjon for kapasitetsbygging på juridiske områder innenfor gjeldshåndtering, energi og infrastruktur	Medlem i uformell givergruppe
African Trade Insurance Agency (ATI) - Regional Liquidity Support Facility (RLSF)	Økonomisk støtte til afrikanske energiprodusenter	Medlem i styringskomiteen for ATI-RLSF
Amplify Change	Flergiverfond SRHR inkl kjønnslemlestelse	Medlem i programstyret
Blue Action Fund	Flergiverfond på hav. Administreres av tysk stiftelse som jobber for marine verneområder og forbedrede levekår for kystsamfunn verden rundt	Observatør i Supervisory Board: Avdelingsdirektør Stig Traavik
Building Evidence in Education (BE2)	Forskningsnettverk av givere	Medlem i arbeidsgruppe om lærere
Central African Forest Initiative (CAFI)	Klima- og skoginitiativet	Styreplass, deler med KLD
C-Jet - Competitiveness for Jobs and Economic Transformation	Flergiverprogram - Investeringer, utvikling	Representant i styringskomité
Climate resilience and early warning systems (CREWS)	Flergiverfond for vær- og klimatjenester	Observatør i styringskomité
Consortium of International Agricultural Research (CGIAR)	Landbruksforskning	Deltaker i European Group og medlem i Audit and Oversight Committee
Convention on Biological Diversity (CBD)	CBD Conference of the Parties (CoP) og andre relaterte møter	Inngår i forhandlingssteam
Data 4 Decisions (D4D, IMF)	Økonomisk statistikk og kapasitetsbygging i nasjonale statistikkbyråer	Medlem av styringskomité
Digital Public Goods Alliance	Digital fellesgoder	Medlem av Interim Strategy Group
Digital Transformation Centres (DCT)	Knyttet til International Telecommunication Union (ITU) prosjekt	Project steering committee
Education Cannot Wait (ECW)	Utdanning i krise og konflikt	Medlem i flere arbeidsgrupper (Education Technical Reference Group, Gender Reference Group, Summative Evaluation Advisory Group). Deltar på møter i Eksekutivkomiteen (UD innehar styrevervet)
Energising Development (EnDev)	Partnerskap med Tyskland, Nederland, Sverige, Sveits og UK	Medlem, Consultative Group
ENVIRONET	Miljønettverk under OECD DAC	Medlem
Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)	Åpenhet i utvinningssektoren	Medlem i rådgivende gruppe blant støttende land. I denne gruppen har for tiden Belgia styreplassen i EITI styret.
FIAS - Facility for Investment Climate Advisory Services	Flergiverprogram - Investeringer, utvikling	Representant i styringskomité
FNs havkommisjon UNESCO Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC)	Arbeidsgruppe under UNESCO IOC 17 ulike forskningsinstitusjoner fra Afrika kontinentet for å implementere FNs havforskningstiltak i Afrika	Medlem av arbeidsgruppe
Forest Carbon Partnership Facility Readiness Fund (FCPF RF)	Klima og skoginitiativet	Styremedlem
Forest Investment Programme (Under Climate Investment Fund)	Klima- og skoginitiativet	Medlem i subcommittee
Global Action on Disability Network (GLAD)	Inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne	Medlem i styringskomité
Global Alliance to monitor learning outcomes (GAML)	Faglig partnernettverk for monitorering av læring innenfor bærekraftsmål 4	Medlem
Global Education Monitoring Report (GEM)	Uavhengig årlig utdanningsrapport	Medlem i Advisory Board
Global Energy Efficiency and Renewable Energy Fund (GEEREF)	Fornybar energi	Medlem i investeringskomiteen
Global Financing Facility (GFF)	Finansieringsmekanisme og flergiverfond for kvinner, barn og unges helse.	Medlem (og varamedlem) i Investor Group Medlem (og varamedlem) i Trust Fund Committee: programstyret
Global Partnership for Education (GPE)	Flergiverfond (FIF) i Verdensbanken. Norge er i styregruppe med UAE, Irland og Finland	Medlem i finanskomiteen (Finance and Risk Committee FRC). Deltar på styremøter (UD innehar styrevervet)
Global Tax Program – Verdensbanken	Skatt	Medlem i programstyret
Human Reproductive Health (HRP), special research program	Spesialprogram i WHO med eget programstyret. SRHR	Medlem i programstyret (Policy and Coordination Committee)
IAEG-SDGs Working Group on Measurement of Development Support	Utvikling av FN-indikator for måling av støtte til SDG 17.3.1	Medlem
IMF Data for Development	Kapasitetsbygging innen nasjonal statistikk (makroøkonomi)	Medlem i styringskomité
InfoDev	Flergiverprogram - Investeringer, utvikling	Representant i styringskomité
International Finance Corporation (IFC) - African Development Partnership	Investeringer, utvikling	Representant i styringskomité
International Planned Parenthood Federation	SRHR	Leder IPPFs Donor Advisor Group og medlem i IPPFs komitee for strategi, investeringer og policy
Intosai Donor cooperation	Internasjonalt samarbeid, riksrevisjon	Representant i styret og arbeidsgruppe

Managing Natural Resource Wealth, IMF	Flergiverfond, ikke-fornybare ressurser. Finansforvaltning	Medlem i styringskomiteen
Multilateral Fund under the Montreal Protocol (Ozonfondet)	Klima, ozon. Fond opprettet under Montrealprotokollen	Styreplass sammen med Miljødirektoratet
Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) - Renewable Energy Catalyst Trust Fund (RECTF)	Gjennom RECTF bidrar Norad med kapital som gjør at MIGA kan ta mer risiko ved garantiutstedelser. Norad finansierer også faglig bistand til produktutvikling	Medlem i styringskomiteen for MIGA-RECTF
Nordisk Mikrofinans Initiativ (NMI)	Mikrofinans	Chair: komite for teknisk assistanse
Norges nasjonalkomite for FNs havforskningstiår	Havforskning	Medlem
OECD/ DAC	Community Workshops – resultatarbeid og metodikk	Representerer Norge på vegne av UD
Paris21	Kapasitetsbygging innen nasjonal statistikk	Medlem av styringskomité
Partnership for maternal, newborn and child health (PMNCH)	Partnerskap for mødre-, nyfødt- og barnehelse	Medleder i Advocacy Working Group videreført som Strategic Advocacy Committee medio 2021
PEFA-programmet	Offentlig finansforvaltning	Representant i styret
Pilot Programme on Climate Resilience (PPCR)	Klimatilpasning	Deltaker i styringskomité
Platform for Collaboration on Tax	Skatt	Medlem i programstyre
Pollution Management and Environmental Health Program (PMEH)	Sektorfaglig trust fund	Styremedlem
Private Finance Advisory Network, UNIDO/REEEP	Klima, teknologi tilpasning og utslipp. Sektorprogram i prosjekt UNIDO	Medlem i styringskomiteen
Refugee Impact Bond		Medlem i styringskomiteen
Results in Education for All Children (REACH)	Flergiverfond i Verdensbanken. Resultatbasert finansiering av utdanning	Leder i giverkomiteen og co-chair
Revenue Management Trust Fund – IMF	Skatt	Medlem i programstyre
Robert Carr Fund (RCF)	Flergiverfond rettet mot regionale og globale nettverk av sivilt samfunnsorg.- hiv, marginaliserte og sårbare grupper. Administreres av Aids Fonds (NL)	Styremedlem i programstyre
Safe Abortion Action Fund (SAAF)	Flergiverfond trygg og lovlig abort rettet mot sivile samfunnsorganisasjoner	Styremedlem i programstyre
Saving Lives at Birth	Innovasjonprogram Forvaltes av Grand Challenges Canada	Medlem i programstyre
Scaling Up Nutrition (SUN) Movement	Ernæring	Deltaker i givernetverk
Science Granting Council Initiative	Flergiverinitiativ for å styrke forskningsråd i Afrika sør for Sahara	Medlem i Executive Committee
Systematic Observations Financing Facility (SOFF)	Flergiverfond for vær- og klimatjenester	Medlem av styringskomité
Tax Administration Diagnostic Assessment Tool (TADAT)- IMF	Skatt	Medlem i programstyre
Teacher Task Force (Lærerinitiativet)	Internasjonalt partnerskapsnettverk, administreres av UNESCO	Medlem i styringskomité, Co-chair fra 2015
The Alliance for Health Policy and Systems Research (AHPSR), special research program	Spesialprogram i WHO med eget programstyre. Helsesystem og policyforskning	Medlem i programstyre
The Biodiversity Finance Initiative (BIOFIN)	Naturmangfold i lands økonomiske beslutninger og lønnsomme investeringer	Medlem i styringskomité og rådgivende komité
The Global Book Alliance	Partnernettverk administrert av USAID, Det globale digitale bibliotek (GDL) inngår her som norsk bidrag	Medlem i programstyre (Steering Committee)
The Sustainable Energy Fund for Africa (SEFA)	Ren energi (sektorfaglig trust fund, Afrikabanken)	Styrerepresentant/rådgivende komité
UN Population Fund (UNFPA) Supplies	UNFPA program med eget programstyre	Medlem i styrekrets med Nederland og Tyskland
UN REDD	Klima- og skoginitiativet	Medlem av Executive Board
UNCDF BUILD Fund	Investeringsfond for små bedrifter	Medlem Advisory Ccommittee
UNCDF BUILDER Facility	Investeringsfond for små bedrifter	Medlem TA komite
UNCDF Last Mile Finance Trust fund	Lett øremerket støtte til UNCDF	Medlem Advisory Board
UNESCOs International Institute for Capacity Building in Africa (IICBA)	Kapasitetsbygging i Afrika	Styreverv fra 2021
Unitaid styret	Legemiddelordning, for rettferdig tilgang til innovative helseprodukter i lav- og mellominntektsland	Styremedlem
United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC)	Conference of the Parties (CoP) og andre relaterte møter	Inngår i forhandlings team
United Nations Girls Education Initiative (UNGEI)	Jenters utdanning	Styreverv fra 2021
Universal Health Coverage UHC2030	Faglig nettverk og koordineringsplattform for helsesystemer, administreres av WHO	Medlem i referansegruppe (Reference Group) og arbeidsgruppe (Accountability Working Group)
Vaksinealliansen GAVI		Medlem i revisjons- og finanskomite (Audit and Finance Committee AFC)
Verdensbankens Extractives Global Programmatic Support (EGPS)	Åpenhet i utvinningssektoren, kapasitetsbygging	Medlem i styringsgruppen, Partnership Council
Working for Health (MPTF)	Flergiverfond - Helsepersonell, samarbeid WHO, ILO og OECD. Administreres av UNDP	Styremedlem (Steering Committee)
WP-Stat, OECD/ DAC	Bistandsstatistikk	Representerer Norge på vegne av UD
Youth Entrepreneurship Innovation Donor Trust Fund (YEI) i Afrikabanken	Flergiverfond for jobbskaping for unge mennesker	Medlem i Oversight Committee

Forkortelse	Fullt navn
3ie	International Initiative for Impact Evaluations
ACT-A	Access to Covid-19 Tools Accelerator
ATI	Addis Tax Initiative
ATI	African Trade Insurance Agency
BPDLH	The Indonesian Environment Fund
BPS	Budan Pusat Statistik - Statistics Indonesia
Buudir	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
CAFI	Central African Forest Initiative
CBD	Convention on Biological Diversity
CCBO	Clean Cities Blue Oceans
CEJAD	Centre for Environmental Justice and Development
CEPI	Coalition for Epidemic Preparedness Innovations
CGIAR	The Consultative Group on International Agricultural Research
CIEL	Center for International Environmental Law
CLUA	Climate and Land Use Alliance
CODESRIA	Council for the Development of Social Science Research in Africa
COP15, COP27, COP28	Conference of the Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change
DLL	Development Learning Lab
ECW	Education cannot wait
EIA	U.S. Energy Information Administration
EnDev	Energising Development
FAO	Food and Agriculture Organization
G2Px	Government-to-person payments
GCF	Green Climate Fund
GDS	Global Disability Summit
GEF	Det globale miljøfondet
GFDRR	Global Facility for Disaster Reduction and Recovery
GIZ	Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit
GMA	Grant Management Assistant
HISP-senteret	Health Information Systems Program
IAEG-SDG	Inter-agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators
ID4D	Identity for development
IDB	Inter-American Development Bank
IFAD	International Fund for Agricultural Development
IFC	International Finance Corporation
ILO	International Labour Organization
IOC-UNESCO	The Intergovernmental Oceanographic Commission /UNESCO
IPPF	International Planned Parenthood Federation
IUCN	The International Union for Conservation of Nature
KLD	Klima- og miljødepartementet
KOS	Klima- og skoginitiativet
LEAF	Lowering Emissions by Accelerating Forest Finance
MIGA	Investment Guarantee Agency
MLF	Multilateral Fund for the Implementation of the Montreal Protocol
MOBILIST	Mobilising Institutional Capital Through Listed Products Structures
MOSIP	Modular Open Source Identity Platform
MoU	Memorandum of Understanding
MPTF-O	Multi-Partner Trust Fund Office
MUL	Minst utviklede land
NEFCO	Nordic Environment Finance Corporations
NHO	Næringslivets Hovedorganisasjon
NIBIO	Norsk institutt for biøkonomi
NIVA	Norsk institutt for vannforskning
NORCAP	Flyktningshjelpens beredskapsstyrker
NORHED	Norwegian Programme for Capacity Development in Higher Education and Research for Development
NORPART	Norwegian Partnership Programme for Global Academic Cooperation
OECD	The Organization for Economic Cooperation and Development
OECD DAC	Development Assistance Committee
Ofu	Olje for utvikling
OpenCRVS	Open-source digital solution for civil registration
OTFF	Oslo Tropical Forest Forum

PROBLUE	The World Bank's Blue Economy Program
PTA	Plan - Tilskudd - Avtale. Forvaltningsverktøy til bruk i tilskuddsforvaltningen
QEP	Qualification and Employment Perspectives for refugees and host communities
RCF	Robert Carr Fondet
SCORE	Sustaining Competitive and Responsible Enterprises
SEAH	Sexual exploitation, abuse and harassment
SECO	Swiss State Secretariat for Economic Affairs
SEFA	Sustainable Energy fund For Africa
Sida	Styrelsen for internasjonelt utviklingssamarbeide
SIDS	Small Island Developing States
SOFF	Systematic Observations Financing Facility
SRHR	Seksuell og reprodutiv helse og rettigheter
SSB	Statistisk sentralbyrå
SSN	Sosiale sikkerhetsnett
SAAF	Safe Abortion Action Fund
TFSP	Trade Facilitation Support Program
TOFI	Together for Inclusion
TOSSD	Total Official Support for Sustainable Development
UD	Utenriksdepartementet
UNCAC	United Nations Convention Against Corruption
UNDP	United Nations Development Programme
UNDRR	United Nations Office for Disaster Risk Reduction
UNEP	United Nations Environment Programme
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change
Unicef	United Nations International Children's Emergency Fund
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
UNOPS	United Nations Office for Project Services
UN-REDD	United Nations Collaborative Programme on Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation in Developing Countries
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
USAID	U.S Agency for International Development
WFP	The World Food programme
WFP	World Food Programme
WG MDS	Working Group on Measurement of Development Support
WHO	World Health Organization
WP-STAT	Working Party on Development Finance Statistics

Vedlegg:

Rapportering mot Klima- og skoginitiativets strategiske rammeverk

Norad

norad.no